

Atsakingas institucinių investuotojų verslo elgesys

Išsamaus patikrinimo pagal EBPO Gaires
daugiašalėms įmonėms pagrindiniai aspektai

Atsakingas institucinių investuotojų verslo elgesys

Išsamaus patikrinimo pagal EBPO Gaires
daugiašalėms įmonėms pagrindiniai aspektai

Cituodami šį leidinį nurodykite:

OECD (2017), Responsible business conduct for institutional investors: Key considerations for due diligence under the OECD Guidelines for Multinational Enterprises

(EBPO (2017), Atsakingas institucinių investuotojų verslo elgesys. Išsamaus patikrinimo pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms pagrindiniai aspektai)

Už šio darbo paskelbimą atsakingas EBPO generalinis sekretorius. Čia išsakomos nuomonės ir argumentai nebūtinai atspindi oficialią EBPO arba jos šalių narių ar Europos Sąjungos vyriausybių nuomonę.

Šis dokumentas ir visi jame pateikti žemėlapiai nepažeidžia jokios teritorijos statuso ar suvereniteto, nustatytų tarptautinių sienų ar ribų, taip pat jokios teritorijos, miesto ar vietovės pavadinimo.

PRATARMĖ

Šis dokumentas „*Atsakingas institucinių investuotojų verslo elgesys. Išsamaus patikrinimo pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms pagrindiniai aspektai*“ padeda instituciniams investuotojams įgyvendinti EBPO Gairėse daugiašalėms įmonėms pateiktas išsamaus patikrinimo rekomendacijas, siekiant užkirsti kelią arba sušvelninti jų investicinių portfelių daromą neigiamą poveikį žmogaus ir darbo teisėms, aplinkai ir korupcijai. Straipsnyje nurodomi pagrindiniai turto valdytojų ir turto savininkų veiksmai kiekviename išsamaus patikrinimo proceso etape bei aptariami pagrindiniai aspektai, tokie kaip iššūkiai, esama praktika ar investiciniam sektoriui būdingi reglamentai, kurie gali turėti įtakos išsamaus patikrinimo metodams.

Vykdydami išsamų patikrinimą pagal EBPO Gaires, investuotojai galės išvengti ne tik neigiamo savo investicijų poveikio visuomenei ir aplinkai, bet ir finansinės rizikos bei rizikos reputacijai, atliepti savo klientų ir naudos gavėjų lūkesčius bei prisidėti siekiant pasaulinių klimato ir tvaraus vystymosi tikslų. Negebėjimas atsižvelgti į ilgalaikių investicijų vertės veiksnius, įskaitant aplinkosaugos, socialinius ir valdymo klausimus, investavimo praktikoje yra laikomas patikėtinio pareigos nevykdymu. Nuo 2015 m., kai buvo pristatytas Paryžiaus susitarimas dėl klimato kaitos, auga lūkesčiai, kad investuotojai valdys savo investicinių portfelių keliamą riziką klimatui. Tarptautinės finansų institucijos taip pat pranešė apie planus surinkti 400 mlrd. USD tvaraus vystymosi tikslams. Aiškūs išsamaus patikrinimo procesai gali padėti užtikrinti, kad investicijos būtų nukreiptos į atsakingai besielgiančius projektus ir įmones, ir galiausiai padėtų siekiant tvaraus vystymosi tikslų.

Šis dokumentas buvo parengtas glaudžiai konsultuojantis su daugelio suinteresuotųjų šalių patariamąja grupe, sudaryta iš daugiau nei penkiasdešimties finansų sektoriaus atstovų, įskaitant pirmaujančias investicines institucijas, vyriausybę, pilietinę visuomenę, tarptautines organizacijas ir kitus ekspertus. Rengiant dokumentą taip pat buvo pasinaudota investicijų specialistų indėliu per ekspertų darbo sesijas, vykusias 2015 m. spalio 23 d. Londone ir 2016 m. vasario 23 d. Niujorke. EBPO atsakingo verslo elgesio darbo grupė patvirtino dokumentą 2017 m. sausio 23 d., o EBPO Investicijų komitetas – 2017 m. vasario 8 d.

Šis dokumentas yra dalis EBPO atliekamo darbo, kurio ji imasi, siekdama išsiaiškinti atsakingo verslo elgesio lūkesčius finansų sektoriuje veikiančių įmonių atžvilgiu. EBPO taip pat parengė pritaikytas gaires, skirtas padėti atliekant išsamų kituose sektoriuose veikiančių įmonių patikrinimą, būtent, gavybos sektoriaus, ypač naudingųjų iškasenų gavybos įmonių patikrinimą konfliktinėse ir didelės rizikos zonose; drabužių ir avalynės; žemės ūkio įmonių patikrinimą.

TURINYS

Ivadas	7
1. Pagrindinių rekomendacijų pagal EBPO Gaires supratimas	11
1.1 „Verslo santykiai“ pagal EBPO Gaires	11
1.2 Išsamaus patikrinimo pagal EBPO Gaires atlikimas	16
1.3 Prioritetų nustatymas pagal riziką vadovaujantis EBPO Gairėmis	18
1.4 Bendradarbiavimas su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis pagal EBPO Gaires	19
1.5 Ištaisymas pagal EBPO Gaires.....	19
2. EBPO Gairių įgyvendinimas institucinių investicijų kontekste	21
2.1 Atsakingo verslo elgesio diegimas į investuotojų politiką ir valdymo sistemas	21
2.2 Išsamaus patikrinimo įgyvendinimas: faktinio ir galimo neigiamo poveikio nustatymas ...	26
2.3 Išsamaus patikrinimo įgyvendinimas: siekimas užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti.....	32
2.4 Išsamaus patikrinimo įgyvendinimas: atsiskaitymas stebint ir pranešant apie rezultatus ...	42
2.5 Ištaisymui skirti procesai.....	45
Išvados	49
<i>1 priedas.</i> Terminologija	50
<i>2 priedas.</i> Bendrosios investicinės vertės grandinės	53
<i>3 priedas.</i> Turto klasės ir investavimo strategijos	57
Langeliai	
1 langelis. Apie EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms	7
2 langelis. Neigiamas poveikis pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms.....	12
3 langelis. „Verslo santykių“ taikymo sritis ir taikymas finansų sektoriuje pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms.....	14
4 langelis. Verslo santykiai vertybinių popierių biržoje ir G20/EBPO įmonių valdymo principai	15
5 langelis. ASV integracija	23
6 langelis. Geresni įmonių finansiniai rezultatai, vadovaujantis atsakingo verslo elgesio strategijomis	24
7 langelis. JT remiama AIP bendradarbiavimo platforma.....	27
8 langelis. Informacijos apie Atsakingo verslo elgesio riziką instituciniams investuotojams šaltiniai	28
9 langelis. Nacionalinių koordinacinių centrų pareiškimai	29
10 langelis. Vertybinių popierių biržos ir išsamus patikrinimas pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms	30
11 langelis. ASV indeksai.....	33
12 langelis. Įsipareigojimas kaip investicijų priežiūros dalis.....	34
13 langelis. Mažą investuotojo dalyvavimas ir specifiniai NKC atvejai	39
14 langelis. Atmetimas ir pardavimas	40
15 langelis. NKC specifinių atvejų procesai: ko tikėtis	47

Lentelės

1 lentelė. Faktinio ir galimo neigiamo poveikio nustatymas	31
2 lentelė. Siekimas užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti	41
3 lentelė. Siekimas užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti	42
4 lentelė. Atsiskaitymas už išsamų patikrinimą: turto savininkų ir investicijų valdytojų praktika	44
5 lentelė. Taisymo procesai: turto savininkų ir investicijų valdytojų praktika	48

Paveikslai

1 pav. Neigiamo poveikio suvaldymas pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms	35
2 pav. Sprendimas, kada nutraukti verslo santykius	41

IVADAS

Bendroji informacija

EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (toliau – EBPO Gairės) yra išsamiausias tarptautinis atsakingo verslo elgesio dokumentas (1 langelis).

1 langelis. Apie EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms

EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (toliau – EBPO Gairės) yra viena iš keturių 1976 m. Deklaracijos dėl tarptautinių investicijų ir daugiašalių įmonių (toliau – Deklaracija) dalių. Deklaracijoje prisijungusios šalys rekomenduoja daugiašalėms įmonėms laikytis EBPO Gairėse nustatytų principų ir standartų, kuriais siekiama užtikrinti atvirą ir skaidrią tarptautinę investicinę aplinką bei skatinti teigiamą daugiašalių įmonių indėlį į ekonominę ir socialinę pažangą. EBPO Gairėse, kurios keletą kartų buvo peržiūrėtos, paskutinį kartą 2011 m., pateikiami savanoriški atsakingo verslo elgesio principai ir standartai, atitinkantys taikomus įstatymus ir tarptautinių mastu pripažintus standartus, kuriuos prisijungusios šalys įsipareigoja įgyvendinti. Šiuo metu Deklaraciją yra pasirašiusios 47 šalys – 35 EBPO šalys narės ir 12 EBPO nepriklausančių šalių. Supratimas, kad EBPO Gairės yra savanoriškos, turi įtakos pagrindinių EBPO Gairių terminų, tokių kaip „taikymas“ ir „taikymo sritis“, vartojimui. EBPO Gairės yra išsamiausias vyriausybės remiamų rekomendacijų rinkinys dėl to, kas yra atsakingo verslo elgesys, ir apima visas pagrindines atsakingo verslo elgesio sritis, tokias kaip informacijos atskleidimas, žmogaus teisės, darbo ir pramonės santykiai, aplinka, kova su kyšininkavimu ir korupcija, vartotojų interesai, mokslas ir technologija, konkurencija ir mokesčiai. Jos visiškai atitinka JT pagrindinių principų dėl verslo ir žmogaus teisių (JTTP) rekomendacijas. Jos apima lūkesčius, kad įmonės vengs ir valdys neigiamą poveikį, kurį jos sukelia arba prie kurio prisideda, ir stengsis užkirsti kelią arba sušvelninti neigiamą poveikį, tiesiogiai susijusį su jų produktais, operacijomis ar paslaugomis per verslo santykius. Šiuo tikslu įmonės atlieka išsamius patikrinimus, kad nustatytų neigiamą poveikį, daromą jų veiklos ir sukeltą per jų verslo santykius.

Vadovaujantis Tarybos sprendimu dėl EBPO Gairių daugiašalėms įmonėms, kiekviena Prisijungusi šalis privalo įsteigti Nacionalinį koordinacinį centrą (NKC), kuris padidintų EBPO Gairių veiksmingumą, vykdydamas reklaminę veiklą, tvarkydamas užklausas ir prisidedamas sprendžiant problemas, susijusias su EBPO Gairių įgyvendinimu.

Nors EBPO Gairės taikomos visoms pramonės šakoms ir ekonomikos sektoriams, jose nėra tiesioginės nuorodos į finansų sektorių. Dalis EBPO Gairėse vartojamos kalbos yra labiau skirta tiekėjams ir pirkėjams tiekimo grandinėse (pvz., pagamintų produktų), o ne investuotojams ir įmonėms, į kurias investuojama, investavimo vertės grandinėje. Investuotojo ir įmonės, į kurią investuojama, santykiai kokybiškai skiriasi nuo santykių tarp pirkėjų ir tiekėjų. Pirmuoju atveju tarp įmonių nėra tiesioginių veiklos ar sutartinių ryšių, tačiau investuotojas gali siekti paveikti subjektą, į kurį investuojama, naudodamas turimą nuosavybės teisę. Tačiau EBPO Gairių rekomendacijos taikomos visuose sektoriuose, įskaitant finansų sektorių ir komercines investicines įmones.

EBPO projektas dėl atsakingo verslo elgesio finansų sektoriuje padeda finansų sektoriaus įmonėms įgyvendinti EBPO Gaires, parengdamas praktinius ir tinkamus metodus įvairių tipų finansinių paslaugų teikėjams, skirtus atlikti EBPO Gairėse rekomenduojamą išsamų patikrinimą, remiantis jų esama praktika ir atspindint praktines realijas, reglamentus ir specialias sektoriaus ypatybes. Šiame dokumente pateikiamas vienas iš šio projekto rezultatų ir aptariami pagrindiniai institucinių investuotojų, kaip finansinių paslaugų teikėjų kategorijos, klausimai atliekant EBPO Gairėse rekomenduojamą išsamų patikrinimą.

Tikslas

Šis dokumentas yra instituciniams investuotojams ir jų suinteresuotosioms šalims skirtas šaltinis, padedantis investuotojams įgyvendinti EBPO Gairių rekomendacijas investavimo vertės grandinėje. Konkrečiai, juo siekiama padėti instituciniams investuotojams, paaiškinant, ką reikia atlikti pagal EBPO Gaires, ir aptariant pagrindinius investuotojų klausimus kiekviename proceso etape.

Pagal EBPO Gaires išsamus patikrinimas turi specifinę prasmę, kuri skiriasi nuo to, kaip jis paprastai suvokiamas institucinių investicijų kontekste. Pagal EBPO Gaires, išsamus patikrinimas yra vadinamojo neigiamo poveikio klausimams, kuriems taikomos EBPO Gairės (pvz., žmogaus teisės, darbo teisės, aplinka, kyšininkavimas, kitoks poveikis sąžiningumui ir kt.), nustatymo, prevencijos, švelninimo bei atsiskaitymo už tai, kaip tą neigiamą poveikį siekiama suvaldyti, procesas. Išsamus patikrinimas pagal EBPO Gaires turėtų būti nepertraukiamas ir nuolatinis, juo siekiama išvengti rizikos, susijusios su EBPO Gairėse aptartais klausimais, ir į ją reaguoti. Tačiau investavimo kontekste išsamus patikrinimas paprastai laikomas procesu, kuris atliekamas prieš tam tikras investicijas arba prieš paskiriant turto valdytoją, siekiant nustatyti ir įvertinti teisinę ir finansinę riziką. Skaitytojai turėtų žinoti apie skirtingas tų pačių terminų reikšmes, nes tai gali sukelti painiavą ir nesusipratimą tarp investavimo specialistų ir suinteresuotųjų šalių, aptariant atsakingo verslo elgesio klausimus (taip pat žr. I priedą).

Taikymo sritis

Šiame dokumente aprašomi išsamaus patikrinimo metodai, svarbūs institucinių investicijų valdytojams ir turto savininkams. Jame nenurodomi konkretūs metodai, taikomi investavimą palengvinantiems subjektams (pvz., rinkos tyrimų teikėjams, investiciniams bankams, atliekantiems biržinių įmonių tyrimus ir vykdančiams sandorius, išleidžiantiems naujus vertybinius popierius ir teikiantiems pirminio viešo siūlymo tyrimus, vertybinių popierių biržoms, indeksų teikėjams ir kt.). Tačiau tokia informacija gali būti naudinga ir šiems subjektams, nes jiems taip pat taikomos EBPO Gairių rekomendacijos.

Šiame darbe siekiama išskirti metodus, kurie gali būti ypač svarbūs turto savininkams ir investicijų valdytojams, taip pat konkrečias turto klases, įskaitant viešąjį kapitalą (biržinių įmonių akcijas); įmonių obligacijas (įmonių skolas ar paskolas); privatų kapitalą (nebiržinių įmonių akcijas); infrastruktūrą (nebiržinius fondus, investuojančius į tokį turtą kaip oro uostai, keliai ar atsinaujinančios energijos objektai, arba tiesiogines investicijas į šį turtą); ir nekilnojamąjį turtą (nebiržinius nekilnojamojo turto investicinius fondus arba tiesiogines investicijas į nekilnojamąjį turtą). 3 priede pateikiama pagrindinė informacija apie šias turto klases. Praktiškai investuotojai gali naudoti investavimo strategijų ir turto klasių derinį, o riba tarp šių kategorijų kai kuriais atvejais gali būti neryški. Tokiais atvejais gali būti naudojamas kelių metodų derinys.

Galiausiai, nors investicinės institucijos, kaip ir bet kuri kita įmonė, vykdydamos savo veiklą, gali sukelti neigiamą poveikį arba prie jo prisidėti (pvz., daryti neigiamą poveikį darbui savo darbuotojų atžvilgiu), šiame dokumente pagrindinis dėmesys skiriamas neigiamam poveikiui, daromam įmonėms, į kurias investuojama. (Taip pat žr. „Santykio su poveikiu supratimas“ 2.3 skirsnyje.)

Nauda

Tikėtina, kad išsamaus patikrinimo pagal EBPO Gaires nauda bus tokia:

- Geresnis gebėjimas įgyvendinti EBPO Gaires, taip pat JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinius principus (JTTP) bei kitas susijusias sistemas, pvz., JT remiamus atsakingo investavimo principus (AIP);

- „Žinojimas ir parodymas“, kad investuotojas atitinka EBPO Gairių lūkesčius ir teigiamai prisideda prie darnaus vystymosi;
- Geresnis gebėjimas patenkinti klientų (investicijų valdytojų atveju) ir naudos gavėjų / narių (turto savininkų, pvz., pensijų fondų atveju) lūkesčius, susijusius su atsakingo verslo elgesio standartais (pvz., EBPO Gairėmis);
- Geresnis investicijų rizikos, kuri gali būti reikšminga, supratimas ir valdymas (žr. 2.1 skirsnį „Finansinio reikšmingumo ir atsakingo verslo elgesio rizikos suderinamumo pripažinimas“).

Šio dokumento pobūdis

Šiame dokumente nesiekama sukurti naujų elgesio standartų, o pateikiami praktiniai aspektai instituciniams investuotojams, siekiantiems vykdyti išsamaus patikrinimo pagal EBPO Gaires rekomendacijas, atsižvelgiant į įvairių verslo santykių sudėtingumą, taip pat į teisinį, politinį ir rinkos kontekstus, kuriuose veikia investuotojai. Sąvokos „verslo santykiai finansų sektoriuje“ apimtį ir taikymą pagal EBPO Gaires anksčiau nagrinėjo EBPO atsakingo verslo elgesio darbo grupė (3 langelis).

Šiame dokumente pateikiami metodai nepažeidžia institucinių investuotojų teisinių įsipareigojimų, įskaitant įmonės valdymo įsipareigojimus ir patikėtinio pareigas arba apdairaus asmens principą. Pagal EBPO Gaires „Pagrindinė įmonių pareiga – laikytis valstybės įstatymų. [...] Tačiau valstybėse, kuriose vidaus įstatymai ir taisyklės prieštarauja Gairių principams ir standartams, įmonės turėtų siekti būdų laikytis tokių principų ir standartų didžiausia galima apimtimi, nepažeidžiant valstybės įstatymų”.¹

Konkretūs EBPO Gairių rekomendacijų įgyvendinimo metodai įvairiose įmonėse gali skirtis. Finansų institucijos turėtų apsvarstyti tinkamą būdą, kuriuo EBPO Gairių laikymasis galėtų būti sėkmingai įgyvendintas jų verslo strategijose. Šiame dokumente siūlomais metodais siekiama padėti investuotojams laikytis EBPO Gairių.

Struktūra

Šio dokumento įvade pateikiamas šio dokumento bendrosios informacijos kontekstas, tikslas, taikymo sritis ir pobūdis, taip pat galima išsamaus patikrinimo nauda investuotojams.

1 skyriuje pateikiama pagrindinių EBPO Gairių rekomendacijų bendra apžvalga.

Šio dokumento 2 skyriuje, svarbiausioje šio dokumento dalyje, aprašomi pagrindiniai išsamaus patikrinimo komponentai ir investuotojų klausimai, siekiant įgyvendinti EBPO Gaires ir atlikti išsamų patikrinimą. Kiekvienas skirsnis atitinka skirtingą išsamaus patikrinimo proceso etapą arba svarbius procesus, padedančius atlikti išsamų patikrinimą, ir pateikiamas kiekviename etape rekomenduojamų veiksnių pavyzdžių sąrašas, pritaikytas konkrečiam investuotojų kontekstui. Jie apima:

- atsakingo verslo elgesio politiką ir valdymo sistemas,

¹ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), I skyrius, Sąvokos ir principai, 2 punktus

- faktinio ir galimo neigiamo poveikio nustatymą,
- siekimą užkirsti kelią esamam ir galimam neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti,
- ataskaitas, kaip sprendžiamas neigiamas poveikis a) stebint išsamius patikrinimus ir pažangą; ir b) informuojant apie pastangas ir rezultatus per viešas ataskaitas ir prireikus bendradarbiaujant su paveiktomis suinteresuotosiomis šalimis,
- taisomąsias priemones, kai įmonė daro neigiamą poveikį arba prisideda prie jo.

Kiekviename skirsnyje taip pat pateikiamas pagrindinių aspektų, susijusių su šių veiksmų įgyvendinimu investicijų kontekste, aprašymas ir, jei reikia, apžvalga, kaip šie veiksmai gali skirtis priklausomai nuo turto savininkų ir valdytojų bei skirtingų investavimo klasių ir strategijų.

Galiausiai, prie dokumento pridedami keli priedai, kuriuose pateikiama papildoma informacija apie: 1) EBPO Gairėse ir apskritai institucinių investicijų kontekste vartojamų terminų skirtumus (I priedas); 2) bendras investicijų vertės grandines (II priedas); 3) skirtingas investavimo strategijas ir turto klases (III priedas).

Šie priedai skirti pateikti aiškinamąją informaciją suinteresuotosioms šalims, pvz., EBPO Nacionaliniams koordinaciniams centrams (NKC),² politikos formuotojams, darbuotojams, profesinėms sąjungoms ir pilietinei visuomenei, kurie nėra investuotojai, bet gali patirti sąveiką su atsakingo verslo elgesio klausimais institucinių investicijų kontekste.

² Vadovaujantis Tarybos sprendimu dėl EBPO Gairių daugiašalėms įmonėms, su pakeitimais, padarytais 2011 m., Nacionaliniai koordinaciniai centrai steigiami siekiant padidinti Gairių veiksmingumą, skatinti jomis naudotis, tvarkant užklausas ir padedant spręsti iškilusias problemas, susijusias su Gairių įgyvendinimu konkrečiais atvejais. Šį dokumentą Nacionaliniai koordinaciniai centrai gali naudoti skatindami laikytis EBPO Gairių, tačiau jis nėra skirtas konkrečių atvejų pateikimui. Taip pat žr. EBPO Gaires, EBPO Gairių daugiašalėms įmonėms įgyvendinimo procedūrų komentarą, 25 punktą.

1. PAGRINDINIŲ REKOMENDACIJŲ PAGAL EBPO GAIRĖS SUPRATIMAS

Šiame skyriuje apžvelgiamos pagrindinės rekomendacijos įmonėms pagal EBPO Gaires. Šios rekomendacijos aktualios visiems ūkio sektoriams, įskaitant institucinius investuotojus. Tačiau jų taikymas praktikoje skirsis priklausomai nuo jas įgyvendinančios įmonės savybių (pvz., jos veiklos sektoriaus, dydžio, rizikos). Jei reikia, po Gairių rekomendacijų bendrųjų aprašymų aptariamas platus poveikis instituciniams investuotojams. 2 skyriuje pateikiama papildoma išsami informacija apie rekomendacijų taikymą institucinių investicijų kontekste ir paaiškinami galimi turto savininkams ir valdytojams būdingi metodai.

1.1 „Verslo santykiai“ pagal EBPO Gaires

EBPO Gairės buvo peržiūrėtos 2011 m. siekiant pateikti naujas rekomendacijas dėl atsakingo verslo elgesio, suderintas su JTPP. EBPO Gairėse teigiama, kad įmonės turėtų:

- „savo vykdomoje veikloje vengti sukelti ar prisidėti prie neigiamo poveikio Gairėse nurodytose srityse ir spręsti tokius neigiamo poveikio klausimus, kai jie atsiranda“; ir
- „siekti užkirsti kelią arba sušvelninti neigiamą poveikį net kai pati įmonė neprisidėjo prie tokio poveikio, tačiau toks poveikis verslo ryšiais vis tiek yra tiesiogiai susijęs su jų veikla, prekėmis ar paslaugomis. Šiuo nesiekama perkelti atsakomybės nuo neigiamą poveikį darančio ūkio subjekto įmonei, su kuria ji sieja verslo santykiai.“³

Šio dokumento kontekste atsakingo verslo elgesio rizika arba „AVE rizika“ reiškia neigiamo poveikio riziką EBPO Gairėse aptartiems klausimams (2 langelis). Investuotojai dažnai vartoja terminą „ASV (aplinkos, socialinė ir valdymo) rizika“. Ir „Atsakingo verslo elgesio“, ir „ASV“ kriterijai yra susiję su aplinkosaugos, socialiniais ir valdymo aspektais. Tačiau atsakingo verslo elgesio rizika konkrečiai reiškia neigiamo poveikio riziką, susijusią su EBPO Gairėse aptartais klausimais, kitaip tariant, riziką visuomenei ir aplinkai, o ne pačiai įmonei.⁴ Gali būti, kad ASV ir atsakingo verslo elgesio rizikos sritis skiriasi, todėl investuotojai turėtų siekti suprasti Gairių turinį ir įvertinti skirtumus, kad suprastų sutapimus ir skirtumus.⁵ (Taip pat žr. 2 langelį ir I priedą).

³ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyrius, 11–12 punktai.

⁴ ASV rizikos identifikavimą investuotojai dažnai naudoja kaip priemonę išlaidoms ir galimam poveikiui akcijų kainai apskaičiuoti, o atsakingo verslo elgesio rizikos nustatymas yra išsamaus patikrinimo sudedamoji dalis ir naudojama siekiant imtis aktyvių veiksmų, reaguojant į šią riziką.

⁵ EBPO Gairių apžvalgą žr. Atsakingo verslo elgesio klausimai, http://mneguidelines.oecd.org/MNEguidelines_RBCmatters.pdf

2 langelis. Neigiamas poveikis pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms

EBPO Gairėse išdėstyti atsakingo verslo elgesio principai ir standartai, taip pat veiksmai, kurių turėtų imtis įmonės, siekdamos išvengti neigiamo poveikio įvairioms visuomenės problemoms ir jį suvaldyti. Tai, *inter alia*, apima klausimus, susijusius su darniu vystymusi, informacijos atskleidimu, žmogaus teisėmis, darbo ir pramonės santykiais, aplinka, geru valdymu ir etišku elgesiu kovojant su kyšininkavimu, kyšio prašymu ir turto prievartavimu bei vartotojų interesais. EBPO Gairių skyriuose pateikiama daugiau informacijos apie galimo poveikio (rizikos) ir faktinio poveikio rūšis, kurių įmonės turėtų vengti ir į kurias reikia suvaldyti. Todėl kiekvienas investuotojas, siekiantis įgyvendinti EBPO Gaires, turėtų pradžioje jas perskaityti, kad suprastų visas kiekviename skyriuje aptariamas problemas, į kurias atsižvelgdamas investuotojas atliktų išsamų savo portfelio patikrinimą.

Daugeliui įmonių sąvoka „rizika“ pirmiausia reiškia riziką įmonei – finansinę riziką, veiklos riziką, riziką reputacijai ir pan. Įmonėms rūpi jų padėtis rinkoje, konkurentų atžvilgiu, įvaizdis ir ilgalaikis egzistavimas, taigi, kai jos žiūri į riziką, tai paprastai yra rizika joms pačioms. Tačiau EBPO Gairės yra susijusios su neigiamo poveikio, kurį įmonės sukuria, prie kurio prisideda arba su kuriuo jos yra tiesiogiai susijusios, rizika (ir pasekmėmis visuomenei bei aplinkai, jei ta rizika realizuojasi), tad tai yra į išorę nukreiptas požiūris.¹

¹ Žr. EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), Bendrosios politikos komentaras, 14 punktas.

EBPO Gairių lūkesčiai, kad įmonės *sieks užkirsti kelią arba sušvelninti poveikį*, tiesiogiai susijusį su jų veikla, produktais ar paslaugomis per verslo santykius, padidino įmonės atsakomybės sritį, apimant ne tik jų pačių veiklą, bet ir vertės grandines. EBPO Gairėse nurodoma, kad šia rekomendacija nesiekama perkelti atsakomybės nuo neigiamą poveikį darančio ūkio subjekto įmonei, su kuria ji sieja verslo santykiai.⁶ Tai svarbi įmonių atsakomybės riba jų verslo santykiuose. Pripažįstama, kad įmonės gali nesugebėti pačios suvaldyti neigiamo poveikio, kurį sukelia ar prie kurio prisideda kitas subjektas, tačiau vis dėlto jos turėtų siekti daryti poveikį tam subjektui arba skatinti jį užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti, remiantis prioritetų nustatymu (investuotojų kontekste, daugiau informacijos rasite 1.3 ir 2.3 skirsniuose).

Konkrečiai, EBPO Gairės rekomenduoja įmonėms, „veikiančioms pavieniui arba bendradarbiaujant su kitais subjektais, *panaudoti savo svertus, kad paveiktų* neigiamą poveikį sukeliantį subjektą, kad būtų užkirstas kelias tokiam poveikiui arba jis būtų sušvelnintas“,⁷ kai įmonė turi galimybę pakeisti žalą darančio subjekto neteisėtą veiklą.“⁸ Praktikoje tai turi apimti platų spektrą praktinių priemonių, kurių įmonės gali imtis pačios ir kartu su kitais.

Todėl pagal EBPO Gaires kiekviena vertės grandinės įmonė yra atsakinga už savo veiksmus ir poveikį. Įmonės arba šiuo atveju investuotojai paprastai yra atsakingi ne už subjekto, kuris su jais palaiko verslo santykius, veiksmus, o už savo elgesį, įskaitant pastangas paveikti ar paskatinti tą subjektą. Tikėjimasis, kad įmonės sieks užkirsti kelią arba sušvelninti poveikį, susijusį su jų veikla per

⁶ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyrius, 11–12 punktai

⁷ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyriaus 12 punktas, Bendrųjų principų komentaras, 20 punktas; IV skyriaus 3 punktas, Žmogaus teisių komentaras, 43 punktas. Svertas pagal EBPO Gaires turi kitokią reikšmę nei investicijų kontekste, kur jis gali reikšti įmonės finansavimo būklę, o ne įtakos ar skatinimo veiksmą. Taip pat žr. I priedą).

⁸ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyrius, Bendrųjų principų komentaras, 19 punktas.

verslo santykius, skiriasi nuo neigiamą poveikį sukeliančių subjektų pareigų ir jas papildo. Iš esmės, įmonės pastangos turėtų sustiprinti pastangas reaguoti į jų vertės grandinėje esančių subjektų, kurie gali sukelti poveikį arba prie jo prisidėti, įsipareigojimus, o ne dubliuoti ar griauti juos.

Verslo santykių pareigos institucinių investuotojų kontekste

Anksčiau dokumente apie verslo santykių apimtį ir taikymą finansų sektoriuje EBPO padarė išvadą, kad investuotojo ir įmonės, į kurią investuojama, santykiai, įskaitant mažumos akcijų paketą, gali būti laikomi „verslo santykiais“ pagal EBPO Gaires.⁹ (Atitinkamą tekstą šiuo klausimu žr. 3 langelyje.) Taigi, net ir tie investuotojai, kurie turi mažumos akcijų paketą, gali būti tiesiogiai susiję su neigiamu poveikiu, kurį sukelia arba prie kurio prisideda įmonės, į kurias investuojama, dėl jų nuosavybės ar akcijų įmonėje, sukeliančioje arba prisidedančioje prie tam tikro socialinio poveikio ar poveikio aplinkai. Kitaip tariant, atsakingo verslo elgesio rizika (galimas poveikis) arba faktinis atsakingo verslo elgesio poveikis paties investuotojo portfelyje reiškia, kad daugeliu atvejų yra „tiesioginis ryšys“ su jo veikla, produktais ar paslaugomis per šiuos „verslo santykius“ su įmone, į kurią investuojama¹⁰ (taip pat žr. 2.3 skirsnyje „Santykio su poveikiu supratimas“).

Todėl investuotojai turėtų atsižvelgti į atsakingo verslo elgesio riziką per visą savo investavimo procesą ir panaudoti savo vadinamąjį „svertą“ įmonėms, į kurias investuoja, kad paveiktų tas įmones, į kurias investuojama, siekiant išvengti neigiamo poveikio arba jį sušvelninti. Tačiau investuotojai nėra atsakingi už pačių neigiamų poveikių suvaldymą. (Taip pat žr. 2.3 skirsnį.)

⁹ Žr. „Verslo santykių“ taikymo sritys ir taikymas finansų sektoriuje pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms.“ Šį aiškinimą parėmė EBPO Gairių ir JTTP ekspertai, priėję prie tokių pačių išvadų. Žr. „Ekspertų laiškus ir pareiškimus dėl EBPO Gairių daugiašalėms įmonėms ir JT verslo ir žmogaus teisių pagrindinių principų taikymo finansų sektoriuje“, 2014 m. Šiuos dokumentus galima rasti adresu <http://mneguidelines.oecd.org/rbc-financial-sector.htm>.

¹⁰ Tam tikromis ribotomis aplinkybėmis su investicijomis susijusių įmonių sukeliamas neigiamas poveikis nebus tiesiogiai susijęs su paties investuotojo veikla, produktais ar paslaugomis (t. y., jų portfeliu). Pavyzdžiui, tokiomis aplinkybėmis, kai investuotojas perka bendrosios įmonės (BĮ) akcijas ar kitą akcinį kapitalą, jis su ta įmone palaikys investuotojo ir įmonės, į kurią investuojama, verslo santykius. Tačiau jei vienas iš BĮ partnerių sukelia neigiamą poveikį (pvz., priverstinis darbas) per atskirą nesusijusį projektą (t. y., kuriame investuotojas neturi investicijų, nuosavybės ar kitokio ryšio), investuotojas nėra tiesiogiai susijęs su priverstinio darbo poveikiu per savo investiciją į BĮ. Tačiau kadangi gali kilti panašaus elgesio rizika BĮ bendrovės vykdomuose projektuose, investuotojui sužinojus apie šią situaciją, BĮ turėtų būti atliekamas „sustiprintas nuolatinis išsamus tikrinimas“.

3 langelis. „Verslo santykių“ taikymo sritis ir taikymas finansų sektoriuje pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms

Dokumentą „Verslo santykių“ taikymo sritis ir taikymas finansų sektoriuje pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms“ EBPO atsakingo verslo elgesio darbo grupė patvirtino 2014 m. kovo 20 d. posėdyje. Dokumente pateikiama ši analizė:

- „Kadangi Gairės yra rekomendacinės, o ne teisiškai vykdytinos [..], gali būti naudojami atviri termino „verslo santykiai“ apibūdinimai. Kadangi Gairės yra rekomendacinės, o prisijungusios šalys yra įsipareigojusios jų laikytis kuo platesne apimtimi, tikslus apibrėžimas nebūtinai.“
- „Gairėse pateikiamas platus termino „verslo santykiai“ aprašymas. Kadangi Gairėse pateikiami neišsamūs pagrindinių terminų aprašymai, jų galimas vartojimas ar „apimtis“ neapsiriboja sektoriais, tam tikromis įmonėmis ar tam tikros rūšies verslo santykiais. Todėl mažumos akcijų paketas iš esmės gali būti vertinamas kaip verslo santykiai pagal Gaires, net jei tai nenurodyta pačiame Gairių tekste.“
- „Nors įmonės Gairių laikymasis yra savanoriškas ir teisiškai nėra privalomas, tai nesumažina lūkesčių, kad Gairių bus laikomasi. Finansų įstaigos turėtų apsvarstyti tinkamą būdą, kaip Gairių laikymasis galėtų būti sėkmingai įgyvendintas jų verslo strategijose.“

„Kalbant apie finansų institucijų, kaip mažumos akcijų paketą turinčių akcininkų, vaidmenį, įskaitant nepriklausomus turto fondus ir centrinius bankus, reikia deramai atsižvelgti į sektoriui būdingas ypatybes ir praktines bei teisines problemas ir apribojimus. Tai svarbu, kad suprastume, kaip Gairių būtų galima laikytis finansų sektoriuje.“

Dėl antimonopolinių problemų, kai kuriose jurisdikcijose investuotojams gali būti neleidžiama oficialiai daryti įtakos įmonių, į kurias investuojama, valdyboms arba vadovams. Tačiau net ir tokiais atvejais yra įprasta praktika, kai investuotojai skatina atsakingą verslo elgesį bendradarbiaudami su įmonėmis, į kurias jie investuoja, keldami klausimus ir reikšdami susirūpinimą dėl atsakingo verslo elgesio rizikos. EBPO Gairėse pripažįstama, kad visų įmonių pirmoji pareiga yra laikytis valstybės įstatymų, todėl tais atvejais, kai EBPO Gairių rekomendacijos prieštarauja vietiniams teisės aktams, jos turėtų siekti, kad būtų kuo geriau laikomasi EBPO Gairių rekomendacijų, nepažeidžiant valstybės įstatymų. Tačiau EBPO Gairėse pripažįstama, kad jų rekomendacijos daugeliu atvejų viršija teisės aktų reikalavimus.¹¹

Metodai, kuriais investuotojai gali naudoti savo svertus, kad paveiktų įmones, į kurias jie investuoja, yra plačios apimties. Jie neapsiriboja tiesioginiu bendradarbiavimu su įmonėmis, į kurias investuojama, bet taip pat laikui bėgant gali apimti kapitalo nukreipimą į atsakingas įmones, į kurias investuojama, dalyvavimą pramonės iniciatyvose, nukreiptose į tam tikrą atsakingo verslo elgesio riziką, kolektyvinius veiksmus konkrečiais geografiniais ar įmonei būdingais klausimais ir kt. Tai, kas yra tinkama, skirsis atsižvelgiant į investuotojo ypatybes, investavimo strategiją (pvz., aktyvias ar pasyvias investicijas) ir atitinkamus reguliavimo įsipareigojimus. Svarbu, kad tokie svertai būtų taikomi ir laikantis gero įmonių valdymo (4 langelis). Šie klausimai išsamiau aptariami 1.2 skirsnyje.

¹¹ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), I skyriaus „Sąvokos ir principai“ 2 punktas

4 langelis. Verslo santykiai biržinėse įmonėse ir G20 / EBPO įmonių valdymo principai

EBPO Gairėse įmonėms rekomenduojama taikyti gerą įmonių valdymo praktiką, pagrįstą G20 / EBPO įmonių valdymo principais.¹ Principai skatina patronuojančios įmonės valdybą užtikrinti strateginį įmonės valdymą, veiksmingą valdymo stebėseną ir atsiskaitymą įmonei bei akcininkams, kartu atsižvelgiant į suinteresuotųjų šalių interesus.

Įmonė yra atskiras nuo akcininkų juridinis asmuo. Šiam subjektui vadovauja valdyba, kurią skiria ir kurioje yra atstovaujama visiems akcininkams. Savo ruožtu valdyba visų akcininkų vardu atlieka nepriklausomą kontrolės funkciją įmonės vadovų atžvilgiu. Atitinkamai, visuotinis susirinkimas yra platforma, užtikrinanti, kad priimant sprendimus būtų išgirstas visų akcininkų balsas. Kadangi įmonės vadovybė ir valdyba turi veikti visų akcininkų vardu, mažumos akcijų paketą turinys akcininkai negali įpareigoti įmonės imtis tam tikrų veiksmų.

G20 / EBPO įmonių valdymo principuose teigiama, kad: „Dėl praktinių dalykų [...] įmonė negali būti valdoma akcininkų referendumu. Akcininkų organą sudaro asmenys ir institucijos, kurių interesai, tikslai, investavimo horizontai ir galimybės skiriasi. Be to, įmonės vadovybė turi sugebėti greitai priimti verslo sprendimus. Atsižvelgiant į šias realijas ir įmonės reikalų valdymo sudėtingumą greitai besivystančiose ir nuolat kintančiose rinkose, akcininkai neturėtų prisiimti atsakomybės už įmonės veiklos valdymą. Atsakomybė už įmonės strategiją ir veiklą paprastai perduodama valdybai ir valdymo komandai, kurią atrenka, motyvuoja ir, kai reikia, pakeičia valdyba.“²

Tačiau G20 / EBPO įmonių valdymo principuose taip pat pripažįstama, kad „visos įmonės valdymo sistemos ir priežiūros veiksmingumas bei patikimumas labai priklauso nuo institucinių investuotojų noro ir gebėjimo informuotai naudotis savo akcininkų teisėmis bei veiksmingai vykdyti savo nuosavybės funkcijas įmonėse, į kurias jie investuoja.“

„Įstaigoms, veikiančioms kaip patikėtiniai, pavyzdžiui, pensijų fondams, kolektyvinio investavimo schemoms ir kai kurioms draudimo įmonių veiklos rūšims bei jų vardu veikiančioms turto valdytojams, balsavimo teisė gali būti laikoma investavimo, atliekamo jų klientų vardu, vertės dalimi. Nepasinaudojęs nuosavybės teisėmis, investuotojas gali patirti nuostolių, todėl jis turėtų būti informuotas apie politiką, kurios turi laikytis instituciniai investuotojai.“³

„Tačiau balsavimas akcininkų susirinkimuose yra tik vienas akcininkų dalyvavimo kanalas. Tiesioginis kontaktas ir dialogas su valdyba ir vadovybe yra kitos dažnai naudojamos akcininkų dalyvavimo formos [...] Toks institucinių investuotojų ir įmonių dialogas turėtų būti skatinamas.“³

Apibendrinant, nors G20 / EBPO įmonių valdymo principai pripažįsta, kad investuotojai neatlieka savo įmonės, į kurią jie investuoja, veiklos kontrolės, taip pat pripažįstama, kad jie yra atsakingi už naudojimąsi savo akcininkų teisėmis ir nuosavybės funkcijomis bendradarbiaujant su įmonėmis, į kurias investuoja.

Pastabos

¹ G20 / EBPO įmonių valdymo principai daugiausia dėmesio skiria finansinėms ir nefinansinėms įmonėms, kuriomis prekiaujama viešai. Tiek, kiek jie laikomi taikytiniais, jie taip pat gali būti naudinga priemonė gerinant valdymą įmonėse, kurių akcijomis viešai neprekiuojama.

² G20 / EBPO įmonių valdymo principai (2015 m.), II skyrius. Akcininkų teisės ir teisingas traktavimas bei pagrindinės nuosavybės funkcijos.

³ G20 / EBPO įmonių valdymo principai (2015 m.), III skyrius. Instituciniai investuotojai, akcijų rinkos ir kiti tarpininkai.

1.2 Išsamaus patikrinimo pagal EBPO Gaires atlikimas

Kaip minėta pirmiau, EBPO Gairėse nustatyti principai ir veiksmai, kurių turėtų imtis įmonės, siekiamos išvengti neigiamo poveikio įvairiems visuomenei svarbiems dalykams. EBPO Gairėse tikimasi, kad įmonės atliks „išsamų patikrinimą“, kad išvengtų savo dalyvavimo darant tokį neigiamą poveikį ir jį spręstų. Išsamus patikrinimas suprantamas kaip procesas, kurio metu įmonės gali „nustatyti, užkirsti kelią, sušvelninti ir atsiskaityti už tai, kaip jos sprendžia savo faktinį ir galimą neigiamą poveikį kaip sudedamoji verslo sprendimų priėmimo ir rizikos valdymo sistemų dalis“ (paryškimas pridėtas).¹² Išsamus patikrinimas yra pagrindinis atsakingo verslo elgesio aspektas, nes jis leidžia įmonėms „žinoti ir parodyti“, kad jos elgiasi atsakingai pagal EBPO Gaires.

Pagal EBPO Gaires išsamus patikrinimas apima: 1) faktinio ir galimo neigiamo poveikio nustatymą; 2) neigiamo poveikio prevencija arba sušvelninimas; ir 3) atsiskaitymas už tai, kaip sprendžiamas neigiamas poveikis, a) stebint rezultatus ir b) perduodant rezultatus. Atsižvelgiant į EBPO Gairėse įmonėms numatytą rekomendacijų pritaikymo lankstumą atsižvelgiant į daugelį veiksnių, „atsiskaitymo“ komunikacijos aspektas vaidina svarbų vaidmenį, kai įmonės viešai atsiskaito arba praneša apie tai, kaip jos pašalina neigiamą poveikį. siekiamos parodyti, kad jos įgyvendina EBPO Gaires, t. y. „parodo“ tai, ką jos daro.

Atsakingo verslo elgesio įtraukimas į atitinkamą įmonės ar investicijų politiką ir valdymo sistemas padeda užtikrinti, kad išsamaus patikrinimo procesai būtų veiksmingi ir patikimi. Todėl šios teisės įgijimas yra svarbus išankstinis išsamaus patikrinimo veiksnys.

Procesų, leidžiančių atlikti taisomuosius veiksmus tais atvejais, kai įmonė padarė neigiamą poveikį arba prisidėjo prie jo, įdiegimas taip pat yra pagalbinis elementas, būtinas siekiant sudaryti sąlygas išsamiems patikrinimams ir juos papildyti.

Be to, suinteresuotųjų šalių įtraukimas yra nepriklausomas atsakingo verslo elgesio lūkestis ir taip pat svarbus išsamaus patikrinimo palaikymo procesas. Tai bus aptariama toliau.

Išsamus patikrinimas – tai nuolatinė, iniciatyvi ir reaktyvi bei į procesą orientuota veikla; jis turi būti vykdomas per visą veiklos, produktų ir paslaugų gyvavimo ciklą, nes keičiasi aplinkybės, o kartu ir neigiamas poveikis. Tai reiškia, kad išsamus patikrinimas neturėtų apsiriboti pirminiu galimų verslo santykių ar sandorio tyrimu, bet taip pat turėtų būti taikomas aktyviai, diegiant sistemingas priemones, skirtas nustatyti atsakingo verslo elgesio riziką ir užkirsti kelią galimam neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti, taip pat per nuolatinį verslo santykių ir susijusių operacijų stebėjimą.

Pagal EBPO Gaires „išsamaus patikrinimo pobūdis ir mastas, pavyzdžiui, konkretūs veiksmai, kurių reikia imtis, turėtų būti tinkami konkrečiai situacijai ir priklausyti nuo tokių veiksnių kaip įmonės dydis, jos veiklos kontekstas, konkrečių rekomendacijų EBPO Gairėse ir jos neigiamo poveikio sunkumo.“¹³

Išsamus patikrinimas dėl neigiamo poveikio, susijusio su įmonėmis, į kurias investuojama

Šio dokumento kitas, pagrindinis, skyrius yra skirtas paaiškinti išsamaus patikrinimo metodus, kurie gali būti naudojami institucinių investicijų kontekste, atsižvelgiant į neigiamą poveikį, susijusį su įmonėmis, į kurias investuojama. Svarbu, pažymėti, kad nesitikima, jog investuotojai turėtų atlikti išsamų patikrinimą įmonių, į kurias investuojama, vardu – kiekviena įmonė, į kurią investuojama, taip

¹² EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, Bendrosios politikos komentaras, 14 punktas.

¹³ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyrius, Komentaras, 15 punktas.

pat turėtų atlikti savo išsamų patikrinimą. Vietoje to tikimasi, jog jie imsis išsamaus patikrinimo, kad nustatytų, užkirstų kelią ir sumažintų atsakingo verslo elgesio riziką ir poveikį savo portfeliams.

Institucinių investuotojų išsamus patikrinimas apims keletą praktinių žingsnių ir pagalbinių priemonių, užtikrinančių išsamaus patikrinimo veiksmingumą:

- atsakingo verslo elgesio įtraukimas į atitinkamą investuotojų politiką ir valdymo sistemas;
- faktinio ir galimo neigiamo poveikio *investicijų portfeliams ir potencialioms investicijoms* nustatymas;
- jei reikia, *naudojant svertus, kad paveiktų įmones, į kurias investuojama*, darančiomis neigiamą poveikį, siekiant užkirsti kelią tokiam poveikiui arba jį sušvelninti;
- atsiskaitymas už tai, kaip sprendžiamas neigiamas poveikis, a) stebint *paties investuotojo veiklos rezultatus valdant atsakingo verslo elgesio riziką ir poveikį jo portfeliui* ir b) atitinkamai pranešant rezultatus;¹⁴
- procesų, leidžiančių atlikti taisomuosius veiksmus tais atvejais, kai investuotojas sukėlė neigiamą poveikį arba prisidėjo prie jo, turėjimas.

Be to, išsamaus patikrinimo procesai verslo santykiuose turėtų papildyti vienas kitą. Jei visi investicinės vertės grandinės subjektai atlieka išsamų patikrinimą ir apie tai praneša kitiems vertės grandinės subjektams, kurie pasitiki tuo išsamiu patikrinimu, išsamaus patikrinimo nereikia kartoti. Tačiau kiekvienas vertės grandinės subjektas turės nuspręsti apie kitų vertės grandinės dalyvių atlikto išsamaus patikrinimo kokybę ir patikimumą ir ar reikia imtis papildomų veiksmų. Pavyzdžiui:

- Rizikos nustatymo per investicijų portfelių patikrinimą neturi atlikti ir turto valdytojai, ir turto savininkai, jei viena šalis veiksmingai ir tinkamai nustato riziką ir informuoja kitą šalį.
- Jei investuotojas investuoja į įmones, veikiančias didelės rizikos sektoriuose, kurios gali įrodyti, kad tinkamai atlieka išsamų patikrinimą, investuotojui nebūtina pačiam nustatinėti su tomis įmonėmis susijusios rizikos. Ataskaitų apie išsamų patikrinimą teikimas vis dažniau tampa reguliavimo reikalavimu įmonėms, veikiančioms pirmajame ekonomikose.¹⁵

Investavimo kontekste išsamaus patikrinimo pobūdis ir mastas taip pat gali priklausyti nuo investicinio subjekto pobūdžio, jo investicinio portfelio dydžio ir pobūdžio bei santykio su konkrečiomis investicijomis (pvz., nuosavybės dalis įmonėje, investicijų valdymas, teisė gauti susijusią informaciją ir tikimybė, kad gali būti daroma prasminga įtaka). Išsamaus patikrinimo metodai gali skirtis atsižvelgiant į atitinkamo institucinio investuotojo tipą, taip pat priklausomai nuo turto klasės ir atitinkamos investavimo strategijos. Išsamaus patikrinimo metodų skirtumai pagal turto klasę ir investavimo strategiją toliau nagrinėjami 2 skyriuje.

¹⁴ Daugiau informacijos apie tinkamą komunikaciją rasite 2.4 skirsnyje.

¹⁵ Žr., pavyzdžiui, *ES direktyvą dėl nefinansinės ir įvairovės informacijos atskleidimo*, kurioje, be kitų klausimų, reikalaujama teikti įmonių ataskaitas apie išsamų tiekimo grandinės patikrinimą, 2015 m. JK šiuolaikinės vergovės įstatymą, kuris įpareigoja įmonėms pranešti apie išsamaus patikrinimo procesus, kad galėtų valdyti vergovės ir prekybos žmonėmis riziką savo veikloje ir tiekimo grandinėse; JAV Dodd-Franko įstatymo 1502 skirsnis, kuriame numatyta, kad įmonės turi pranešti, ar jos gauna tam tikrų naudingųjų iškasenų iš konfliktinių zonų.

1.3 Prioritetų nustatymas pagal riziką vadovaujantis EBPO Gairėmis

Įmonėms ne visada gali būti įmanoma nedelsiant nustatyti ir reaguoti į visus neigiamus padarinius, susijusius su jų verslo santykiais. Šiuo atžvilgiu EBPO Gairėse taip pat paaiškinama, kad tais atvejais, kai „įmonės turi daug tiekėjų, jos skatinamos nustatyti bendras sritis, kuriose neigiamo poveikio rizika yra didžiausia ir, remiantis šiuo rizikos vertinimu, teikti pirmenybę atitinkamiems tiekėjams, atliekant išsamų patikrinimą“.¹⁶ Todėl EBPO Gairėse tikimasi, kad įmonės, atlikdamos išsamų patikrinimą, nustatys prioritetus, taikydamos „rizika pagrįstą metodą“.

Nepageidaujamo poveikio reikšmingumas arba sunkumas suprantamas kaip jo masto, apimties ir nepataisomo pobūdžio funkcija.

- **Mastas** reiškia neigiamo poveikio sunkumą.
- **Apimtis** yra susijusi su poveikio apimtimi, pavyzdžiui, asmenų, kurie yra arba bus paveikti, skaičiumi arba žalos aplinkai mastu.
- **Nepataisomas pobūdis** – tai bet kokios galimybės atkurti paveiktus asmenis ar aplinką į tokią padėtį, kokia buvo iki neigiamo poveikio.

Pačiose EBPO Gairėse nebandoma įvertinti neigiamo poveikio sunkumo. Poveikis nebūtinai turi turėti daugiau nei vieną iš šių savybių, kad būtų laikomas „smarkiu“, nors dažnai būna taip, kad kuo didesnis poveikio mastas arba apimtis, tuo mažiau jį galima „ištaisyti“. Sunkus poveikis gali apimti pavojingas darbo sąlygas, kurios yra įprastos tam tikruose sektoriuose, arba didelį aplinkos pablogėjimą, kuris kelia grėsmę vietos bendruomenių pragyvenimui ir sveikatai.

Tai, kas sudaro sunkiausią poveikį, priklausys nuo konkrečios įmonės, jos sektoriaus ir verslo santykių.

Taikant rizika pagrįstą požiūrį taip pat pripažįstama, kad įmonės, siekiančios laikytis EBPO Gairių, gali nesugebėti įgyvendinti visų joms skirtų rekomendacijų iš karto. Todėl įmonių prašoma pirmenybę teikti didžiausiai rizikai ir laikui bėgant stengtis sistemingai plėsti rekomendacijų taikymą.

Nors įmonės turėtų nustatyti išsamaus patikrinimo prioritetus, atsižvelgdamos į rizikos svarbą, tai, kaip jos reaguos į nustatytas rizikas, priklausys nuo „praktinių apribojimų, susijusių su įmonių gebėjimu pakeisti savo tiekėjų elgesį[...] Kiti veiksniai, svarbūs nustatant tinkamą atsaką į nustatytą riziką, apima neigiamo poveikio sunkumą ir tikimybę bei tai, koks svarbus tas tiekėjas yra įmonei.“¹⁷

Rizika pagrįstas prioritetų nustatymas investuotojams

Investuotojų portfeliuose dažnai bus daug įmonių, į kurias investuojama, arba jie vertins platų įmonių spektrą investicijoms, todėl jiems bus labai svarbu nustatyti prioritetus, nustatant bendras sritis, kuriose neigiamo poveikio rizika yra didžiausia ir, remiantis šios rizikos įvertinimu, nustatyti įmonių, į kurias investuojama, prioritetus, kad būtų atliktas tolesnis išsamus patikrinimas. Investuotojų politika atsakingo verslo elgesio atžvilgiu bus svarbi formuojant ir komunikuojant strategiją, kokiai rizikai teikiama pirmenybė ir kodėl. (Taip pat žr. 2.1 skirsnį).

¹⁶ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyrius, Komentarai, 16 punktas.

¹⁷ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), II skyrius, Komentarai, 21 punktas.

Pagal EBPO Gaires investuotojai turėtų nustatyti įmonių, į kurias investuojama, pirmenybę išsamaus patikrinimo atlikimui, atsižvelgiant į neigiamo poveikio sunkumą arba svarbą, jei toks metodas atitinka vidaus teisinius įsipareigojimus, pavyzdžiui, dėl patikėtinio pareigų. (Taip pat žr. *Finansinio reikšmingumo ir atsakingo verslo elgesio rizikos suderinamumo pripažinimas* 2.1 skirsnyje). Be to, svarstydami, kaip reaguoti į nustatytą riziką, investuotojai, be neigiamo poveikio, gali atsižvelgti į įmonės, į kurią investuojama, svarbą investuotojui ir galimus finansinio svorto apribojimus įmonėms, į kurias investuojama. (Taip pat žr. *Veiksmų prioritetų nustatymas* 2.3 skirsnyje).

1.4 Bendradarbiavimas su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis pagal EBPO Gaires

Pagal EBPO Gaires įmonės skatinamos „bendradarbiauti su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis, kad suteiktų prasmingų galimybių atsižvelgti į jų nuomonę planuojant ir priimant sprendimus dėl projektų ar kitos veiklos, kuri gali turėti didelį poveikį vietos bendruomenėms.“¹⁸ „Suinteresuotųjų šalių įtraukimas apima interaktyvius bendravimo su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis procesus, pavyzdžiui, per susitikimus, klausymus ar konsultacijas. Veiksmingam suinteresuotųjų šalių įtraukimui būdingas abipusis bendravimas ir abiejų pusių dalyvių gera valia.“¹⁹

Nors suinteresuotųjų šalių įtraukimas yra vienas iš pagrindinių atsakingo verslo elgesio lūkesčių, tai taip pat yra svarbi išsamaus patikrinimo įgyvendinimo priemonė. Suinteresuotosios šalys pačios gali prisidėti svarbiomis žiniomis, kad padėtų nustatyti galimą arba faktinį poveikį joms pačioms arba jų aplinkai. Paveiktų suinteresuotųjų šalių vertybės ir prioritetai yra gyvybiškai svarbūs aspektai vertinant poveikį ir nustatant tinkamus jo išvengimo ar sušvelninimo veiksmus.

Investuotojų bendravimas su suinteresuotosiomis šalimis

Tiesioginės institucinių investuotojų suinteresuotosios šalys yra ir jų naudos gavėjai. Šie subjektai turėtų kiek įmanoma daugiau dalyvauti formuojant išsamaus patikrinimo metodus ir atsakingo verslo elgesio politiką. Be to, suinteresuotosiomis šalimis gali būti ir tie, kuriems didžiausią įtaką daro įmonių, į kurias investuojama, elgesys, nors investuotojo sąveikos su šiomis suinteresuotosiomis šalimis mastas priklausys nuo to, kokie prioritetai bus nustatyti išsamiam patikrinimui. Prireikus ir kai yra reikšminga stipraus neigiamo poveikio rizika, investuotojai gali bendradarbiauti su šiomis suinteresuotosiomis šalimis, kad padėtų formuoti jų atsaką į riziką (taip pat žr. 2.2 ir 2.3 skirsnius).

1.5 Ištaisymas pagal EBPO Gaires

Pagal EBPO Gaires, kai įmonės daro neigiamą poveikį arba prisideda prie jo, jos turėtų tą poveikį spręsti. Nors išsamaus patikrinimo procese pagrindinis dėmesys skiriamas neigiamo poveikio išvengimui, įmonėms taip pat reikia sistemų ir metodų, kurie galėtų numatyti arba bendradarbiauti **teikiant taisomąsias priemones**, pavyzdžiui, prireikus – išspręsti problemą ir užtikrinti, kad ji nepasikartotų, ir teikti kompensaciją ar reabilitaciją žala patyrusiems žmonėms ar aplinkai.

„Kai kuriose situacijose reikia bendradarbiauti su teisminiais ar valstybiniais neteisminiais mechanizmais. Kitais atvejais gali būti veiksminga priemonė veiklos lygmens skundų pateikimo mechanizmai tiems, kuriems gali turėti įtakos įmonių veikla, numatant tokius procesus, kai jie atitinka

¹⁸ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), II skyriaus 14 punktas.

¹⁹ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), II skyrius, Komentarai, 25 punktas.

šiuos pagrindinius kriterijus: teisėtumo, prieinamumo, nuspėjamumo, teisingumo, suderinamumo su EBPO Gairėmis ir skaidrumo, ir yra pagrįsti dialogu ir įsitraukimu, siekiant sutartų sprendimų.“²⁰ (taip pat žr. 2.5 skirsnį.)

Ištaisymas ir investuotojai

Situacijose, kai įmonė sukelia neigiamą poveikį arba prisideda prie jo, tikimasi taisomųjų veiksmy. Kai kuriais atvejais investuotojai gali prisidėti prie poveikio įmonėms, į kurias jie investuoja, ir gali būti atsakingi už ištaisymą. Tokios situacijos gali susiklostyti, kai investuotojai turi didelę įmonės kontrolę, pavyzdžiui, kai kuriose tikrosiose bendrijose. Tačiau kai neigiamą poveikį sukelia įmonės, į kurias investuojama, investuotojai daugeliu atvejų nesukels neigiamo poveikio ir prie jo neprisidės, o tik bus tiesiogiai su juo susiję. Dėl to investuotojai neturėtų teikti taisomųjų priemonių, tačiau jie turėtų paskatinti įmonę, į kurią investuoja, tai padaryti, nes tai yra dalis jų atsakomybės, siekiant užkirsti kelią ir sušvelninti neigiamą poveikį, remiantis nustatytais prioritetais (taip pat žr. 1.3 ir 2.5 skirsnius).

²⁰ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, IV skyrius, Komentarai, 46 punktas.

2. EBPO GAIRIŲ ĮGYVENDINIMAS INSTITUCINIŲ INVESTICIJŲ KONTEKSTE

2.1 Atsakingo verslo elgesio diegimas į investuotojų politiką ir valdymo sistemas

Nors atsakingo verslo elgesio diegimas į investicinės įstaigos politiką ir valdymo sistemas nėra formali išsamaus patikrinimo dalis pagal EBPO Gaires, jis padeda užtikrinti, kad išsamaus patikrinimo veikla, kaip numatyta EBPO Gairėse, būtų veiksminga ir patikima. Žemiau esančiame langelyje aprašomi veiksmai, kurių gali imtis investuotojai, norėdami įtraukti atsakingą verslo elgesį į investuotojų politiką ir valdymo sistemas. Investicinės įstaigos dažnai turi verslo subjektą, kuris turi pareigą užtikrinti pagrįstą grąžą savo akcininkams, ir investicinį subjektą, kuris valdo turta ir turi teisinę pareigą veikti šio turto savininkų interesais. Siekiant išvengti interesų konfliktų, šie du subjektai paprastai turi atskirą politiką ir valdymo struktūras. Todėl į šiuos investuotojų veiksmus įtrauktos atskiros rekomendacijos įmonėms ir investiciniams subjektams, kur tai tinka.

Investuotojų veiksmai

- Investuotojų atsakingo verslo elgesio politikos (-ų) priėmimas (atsakingo verslo elgesio politika), kuri:
 - įpareigoja investuotoją laikytis tarptautinių atsakingo verslo elgesio standartų (pvz., EBPO Gairių, JT atsakingo investavimo principų);
 - turto valdytojams parodo darbuotojų (t. y. personalo) lūkesčius ir verslo santykius, susijusius su atsakingu verslo elgesiu. Tai gali apimti lūkesčius, kad įmonės, į kurias investuojama, turėtų veikti pagal tarptautines atsakingo verslo elgesio sistemas, tokias kaip EBPO Gairės;
 - apima procedūras turto savininkams, kaip išsamaus patikrinimo aspektus įtraukti į santykius su išorės investicijų valdytojais;
 - aprašo investicinės įstaigos požiūrį į išsamius patikrinimus;
 - apibūdina investicinės įstaigos požiūrį į suinteresuotųjų šalių įtraukimą;
 - yra informuojama atitinkamų vidaus ir išorės ekspertų;
 - tvirtina investicinių įstaigų korporatyvinę politiką aukščiausiam investicinės įstaigos lygį;
 - yra viešai prieinama ir perduodama.
- Atsiskaitymo už atsakingo verslo elgesio veiklą priskyrimas fondų valdytojams ir vidinės ataskaitų apie atsakingą verslo elgesį sistemos sukūrimas fondų valdytojams.
- Atsakingo verslo elgesio rizikos valdymo sistemų diegimas investicinėje institucijoje.
- Atsakingo verslo elgesio klausimų integravimas į investicinių sprendimų priėmimą. Pavyzdžiui, suformuluojant atsakingo verslo elgesio rizikos tyrimų procedūras, kai to reikia priimant investicinius sprendimus. Kai toks tyrimas reikalingas, jis gali skirtis atsižvelgiant į skirtingas turto klases ir investavimo strategijas.
- Investicinės institucijos vidaus kontrolės kūrimas, įskaitant atsakingo verslo elgesio tikslų nustatymą ir veiklos rezultatų palyginimą su šiais tikslais; tinkamas informacinės sistemos ir veikimo procedūras. Pavyzdžiui:
 - procedūrų, skirtų investicijų komandos išsamaus patikrinimo procesų ir reagavimo į tikrą ir galimą neigiamą poveikį veiksmingumui stebėti, įdiegimas;
 - žinių bazės kūrimas (pvz., įrašams apie atsakingo verslo elgesio informaciją, veiklą ir sprendimų priėmimą). Tai gali būti:

- investicijų portfelyje nustatytų atsakingo verslo elgesio rizikų registras (įskaitant atsakingo verslo elgesio riziką arba incidentus, apie kuriuos pranešta per skundų mechanizmus);
- įmonių, į kurias investuojama, atsakingo verslo elgesio veiklos vertinimai;
- įrašai apie bendravimą su įmonėmis, į kurias investuojama, ir (arba) su suinteresuotosiomis šalimis.

→ Tinkamos paramos ir išteklių teikimas visuose atitinkamuose skyriuose ir vietose investicinės institucijos išsamaus patikrinimo tikslais (pvz., analizės, tyrimų ir teisės skyriuose).

Grįžtamojo ryšio tarp įmonių ir investicijų valdymo skyrių kūrimas, kad būtų galima nuolat tobulėti, remiantis kitų mechanizmų išvadomis (pvz., per socialinį dialogą su darbuotojais, vidaus ginčų sprendimo mechanizmus, informavimo mechanizmus, operatyvinio lygio skundų mechanizmus).

Svarbiausios aplinkybės investuotojams

Remiantis esamomis sistemomis

Vienas iš pagrindinių investuotojo vaidmenų yra analizuoti ir įvertinti finansinę riziką, todėl investuotojai jau turi tvirtus finansinės rizikos valdymo pagrindus. Be to, daugelis investuotojų jau turi nusistovėjusią sistemą, skirtą aplinkos ir socialiniams klausimams įtraukti į skirtingus investavimo proceso etapus ir skirtingus veiklos modelio aspektus, pavyzdžiui, integruodami ASV veiksnius į portfelio analizę, automatizuodami ASV signalus prekybos ir rizikos platformose ir kt.

EBPO Gairėse numatytas lūkestis, kad investuotojai imsis atsakingo verslo elgesio rizika pagrįsto išsamaus patikrinimo, gali būti įgyvendinamas naudojant esamas rizikos valdymo sistemas²¹, jei jos taip pat yra skirtos atsakingo verslo elgesio rizikai, o ne tik pačiam investuotojui ar jo įmonėms, į kurias investuojama. Kaip išsamiau aptarta toliau, dažnai yra tvirtas ryšys tarp finansinio reikšmingumo ir atsakingo verslo elgesio rizikos, todėl atsakingo verslo elgesio rizikos valdymo integravimas į esamą finansinės rizikos analizę ir valdymą gali būti naudingas. 5 langelyje pateikiami keli metodai, kaip ASV rizikos analizė buvo įtraukta į pagrindinę investicijų analizę pasaulinėje investicinėje institucijoje. Nors ASV kriterijai dažnai naudojami finansinei rizikai nustatyti, šiais procesais gali būti remiamasi atsižvelgiant į atsakingo verslo elgesio riziką.

²¹ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, Bendroji politika, 10 punktas.

5 langelis. ASV integracija

Kai kurie instituciniai investuotojai, svarstydami tam tikrų fondų strategijas, aiškiai atsižvelgia į ASV kriterijus. Kai kurie investuotojai turi konkrečius ASV fondus (pavyzdžiui, žr. 11 langelį apie ASV indeksus), o kitos investavimo strategijos siekia integruoti ASV kriterijus į savo investicijų portfelį. Investavimo strategijos gali būti ginčijamos siekiant užtikrinti, kad ASV kriterijai būtų sprendimų priėmimo proceso dalis. Fondo valdytojai gali bendrauti su atsakingo investavimo iniciatyvoms vadovaujančiais darbuotojais, siekdami užtikrinti, kad ASV veiksniai būtų integruoti į investicijų analizę ir sprendimų priėmimą. AIP aprašo šiuos integravimo būdus:¹

- Pagrindinės strategijos (taip pat žinomos kaip tradicinės strategijos): investuotojai gali koreguoti prognozuojamus finansinius duomenis (pvz., pajamas, veiklos sąnaudas, turto buhalterinę vertę ir kapitalo išlaidas) arba įmonės vertinimo modelius (įskaitant dividendų diskonto modelį, diskontuotų pinigų srautų modelį ir pakoreguotos dabartinės vertės modelį) numatomam ASV veiksnių poveikiui.
- Kiekybinės strategijos (taip pat žinomos kaip sisteminės strategijos): kiekybės vadovai gali sukurti modelius, integruojančius ASV veiksnius kartu su tokiais veiksniais kaip vertė, dydis, impulsas, augimas ir nepastovumas.
- Išmaniosios beta versijos strategijos (taip pat žinomos kaip strateginė beta versija, alternatyvi beta versija ir investavimas į veiksnius): ASV veiksniai ir balai gali būti naudojami kaip svoris kuriant portfelį, siekiant sukurti perteklinei rizikai pakoreguotą gražą, sušvelninti neigiamą riziką ir (arba) padidinti portfelio ASV rizikos profilį.
- Pasyvios (taip pat žinomos kaip indeksavimas) ir patobulintos pasyvios strategijos (taip pat žinomos kaip patobulintas indeksas): bendras pasyvių investicijų ASV rizikos profilis arba tam tikro ASV faktoriaus poveikis gali būti sušvelnintas koreguojant indekso sudedamųjų dalių svorius arba stebint indeksą, kad jau taip daro.

¹ AIP (2016 m.) Praktinis ASV integravimo vadovas investuojant į akcijas, www.unpri.org/page/pri-launches-esg-integration-guide-for-equity-investors

Finansinio reikšmingumo ir atsakingo verslo elgesio rizikos suderinamumo pripažinimas

Pagal patikėjimo pareigas arba lygiaverčius teisinius įsipareigojimus (pvz., apdairaus asmens taisyklę) investuotojai turi veikti savo klientų ar naudos gavėjų finansiniais interesais. EBPO Gairėse pripažįstama, kad daugeliu atvejų jų rekomendacijos viršija nacionalinės teisės reikalavimus, tačiau neturėtų jai prieštarauti.

Tai, kas laikoma reikšminga šiems finansiniams interesams nustatyti, yra dinamiška koncepcija. Su investicijomis susijęs atsakingo verslo elgesio klausimų reikšmingumas laikui bėgant kinta, tai lemia teisės aktų ir politikos pasikeitimai, rizikos ir rizikos supratimo pokyčiai, konkrečių įmonių ar pramonės šakų socialinio, aplinkos ir ekonominio poveikio pokyčiai bei visuomenės (ir naudos gavėjo) lūkesčių ir normų pokyčiai. Atsakingo verslo elgesio klausimų analizė, kaip neatsiejama investavimo proceso dalis, leidžia investuotojams visapusiškai įvertinti su tam tikromis investicijomis susijusią riziką ir galimybes.

Kai atsakingo verslo elgesio rizika yra didelė, ji dažnai gali būti finansiškai reikšminga, taip pat buvo įrodyta, kad stipri atsakingo verslo elgesio praktika yra susijusi su geresniais finansiniais rezultatais (6 langelis). Ankstyvas atsakingo verslo elgesio rizikos valdymas taip pat greičiausiai padės išvengti rizikos išsivystymo į finansiškai reikšmingesnę poveikį. Tai vis dažniau pripažįsta investuotojai ir reguliavimo institucijos.

6 langelis. Geresni įmonių finansiniai rezultatai, vadovaujantis atsakingo verslo elgesio strategijomis

Įvairūs tyrimai ir asmeninės patirties įvykiai bėgant metams parodė atsakingo verslo elgesio naudingumo pavyzdį.

Neseniai „Deutsche Asset Management“ ir Hamburgo universiteto atliktame metatyrimo nustatyta, kad maždaug 90 % tyrimų (2 200 atskirų tyrimų) randama ne neigiama koreliacija tarp ASV ir įmonės finansinės veiklos rezultatų. Dar svarbiau, kad daugumoje tyrimų pateikiami teigiami rezultatai. Teigiamas ASV poveikis įmonės finansinės veiklos rezultatams laikui bėgant išlieka stabilus.¹

Be to, Harvardo verslo mokyklos tyrime, kuriame įmonių veikla buvo stebima 18 metų, nustatyta, kad „aukšto tvarumo“ įmonės, turinčios stiprias ASV sistemas ir praktiką, pralenkė „žemo tvarumo“ įmones, vertinant pagal akcijų rezultatus ir realius apskaitos rezultatus.²

Kitame 127 tyrimų metatyrimo, paskelbtame 1972–2002 m., kuriame buvo vertinamas ryšys tarp įmonių socialiai atsakingo elgesio ir verslo veiklos rezultatų, beveik pusė tyrimų parodė teigiamą ryšį tarp įmonių socialinių rezultatų ir finansinių rezultatų. Tik septyni tyrimai nustatė neigiamą ryšį; 28 tyrimai pranešė apie nereikšmingus ryšius, o 20 pateikė mišrių išvadų rinkinį.³

Pastabos

- ¹ Gunnar Friede, Timo Buschi and Alexander Bassen (2015) ASV and financial performance: aggregated evidence from more than 2000 empirical studies, *Journal of Sustainable Finance & Investment*, Volume 5, 2015 - Issue 4.
- ² Eccles G.R., Ioannou I. Serafeim G. (November, 2011) “The Impact of a Corporate Culture of Sustainability on Corporate Behavior and Performance,” Harvard Business School.
- ³ Joshua D. Margolis and James P. Walsh. Misery Loves Companies: Rethinking Social Initiatives by *Business Administrative Science Quarterly* Vol. 48, No. 2 (June, 2003), pp.268-305.

Per pastarąjį dešimtmetį dėl investavimo praktikos ir viešosios politikos pokyčių investuotojai įpareigojami integruoti atsakingo verslo elgesio ar ASV klausimus ten, kur jie yra finansiškai reikšmingi, laikantis tiek vidaus, tiek išorės politikos, įstatymų ir taisyklių.²² Kai kurios vyriausybės (pvz., pvz. Kanados ir Pietų Afrikos), paaiškino ir aiškiai nurodė, kad tokiomis aplinkybėmis investuotojai turėtų atsižvelgti į socialinius ir aplinkosaugos klausimus. Jungtinėse Valstijose Darbo departamento gairėse buvo paaiškinta, kad planuose pagal Darbuotojų pensijų pajamų apsaugos įstatymą (ERISA), kai ASV klausimai yra reikšmingi investicijos ekonominei vertei, šie klausimai yra patikėtinio analizės dalis.²³ Neseniai JTAP finansų iniciatyvos, JT pasaulinio susitarimo ir AIP tyrimas, *JTAP tyrimas dėl tvarios finansų sistemos kūrimo*, išanalizavo patikėtinio pareigas Australijoje, Brazilijoje, Kanadoje, Vokietijoje, Japonijoje, Pietų Afrikoje ir Jungtinėje Karalystėje ir

²² Žr. UN Global Compact, UNEP Finance Initiative, Principles for Responsible Investment, UNEP Inquiry into the Design of a Sustainable Financial System (2015), ‘Fiduciary Duty in the 21st Century’ www.unepfi.org/fileadmin/documents/fiduciary_duty_21st_century.pdf

²³ JAV darbo departamento Interpretive Bulletin (IB 2015-01) [Economically Targeted Investments \(ETIs\) and Investment Strategies that Consider Environmental, Social and Governance \(ESG\) Factors](http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/economic/economic-targeted-investments-etis-and-investment-strategies-that-consider-environmental-social-and-governance-esg-factors.pdf) (2015). Žr. UNEP, UN Global Compact, PRI (2015) Fiduciary Duty in the 21st Century, p.9 www.unepfi.org/fileadmin/documents/fiduciary_duty_21st_century.pdf

padarė išvadą, kad „nesugebėjimas atsižvelgti į ilgalaikius investicijų vertės veiksnius, įskaitant aplinkosaugos, socialinius ir valdymo klausimus, investavimo praktikoje yra laikomas patikėtinio pareigos nevykdymu.²⁴

Investuotojai taip pat vis didesnę dėmesį skiria ilgalaikėms investicijoms ir pripažįsta ilgalaikes finansines aplinkos ir socialinių problemų pasekmes. Šis pripažinimas atspindi kuriant priežiūros kodeksus ir iniciatyvas, skatinančias investuotojus stebėti įmones ir su jomis bendrauti.

Atsakingo verslo elgesio rizikos valdymo politikos kūrimas ir atsakingo verslo elgesio rizikos išvengimo bei jos suvaldymo tikslo įtraukimas į pagrindines operacijas paprastai neturėtų trukdyti, tačiau, priešingai, informuoti ir prisidėti prie investuotojo gebėjimo atstovauti naudos gavėjų interesams ir lūkesčiams.²⁵

Kai kurie investicijų valdytojai gali manyti, kad jie turėtų atsižvelgti į atsakingo verslo elgesio problemas tik tada, kai jų klientai aiškiai prašo arba nurodo tai daryti.²⁶ Sistemingas atsakingo verslo elgesio klausimų įtraukimas į politiką ir turto savininkų įgaliojimus investicijų valdytojams gali padėti įrodyti, kad atsakingo verslo elgesio rizikos valdymas per išsamius patikrinimus atitinka naudos gavėjų interesus ir lūkesčius.

Politikos naudojimas norint pranešti apie prioritetų nustatymą

Atsakingo verslo elgesio politikos kūrimas gali būti naudingas būdas investuotojams bendrauti ir paaiškinti savo prioritetus, susijusius su atsakingo verslo elgesio rizikos valdymu. Investuotojai dažnai investuoja į įvairias įmones. Didesnių investuotojų investiciniai portfeliai gali būti visos rinkos atspindys. Dėl to investuotojai per savo investicijų portfelius gali būti tiesiogiai susieti su įvairiais neigiamais poveikiais. Investuotojams gali būti sudėtingiau nustatyti didžiausią riziką savo portfeliuose. Investuotojų politika gali būti naudojama kaip priemonė informuoti apie bet kokius konkrečius atsakingo verslo elgesio prioritetus, susijusius su neigiamo poveikio valdymu, ir paaiškinti, kaip šie prioritetai buvo pasiekti. Pavyzdžiui, investuotojai savo politikoje gali pažymėti, kad jų prioritetas yra klimato kaitos rizika, atsižvelgiant į didelį klimato kaitos poveikio mastą, apimtį ir nepataisomą pobūdį, taip pat į reguliavimo institucijų ir jų klientų signalus, kad tai turėtų būti prioritetinė problema.

Kuriant prioritetų nustatymo pagrindimą, investuotojai skatinami konsultotis su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis, pavyzdžiui, turto valdytojų atveju, su jų naudos gavėjais arba klientais, taip pat su darbuotojų organizacijomis ir pilietinės visuomenės organizacijomis, susipažinusiomis su atsakingo verslo elgesio problemomis.²⁷ Tai padės jiems nustatyti prioritetus, vadovaujantis atsakingo verslo elgesio rizikos, atspindinčios atitinkamų suinteresuotųjų šalių perspektyvas, sunkumu.

²⁴ UNEP, UN Global Compact, PRI (2015) Fiduciary Duty in the 21st Century, p.9 www.unepfi.org/fileadmin/documents/fiduciary_duty_21st_century.pdf

²⁵ EBPO šiuo metu tiria institucinių investuotojų pareigas savo naudos gavėjams ir tai, ką tai reiškia ASV veiksnių integravimui į jų investicinius sprendimus, taip pat ASV veiksnių įtaką numatomiems investicijų rezultatams. Daugiau informacijos rasite EBPO (2016), Investicijų valdymas ir ASV veiksnių integravimas, www.oecd.org/cgfi/resources/Analytical_Report_on_Investment_Governance_and_the_Integration_of_ESG_Factors.pdf

²⁶ Id.

²⁷ G20/EBPO įmonių valdymo principai aiškiai pripažįsta, kad darbuotojai ir jiems atstovaujanti organizacija yra suinteresuotosios šalys. Žr. G20 / EBPO įmonių valdymo principų IV skyrių (2015).

2.2 Išsamaus patikrinimo įgyvendinimas: faktinio ir galimo neigiamo poveikio nustatymas

Šio išsamaus patikrinimo proceso etapo tikslas – padėti investuotojams nustatyti ir įvertinti galimą ir faktinį neigiamą poveikį jų investicijų portfeliui. Pirma, investuotojai bando suprasti klausimų, su kuriais jie gali būti tiesiogiai susiję, apimtį, nustatydami juos, antra, jie nustato prioritetus ir atitinkamai reaguoja į juos. Žemiau esančiame langelyje pateikti pavyzdžiai veiksmų, kurių gali imtis investuotojai, norėdami nustatyti ir įvertinti neigiamą poveikį, su kuriuo jie gali būti susiję per savo investicijų portfeliuose esančias įmones.

Investuotojų veiksmai	→	Integruoti atsakingo verslo elgesio rizikos investicijoms identifikavimą į esamus procesus (pvz., kokybinį ir kiekybinį rizikos įvertinimas prieš investuojant ir informuoti apie tai investavimo sprendimų priėmėjus bei aktyvius savininkus (pagal turto klasę).
	→	Aktyviai patikrinti investicijų portfelius, siekiant nustatyti galimas atsakingo verslo elgesio rizikos sritis pagal tai, kas laikoma didelės rizikos sritimi: geografija, sektoriai, produktai, tiekimo grandinės etapai (prieš ir po investicijų įvairiose turto klasėse, pagal strategiją).

Svarbiausios aplinkybės investuotojams

Rizika pagrįsto požiūrio taikymas siekiant nustatyti faktinį ir galimą poveikį

Daugelis investuotojų turi didelį investicinį portfelį, todėl nuolatinis atsakingo verslo elgesio rizikos nustatymas įmonėse, į kurias investuojama, reikalauja daug išteklių. Rizika pagrįsto požiūrio taikymas reiškia, kad investuotojai, turintys didelius portfelius, gali nustatyti bendras sritis, kuriose neigiamo poveikio rizika yra didžiausia, ir, remdamiesi šiuo vertinimu, nustatyti įmonių, į kurias investuojama, pirmumą tolesniam vertinimui. Kitaip tariant, investuotojai gali tikrinti savo portfelius, kad nustatytų bendras sritis, kuriose atsakingo verslo elgesio rizika yra didžiausia, ir naudoti šią informaciją kaip pagrindą detalesniam tyrimui individualiai arba bendradarbiaujant.

Investuotojai turėtų atlikti išsamesnius tyrimus kaip dalį išsamaus patikrinimo įmonėse, į kurias investuojama, ir kurios iš tikrųjų yra arba gali būti susijusios su didesne atsakingo verslo elgesio rizika. Tolesni veiksmai ir papildomas faktų nustatymas gali būti atliekami atliekant paties investuotojo standartinius tyrimus, naudojant specializuotas tyrimų paslaugas, bendradarbiavimo duomenų bazes ir įtraukimo būdus (7 ir 8 langeliai), taip pat tiesiogiai bendradarbiaujant su nustatyto pirmumo įmonėmis, į kurias investuojama, siekiant gauti papildomos informacijos apie jų požiūrį į atsakingo verslo elgesio problemas (pvz., prašant investavimo subjekto pateikti tam tikrą informaciją, klausimynus, lankantis vietoje ir pan.). Investuotojai gali bendradarbiauti, kad tokiose situacijose kreiptųsi į įmones arba surinktų apie jas daugiau informacijos. Pavyzdžiui, galima naudoti tokius mechanizmus kaip AIP bendradarbiavimo platforma (7 langelis).

Suprasdami, kad prieš investuojant sunku gauti išsamios informacijos, kad būtų galima atlikti išsamų kai kurių pasyvių investicijų tyrimą, investuotojai turėtų įtraukti pasyvias investicijas į savo bendrą rizikos patikrinimą, kad nustatytų sritis, kuriose atsakingo verslo elgesio rizika yra didžiausia, ir informuotų apie galimus veiksmus (2.3 skirsnis).

Taikant rizika pagrįstą metodą, gali būti atsižvelgiama į tokius veiksmus kaip:

- Atsakingo verslo elgesio rizika, susijusi su įmonių, į kurias investuojama, sektoriumi / veiklos pobūdžiu (pvz., darbas ir darbo sąlygos drabužių gamyklose).

- Atsakingo verslo elgesio rizika, susijusi su įmonių, į kurias investuojama, buveinės šalimi ir jų veiklos šalimi ar šalimis, įskaitant:
 - įmonių, į kurias investuojama, veiklos konteksto socialiniai ir ekonominiai veiksniai (pvz., zonos po konflikto, šalys, kuriose daug migrantų ar pabėgėlių);
 - valdymo kontekstas, kuriame veikia įmonės, į kurias investuojama (pvz., korupcijos problemos arba silpna teisinė valstybė).
- Atsakingo verslo elgesio rizika, susijusi su pačiomis įmonėmis, į kurias investuojama (pvz., prasti rezultatai atsakingo verslo elgesio problemų kontekste, pvz., konfliktas su darbuotojais, prastas aplinkosauginis veiksmingumas ir t. t.)
- Investuotojo atsakingo verslo elgesio politikoje nustatyti prioritetai klausimai (jei aktualu).

7 langelis. JT remiama AIP bendradarbiavimo platforma

Bendradarbiavimo platforma siūlo daugybę pasaulinių dalyvavimo iniciatyvų, įtraukiančių investuotojus į biržines įmones, politikos formuotojus ir kitus investavimo grandinės veikėjus.

Bendradarbiavimo platformoje pateikiami:

- kvietimai pasirašyti bendrus laiškus įmonėms;
- pasiūlymai dėl išsamių tyrimų ir gairių investuotojams;
- galimybės prisijungti prie investuotojų ir įmonių įsipareigojimų tam tikromis ASV temomis;
- raginimai skatinti dialogą su politikos formuotojais;
- prašymai paremti būsimus akcininkų sprendimus.

AIP bendradarbiavimo platforma, <https://collaborate.unpri.org/>

Reagavimas į informacijos trūkumą taikant kombinuotus metodus

Informacijos apie atsakingo verslo elgesio riziką spragos yra iššūkis investuotojams. Apskaičiuota, kad iš 80 000 tarptautinių įmonių pasaulyje tik apie 5 000–10 000 skelbia aplinkosaugos ir socialinio veiksmingumo ataskaitas.²⁸ Be to, buvo suabejota esamų nefinansinių ataskaitų teikimo reglamentų veiksmingumu ir verte investuotojams bei reguliavimo institucijų vykdoma jų stebėseną ir ataskaitų teikimo taisyklių įgyvendinimu.²⁹ Kadangi daugeliu atvejų įmonės informacija apie atsakingo verslo elgesio klausimus vis dar yra menka, investuotojams gali būti sunku visapusiškai suprasti atsakingo verslo elgesio riziką, su kuria susiduria jų portfelyje esanti įmonė, ir tai, ar ji tinkamai sprendžiama.

ASV tyrimų paslaugų apimtis ir sudėtingumas didėja ir gali suteikti investuotojams atsakingo verslo elgesio informacijos atspirties tašką. ASV tyrimų paslaugos apima įmonės veiklą sprendžiant įvairius ASV klausimus, taip pat incidentus ir ginčus, kylančius dėl tarptautinių aplinkos ir socialinių standartų. Tačiau ASV tyrimų paslaugos negali aprėpti nei viso investuotojo portfelio, nei visos galimos atsakingo verslo elgesio rizikos.

²⁸ Tvarių vertybinių popierių biržų iniciatyva (2014). Pažangos ataskaita. <https://sseinitiative.org/publication/sustainable-stock-exchanges-report-on-progress-2014/>

²⁹ Shorter, G. (2013). SEC Climate Change Disclosure Guidance: An Overview and Congressional Concerns. www.fas.org/sfp/crs/misc/R42544.pdf

Investuotojai gali ne visada identifikuoti ir žinoti apie visas jų portfelyje esančias atsakingo verslo elgesio rizikas, tačiau jie gali naudoti esamą informaciją ir metodų derinį, kad nustatytų tikrąjį ir galimą poveikį esant informacijos trūkumui. Jie taip pat turėtų nuolat atnaujinti informaciją apie atsakingo verslo elgesio problemas, nes šios problemos nėra pastovios.

Tyrimo paslaugos gali būti naudojamos norint patikrinti investuotojo portfelį ir nustatyti atsakingo verslo elgesio riziką, susijusią su įmonėmis, kurias apima tokia paslauga. Portfelio įmonėms, kurioms ASV tyrimų paslaugos neteikiamos arba kurioms jos teikiamos nepakankamai, galima taikyti rizika pagrįstą metodą, kaip aprašyta aukščiau. Be aktyvaus rizika pagrįsto tyrimo, gali būti naudojami skundų mechanizmai ir kitos pranešimo platformos siekiant išpėti investuotojus apie jų portfelyje esančias didelės rizikos įmones. 8 langelyje aprašoma, kaip institucinis investuotojas gali naudoti šaltinių derinį, kad nustatytų atsakingo verslo elgesio riziką.

8 langelis. Informacijos apie atsakingo verslo elgesio riziką instituciniams investuotojams šaltiniai

Institucinis investuotojas gali aktyviai nustatyti atsakingo verslo elgesio riziką portfelyje, atlikdamas išsamius patikrinimus prieš investuodamas ir nuolat stebėdamas atsakingo verslo elgesio riziką. Atsakingo verslo elgesio informacijos šaltiniai gali būti: išoriniai atsakingo verslo elgesio rinkos tyrimų teikėjai; vidaus finansų analitikai arba atsakingo investavimo specialistai; specialiai užsakomi tyrimai; vieša informacija arba bendrai naudojama informacija iš lygiaverčių tinklų; arba bendradarbiavimo iniciatyvos. Kai kurie instituciniai investuotojai turi vidines atsakingo verslo elgesio duomenų bazes įmonės ir pramonės grupės lygiu, kurias analitikai gali naudoti kartu su finansinio vertinimo duomenimis.

Informacijos patikimumo vertinimas

Gali būti sunku įvertinti atsakingo verslo elgesio informacijos patikimumą ar objektyvumą. Siekdami užtikrinti nustatytos Atsakingo verslo elgesio rizikos patikimumą, investuotojai turėtų pasikliauti turima patikima informacija ir ištekliais, pavyzdžiui, rinkos tyrimų paslaugomis, specializuotais indeksais, patikimų tarptautinių organizacijų, pilietinės visuomenės ir žiniasklaidos ataskaitomis. Siekdami įvertinti pretenzijų, pateiktų taikant skundų mechanizmą, patikimumą, investuotojai gali parengti pateikimo kriterijus ir politiką, kaip vertinamas skundų patikimumas, pasirūpindami, kad vertinimo kriterijai būtų skelbiami viešai ir nebūtų bereikalingai varginantys (daugiau informacijos apie skundų pateikimo mechanizmus rasite 2.5 skirsnyje).

Nustačius galimą rimtą neigiamą poveikį, investuotojai gali pasinaudoti papildomais šaltiniais, kad patikrintų pretenzijas, pvz. nacionalinių institucijų, tarptautinių organizacijų, nevyriausybinių organizacijų ataskaitomis, žiniasklaida, pramonės literatūra, Nacionalinių koordinacinių centrų (NKC) pareiškimais, kaip aprašyta 9 langelyje.

9 langelis. Nacionalinių koordinacinių centrų pareiškimai

Nacionaliniai koordinaciniai centrai (NKC) yra forumas, kuriame šalys gali pateikti pretenzijas dėl tariamo EBPO Gairių rekomendacijų nesilaikymo (konkrečių atvejų) ir užmegzti tarpininkavimo dialogą šiais klausimais. NKC skelbia pareiškimus, kuriuose aprašomi šių procedūrų rezultatai, kurie gali būti svarbus informacijos apie atsakingo verslo elgesio riziką šaltinis. Pavyzdžiui, pareiškimai, paskelbti pasibaigus NKC procedūroms, gali nurodyti, ar atitinkama problema buvo išspręsta, ar ne. Kai kurie Nacionaliniai koordinaciniai centrai nustato, ar įmonė laikėsi EBPO Gairių, ar ne. Be to, daugelis NKC įtraukia rekomendacijas į savo galutines ataskaitas ir kartais laikosi rekomendacijų, kad galėtų stebėti pažangą, kuri gali būti naudinga investuotojams bendradarbiaujant su įmonėmis, į kurias investuojama. EBPO konkrečių atvejų duomenų bazėje (<https://mneguidelines.oecd.org/database/>) yra visų konkrečių atvejų, įtrauktų į NKC mechanizmą, santraukos ir nuorodos į NKC pareiškimus.

Galiausiai identifikavimas atliekamas siekiant padėti informuoti investuotoją apie faktinę ar galimą Atsakingo verslo elgesio riziką. Taigi informacija ar teiginiai apie Atsakingo verslo elgesio riziką ar poveikį neturi būti visiškai patikrinti, kad būtų galima pradėti tolesnį tyrimą ir glaudesnę bendradarbiavimą taikant atsakingo verslo elgesio riziką pagrįstą išsamaus patikrinimo metodą.

Kai investuotojas nusprendžia atlikti išsamesnį vertinimą, konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis gali padėti įvertinti žalą ir parengti atitinkamus atsakymus. Kas bus suinteresuotosios šalys, priklausys nuo atitinkamo neigiamo poveikio. Pavyzdžiui, pasaulinės profesinių sąjungų federacijos ir su jomis susijusios atskiros profesinės sąjungos dažnai atstovaus poveikį patyrusiems darbuotojams, jos taip pat gali būti informacijos ar patirties šaltiniu įvairiais darbo ar žmogaus teisių klausimais.

Aktyvių metodų taikymas siekiant pagerinti atsakingo verslo elgesio informacijos kokybę ir prieinamumą

Reaguodami į informacijos trūkumą, investuotojai gali apsvarstyti galimybę individualiai ir bendradarbiaudami siekti gauti daugiau informacijos iš įmonių, į kurias investuojama, ir geriau atskleisti atsakingo verslo elgesio riziką. Tai galima padaryti dalyvaujant esamose pramonės iniciatyvose, kuriomis siekiama pagerinti tokio tipo informacijos prieinamumą, pavyzdžiui, anglies dioksido atskleidimo projekte (CDP), kurį remia daugiau nei 800 investuotojų ir kuriame pateikiama informacija apie įmonių išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir su klimatu susijusią riziką. Tai taip pat gali apimti plėtojimą arba dalyvavimą iniciatyvose, sprendžiančiose konkrečias problemas, pvz., atsakingo verslo elgesio riziką, susijusią su mažesnėmis įmonėmis didelės atsakingo verslo elgesio rizikos sektoriuose arba šalyse.

Subjektai, kurie palengvina investavimą, pavyzdžiui, indeksų teikėjai ir biržos, taip pat gali atlikti vaidmenį renkant papildomą informaciją, susijusią su atsakingo verslo elgesio rizika, ypač todėl, kad daugeliui šių subjektų jau gali būti taikomi atsakingo verslo elgesio lūkesčiai, pavyzdžiui, EBPO Gairės (10 langelis).

10 langelis. Vertybinių popierių biržos ir išsamus patikrinimas pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms

Vertybinių popierių biržos ekonomikoje atlieka daugybę vaidmenų, įskaitant kapitalo pritraukimą privačiam sektoriui, investicijų galimybių kūrimą, įmonių valdymą, o dabar vis labiau padeda plėtoti tvaresnes kapitalo rinkas. Istorškai dauguma biržų buvo ne pelno organizacijos, priklausančios jų nariams; Dabar dauguma biržų nebeprisiskaito jų nariams, o vis daugiau jų pačios yra biržinės įmonės. Atsižvelgiant į šiuos pokyčius, taip pat į intensyvią konkurenciją tarp biržų, tradicinis vertybinių popierių biržų savireguliacijos vaidmuo ir toliau vystosi, kai kurios biržos dabar pasidalijo ar net perdavė reguliavimo pareigas vertybinių popierių priežiūros institucijoms. Norėdamos būti įtrauktos į biržos sąrašus, įmonės turi laikytis įtraukimo į biržos sąrašus taisyklių; šių taisyklių priežiūra įvairiose šalyse skiriasi. Tarp biržų ir įmonių egzistuoja „verslo santykiai“ pagal EBPO Gaires, todėl atsiranda išsamaus patikrinimo lūkesčiai.

Tvartų vertybinių popierių biržų iniciatyva (SSE) – bendradarbiavimas tarp atsakingo investavimo principų, Jungtinių Tautų konferencijos prekybos ir vystymo klausimais, JTAP finansų iniciatyvos ir JT pasaulinio susitarimo – yra tarpusavio mokymosi platforma, skirta iširti, kaip biržos, bendradarbiaudamos su investuotojais, reguliavimo institucijomis ir įmonėmis, gali padidinti įmonių skaidrumą ir galiausiai našumą ASV klausimais ir skatinti tvartus investicijas.

SSE praneša, kad vertybinių popierių biržos vis dažniau imasi veiksmų, kurie prisideda prie tvaresnių kapitalo rinkų kūrimo. SSE dabar turi 60 partnerių biržų, kuriose kotiruojama daugiau nei 30 000 įmonių ir kurių rinkos kapitalizacija viršija 55 trilijonus USD. Aštuonios iš 50 ištirtų šalių įdiegė priežiūros kodeksą, kuriame atsižvelgiama į ASV veiksnus; šešios iš šių aštuonių šalių tai padarė savanoriškai, o dvi – remiantis principu „laikykis arba paaiškink“. Trylika šalių taiko vyriausybės politiką, pagal kurią turto savininkai turi atskleisti, kaip investavimo procese atsižvelgiama į ASV veiksnus.

Realaus ir galimo neigiamo poveikio nustatymo ir vertinimo metodai pagal turto klases

1 lentelėje pateikiami kai kurie aukšto lygio metodai, skirti skirtingų turto klasių investicijų valdytojams prieš ir po investavimo, siekiant nustatyti neigiamą poveikį įmonėms, į kurias investuojama. Kai turto savininkas arba turto valdytojas paskiria išorinį investicijų valdytoją, jie turėtų įsitikinti, kad investicijų valdytojas taiko atitinkamą politiką ir procedūras faktiniam ir galimam neigiamam poveikiui nustatyti. Jie taip pat turėtų nuolat stebėti, kaip investicijų valdytojas įgyvendina šią politiką ir procedūras.

1 lentelė. Faktinio ir galimo neigiamo poveikio nustatymas:
Praktika pagal turto klases ir investavimo strategiją

	Biržiniai nuosavybės vertybiniai popieriai		Fiksuotos pajamos		Privatus kapitalas, nekilnojamasis turtas, infrastruktūra	
	Aktyvus	Pasyvus	Įmonės	Vyriausybė	Fondas	Tiesioginis
Prieš investavimą	Atlikite tyrimus, kad nustatytumėte atsakingo verslo elgesio riziką, prioritetą teikdami pagal rizikos sunkumą.	Apsvarstykite galimybę aptarti atsakingo verslo elgesio informacijos poreikius ir atsakingo verslo elgesio rizikos lūkesčius su indekso teikėju.	Atlikite tyrimus, kad nustatytumėte atsakingo verslo elgesio riziką.		<p>RP*: įtraukite Atsakingo verslo elgesio riziką į fondo valdytojo išsamų patikrinimą prieš prisiimdami įsipareigojimus fondui.</p> <p>GP**: prieš investuodami atlikite atskirų įmonių tyrimą, kad nustatytumėte atsakingo verslo elgesio riziką.</p>	Atlikite tyrimus, kad nustatytumėte atsakingo verslo elgesio riziką.
Po investavimo	<p>Naudodami rizika pagrįstą metodą, reguliariai patikrinkite visą viešųjų rinkų portfelį (biržinės akcijos ir obligacijos, aktyvios ir pasyvios), kad nustatytumėte iškilusias atsakingo verslo elgesio problemas.</p> <p>Nustatykite ir toliau vertinkite didelės atsakingo verslo elgesio rizikos įmones portfelyje, toliau bendradarbiaudami.</p>	Naudodami rizika pagrįstą metodą, reguliariai tikrinkite rinkų portfelį, įtrauktą į indeksą arba investicinį produktą (į sąrašą įtrauktos akcijos ir obligacijos, aktyvios ir pasyvios), kad nustatytumėte bendrąsias iškilusias atsakingo verslo elgesio problemas ir nustatytumėte tolesnių veiksmų prioritetus.	Naudodami rizika pagrįstą metodą, reguliariai tikrinkite rinkų portfelį, įtrauktą į indeksą arba investicinį produktą (į biržos sąrašus įtrauktos akcijos ir obligacijos, aktyvios ir pasyvios), kad nustatytumėte bendrąsias iškilusias atsakingo verslo elgesio problemas ir nustatytumėte pirmenybę tolesniems veiksams.		<p>RP: įtraukite atsakingo verslo elgesio riziką į nuolatinį GP stebėjimą.</p> <p>GP: įtraukite atsakingo verslo elgesio riziką į nuolatinį portfelio įmonių stebėjimą.</p>	Įtraukite atsakingo verslo elgesio riziką į nuolatinį investicijų stebėjimą.

*RP: ribotos atsakomybės partneris – turto savininkas arba galutinis investuotojas į privataus kapitalo, nekilnojamojo turto ar infrastruktūros fondą
**GP: Generalinis partneris – subjektas, valdantis fondą, atrenkantis įmones ar turtą investicijoms ir nuolat stebintis investicijas. (Žr. 3 priedą, kuriame rasite papildomų paaiškinimų apie šių skirtingų veikėjų vaidmenis).

2.3 Išsamaus patikrinimo įgyvendinimas: siekimas užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti

Kai investuotojai nustato faktinį ir galimą neigiamą poveikį savo portfeliams, jie gali paversti surinktą informaciją veiksmais, siekdami užkirsti kelią galimam poveikiui ir jį sušvelninti, atsižvelgdami į savo prioritetus. Tai labai svarbus žingsnis, leidžiantis investuotojui įvykdyti EBPO Gairių lūkesčius. Žemiau esančiame langelyje pateikiami galimi veiksmai, kurių gali imtis investuotojai, kad išvengtų realaus ir galimo neigiamo poveikio ir jį sušvelnintų.

Investuotojo veiksmai	Tinkami prevencijos metodai gali būti:
	→ Aiškūs atsakingo verslo elgesio reikalavimai investavimo įgaliojimuose ir aiškios atsakingo verslo elgesio sąlygos, taikomos investicijoms (pvz., atmetimo politika, kaip draudimas investuoti tam tikromis aplinkybėmis (tam tikrose įmonėse ar sektoriuose, pvz., ginčytinų ginklų), išsamaus patikrinimo reikalavimai įmonių, į kurias investuojama, atžvilgiu).
	→ Kai investuotojai turi tam tikrą įmonės valdymo kontrolę (pvz., generaliniai partneriai privataus kapitalo, nekilnojamojo turto, infrastruktūros srityse), jei tai įmanoma ir laikydamiesi įstatymų reikalavimų, primygtinai reikalauja įmonės, į kurią investuojama, išsamaus patikrinimo ir įsipareigojimų laikytis atsakingo verslo elgesio standartų sutarčių ar kitų rašytinių susitarimų forma, leidžiančia investuotojams pasinaudoti teisiniu svertu, jei įmonė, į kurią investuojama, pažeidžia susitarimus arba atsakingo verslo elgesio politiką.
	→ Galimų investicijų tikrinimas, siekiant atmesti įmones, turinčias didelę atsakingo verslo elgesio riziką arba tas, kurioms taikoma atmetimo politika.
	→ Papildant kitus metodus ir tiek, kiek įmanoma pagal įstatymų reikalavimus, investicijos į ASV indeksus (11 langelis), siekiant nukreipti kapitalą nuo įmonių, kurių atsakingo verslo elgesio praktika yra prasta.
	→ Kaip kitų metodų papildymas ir sisteminių iššūkių sprendimo būdas, dalyvavimas pramonės ar kelių suinteresuotųjų šalių iniciatyvose, turinčiose atsakingo verslo elgesio tikslus (pvz., AIP bendradarbiavimo platforma, JTAP finansinė iniciatyva, investuotojų tinklai klimato kaitos klausimais, įmonių tvarumo ataskaitų teikimo koalicija). ¹
	→ Ilgalaikių investavimo strategijų, kuriose pripažįstamas ilgalaikis finansinis aplinkos ir socialinių klausimų poveikis, naudojimas, pavyzdžiui, parengtų pagal G20 ir EBPO aukšto lygio institucinių investuotojų ilgalaikio investicijų finansavimo principus.
	→ Aktyvus bendradarbiavimas su įmonėmis, į kurias investuojama, siekiant pagerinti jų atsakingo verslo elgesio problemų valdymą.
	Nustačius faktinį arba galimą neigiamą poveikį, tinkamas atsakas gali būti:
	→ Santykių su įmone, į kurią investuojama, tęsimas per visus atsakingo verslo elgesio rizikos mažinimo etapus. Pavyzdžiui, bendradarbiaujant su įmonėmis siekiama sušvelninti neigiamą poveikį, įskaitant:
<ul style="list-style-type: none">• Kreipimasis į įmonę, į kurią investuojama, laišku, el. paštu ir (arba) telefonu.• Susitikimai akis į akį su įmonės operatyvine vadovybe, vyresniąja vadovybe ir (arba) valdyba, siekiant išreikšti nuomonę atsakingo verslo elgesio klausimais.• Dalyvavimas ir kalbėjimas metiniuose visuotiniuose susirinkimuose, siekiant išreikšti nuomonę atsakingo verslo elgesio klausimais.• Balsavimo teisių naudojimas norint išreikšti nuomonę atsakingo verslo elgesio klausimais.• Bendradarbiavimas su kitais investuotojais siekiant pasinaudoti turimais svertais atsakingo verslo elgesio klausimais.• Bendravimas su reguliavimo institucijomis ir politikos formuotojais atsakingo verslo elgesio klausimais.	

- Prisijungimas prie geografinių ar su konkrečia problema susijusių iniciatyvų, kuriomis siekiama užkirsti kelią neigiamam poveikiui nustatytoje srityse ir jį sušvelninti (pvz., šalių, prekių ar sektorių apskritojo stalo diskusijos, kelių suinteresuotųjų šalių iniciatyvos ir vietinės programos).

- ➔ Aktyvių strategijų atveju investicinės pozicijos sumažinimas, atsižvelgiant į nustatytą (-as) atsakingo verslo elgesio riziką (-as), kur tinkama, aiškiai nurodant įmonei investicijų sumažinimo priežastį. Bendravimo intensyvumo padidinimas, jei įmonė iš pradžių nereaguoja teigiamai.
- ➔ Aktyvių strategijų atveju laikinas pardavimas, siekiant nuolatinio atsakingo verslo elgesio rizikos mažinimo, jei reikia ir kur tai įmanoma.
- ➔ Aktyvių strategijų atveju, pardavimas arba po nesėkmingų bandymų sušvelninti riziką, arba kai investuotojas mano, kad sušvelninti neįmanoma, arba dėl neigiamo poveikio sunkumo.
- ➔ Pasyvioms strategijoms, jei įmanoma ir laikantis įstatymų reikalavimų, perkurti investavimo strategiją, kad būtų išvengta investicijų, turinčių labai didelį poveikį (pvz., pasitraukimas iš pasyvaus indekso ir investavimas į pakoreguotą arba pritaikytą indeksą, kuris neturi investuotojo nustatytos rimtos rizikos).

¹ AIP bendradarbiavimo platforma. www.unpri.org/about/pri-teams/esg-engagements/collaboration-platform

11 langelis. ASV indeksai

ASV indeksai yra indeksai, visiškai arba iš dalies įvertinti pagal ASV veiksnius. Tokiais atvejais ASV tyrimą, kuriuo grindžiamas indekso sudarymas, atlieka indekso teikėjas (arba specializuotas ASV informacijos tiekėjas, su kuriuo sudaryta indekso teikėjo sutartis). Bendrieji ASV ir tvarumo indeksai apima tik nedidelę viso pasyviai investuoto turto dalį. Tačiau didėjantis supratimas apie finansines klimato kaitos pasekmes paskatino vis didesnį susidomėjimą indeksais, kuriais vertinamas įmonių anglies dioksido pėdsako intensyvumas. Pavyzdžiui, MSCI, vienas iš pirmaujančių indeksų teikėjų, dabar teikia informaciją apie anglies pėdsaką savo pirmaujančiuose įprastiniuose indeksuose (t. y. ne tik specializuotuose mažo anglies dioksido pėdsako indeksuose). Informacija pateikiama indekso lygiu, o ne atskiroms įmonėms.

Svarbiausios aplinkybės investuotojams

Priežiūros veikla ir prevencija bei švelninimas

Apskritai priežiūros sąvoka institucinių investicijų kontekste reiškia didesnę investuotojų dalyvavimą ir nuolatinę įmonių, į kurias jie investuoja, stebėseną. Investuotojų vykdomos priežiūros koncepcija atsirado po 2008 m. finansų krizės ir, Jungtinės Karalystės atveju, pirmą kartą buvo oficialiai įforminta 2012 m. sukūrus JK priežiūros kodeksą. Pagal šį kodeksą investuotojai įsipareigoja:

- viešai atskleisti savo politiką, kaip jie vykdys savo priežiūros pareigas;
- turėti tvirtą interesų konfliktų valdymo politiką, susijusią su priežiūra, kuri:
 - turėtų būti atskleista viešai.
 - stebėti įmones, į kurias jie investuoja.
 - nustatyti aiškias gaires, kada ir kaip jie išplės savo priežiūros veiklą.
- jei reikia, turėti noro veikti kartu su kitais investuotojais;

- turėti aiškią balsavimo ir balsavimo veiklos atskleidimo politiką;
- periodiškai atsiskaityti apie savo priežiūros ir balsavimo veiklą.³⁰

Kai kurios priežiūros veiklos glaudžiai atspindi veiklas, rekomenduojamas atliekant išsamų patikrinimą, ypač prevencijos ir švelninimo kontekste, nors tikslai gali šiek tiek skirtis.³¹ (Investicijų priežiūros paaiškinimą žr. 12 langelyje).

12 langelis. Įsipareigojimas kaip investicijų priežiūros dalis

Įsipareigojimas dažnai yra investuotojų priežiūros programų pagrindas, nes jis padeda įvertinti įmonės požiūrį į atsakingo verslo elgesio riziką, taip pat skatina prevencijos ir švelninimo strategijas, atitinkančias atsakingo verslo elgesio standartus.

Priežiūra didžiąja dalimi apima bendradarbiavimą su įmonės vadovybe ir jos palaikymą, siekiant geriau veikti ir išspręsti problemas. Stambūs instituciniai investuotojai atsakingo verslo elgesio klausimais gali bendradarbiauti su šimtais ar tūkstančiais įmonių, į kurias investuojama. Tai gali apimti susitikimus su įmonės vadovybe, pavyzdžiui, vykdomaisiais vadovais ir valdybos direktoriais, ir, jei reikia, su kitais akcininkais, dalyvavimą akcininkų susirinkimuose ir balsavimą dėl akcininkų pasiūlymų.

Santykio su poveikiu supratimas

Nustačius esamus arba galimus neigiamus poveikius, investuotojai turėtų stengtis suprasti savo ryšį su jais. Investuotojo santykis su neigiamu poveikiu (t. y. ar jį sukėlė ar prisidėjo investuotojas, ar jis yra tiesiogiai susijęs su verslo santykiais) yra svarbus veiksnys, nes jis lems, ar investuotojas bus atsakingas už jo pažalinimą, kitaip tariant, už tam tikros formos taisomuosius veiksmus. Į paveikslą pateikiama atsakymų, kurių tikimasi pagal ryšį su poveikiu, apžvalga pagal EBPO Gaires.

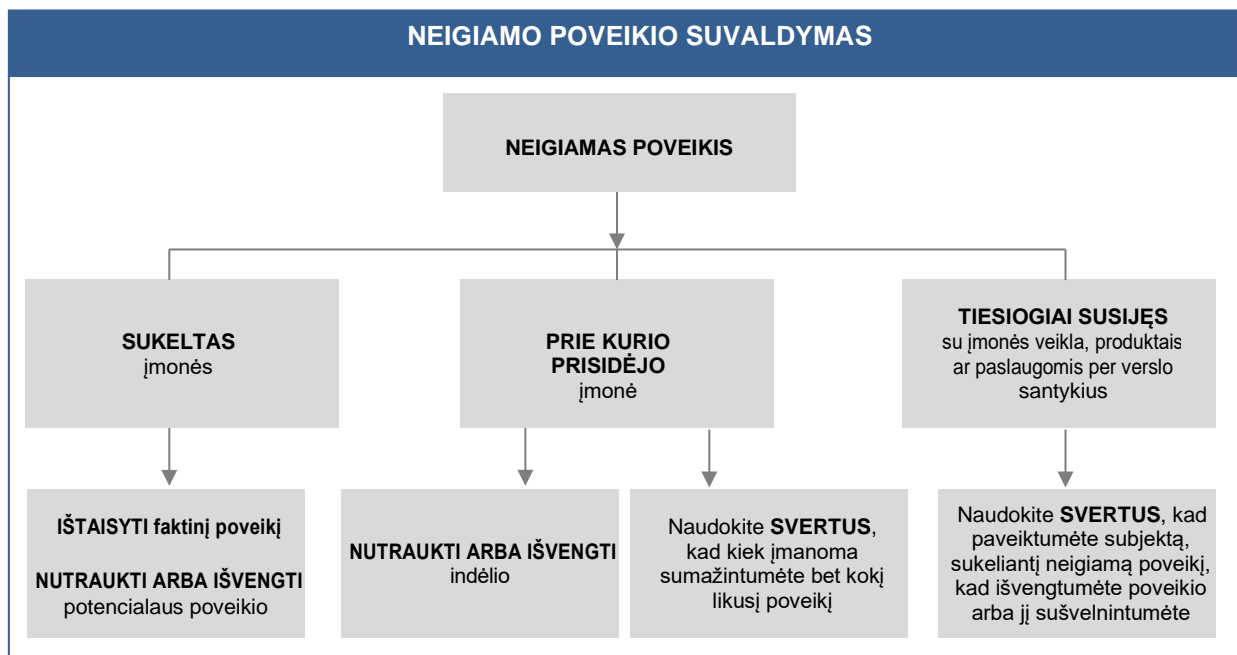
Pagal EBPO Gaires įmonė „sukelia“ neigiamą poveikį, jei yra tiesioginis ryšys tarp įmonės veiksmų ar neveikimo ir neigiamo poveikio. „Prisidėjimas prie neigiamo poveikio turėtų būti aiškinamas kaip esminis indėlis, reiškiantis veiklą, kuri sukelia, palengvina arba skatina kitą subjektą daryti neigiamą poveikį ir neapima nedidelių ar nereikšmingų indėlių.“³² Galiausiai, įmonės operacijos, produktai ar paslaugos taip pat gali būti „tiesiogiai susieti“ su neigiamu poveikiu per verslo santykius.

³⁰ Financial Reporting Council (2012) UK Stewardship Code [https://www.frc.org.uk/getattachment/d67933f9-ca38-4233-b603-3d24b2f62c5f/UK-Stewardship-Code-\(2012 m. rugsėjo mėn.\).pdf](https://www.frc.org.uk/getattachment/d67933f9-ca38-4233-b603-3d24b2f62c5f/UK-Stewardship-Code-(2012-m.-rugsėjo-mėn.).pdf).

³¹ Priežiūros veikla paprastai siekiama padidinti ilgalaikę rizikos pakoreguotą grąžą akcininkams, o ne užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti, kaip apibrėžta Gairėse.

³² EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), II skyrius, Bendrosios politikos komentaras, 14 punktas.

1 pav. Neigiamo poveikio suvaldymas pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms

Paprastai mažai tikėtina, kad mažumos akcijų paketą turinčių akcininkų santykiai, ypač vertybinių popierių biržoje, reikšmingai prisidėtų prie neigiamo poveikio pagal EBPO Gaires. Taigi, daugeliu atvejų instituciniai investuotojai, turintys mažumos akcijų paketą, negalės „prisidėti“ prie neigiamo poveikio įmonei, į kurią jie investuoja. Tačiau toks atvejis gali kilti, jei investuotojai įsigyja didesnę įmonės akcijų dalį ir aktyviai dalyvauja bandydami nukreipti ar paveikti valdymą tokiu būdu, kuris sukelia neigiamą poveikį.

Atsižvelgiant į tai, kad mažumos akcijų paketai sudaro didžiausią institucinių investuotojų valdomo turto dalį, šiame darbe daugiausia dėmesio skiriama klausimams, susijusiems su tais atvejais, kai investuotojas yra tiesiogiai susijęs su savo investicijų žala. Mažumos akcijų paketas gali būti laikomas verslo santykiais pagal EBPO Gaires. Investuotojai, net ir turintys mažumos akcijų paketą, gali būti tiesiogiai susiję su neigiamu poveikiu, kurį sukėlė arba prisidėjo įmonės, į kurias investuojama, dėl jų nuosavybės ar įmonės akcijų valdymo. Kitaip tariant, atsakingo verslo elgesio rizikos (galimo poveikio) arba faktinio atsakingo verslo elgesio poveikio buvimas paties investuotojo investicijų portfelįje reiškia, kad daugeliu atvejų yra tiesioginis ryšys (taip pat žr. 10 išnašą).

Investuotojui neperkeliamą jokia įmonių atsakomybę, siekiant užkirsti kelią poveikiui ar jį sušvelninti

EBPO Gairėse pabrėžiama, kad lūkesčiais, jog įmonės sieks užkirsti kelią arba sušvelninti neigiamą poveikį, tiesiogiai susijusį su jų veikla, prekėmis ar paslaugomis verslo santykiais, nėra siekiama perkelti atsakomybės nuo neigiamą poveikį darančio ūkio subjekto įmonei, su kuria ji sieja verslo santykiai³³.

Įmonių, į kurias investuojama, pareiga yra užkirsti kelią neigiamam poveikiui, kurį jos sukelia arba prie kurio prisideda, arba jį sušvelninti. Tikimasi, kad investuotojai sukurs ir panaudos savo svertą, kiek įmanoma, kad paveiktų savo pagrindines įmones, kad jos imtųsi veiksmų užkirsti kelią

³³ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyrius, 12 punktus.

neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti, kai kyla rizika.³⁴ Be to, tai, *kaip* investuotojai siekia užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti, priklausys nuo turto klasės ir strategijos, padėties investicijų portfelyje ir reguliavimo kontekste. Iš esmės verslo santykių kontekste išsamus patikrinimas yra procesas, kurio metu investuotojai siekia užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti. Įmonės arba šiuo atveju investuotojai paprastai nėra atsakingi už subjekto, su kuriuo jos palaiko verslo santykius, veiksmus, o atsako savo elgesį, įskaitant pastangas paveikti ar paskatinti tą subjektą (taip pat žr. *Svėto apribojimus*).

Atsakomybės pašalinti neigiamą poveikį negalima perkelti nuo subjekto, į kurį investuojama, investuotojui. Investuotojai, kuriems trūksta (arba kurie yra išnaudoję) savo svėrą poveikį darančio subjekto, į kurį investuoja, atžvilgiu, gali nuspręsti palaikyti santykius arba parduoti akcijas. Įmonės, į kurią investuojama, pardavimas ir tolesnis investavimas į ją gali būti tinkamas rezultatas, atsižvelgiant į riziką pagrįstą prioritetų nustatymą, kaip nurodyta šiame dokumente. Jei investuotojas nusprendžia išlaikyti verslo santykius, jis turėtų ir toliau atsiskaityti už savo nuolatines rizikos mažinimo pastangas³⁵ ir žinoti apie besitęsiančio ryšio riziką reputacijai, finansinę ar teisinę riziką. (Taip pat žr. *Pardavimo ir atmetimo svarstymas*.)

Šis požiūris atspindi įmonės valdymo principus, pagal kuriuos pripažįstama, kad pagrindinė atsakomybė už įmonės reikalų tvarkymą teisiškai tenka jos valdybai ir vadovybei, o investuotojai yra atsakingi už tai, kad informuotai pasinaudotų savo akcininkų teisėmis ir efektyviai vykdytų savininkų funkcijas įmonėse, į kurias investuoja (4 langelis).

Veiksmų prioritetų nustatymas

Kaip nurodyta 1.2 skirsnyje, investavimo kontekste išsamaus patikrinimo pobūdis ir mastas gali priklausyti nuo investavimo subjekto pobūdžio, jo investicijų portfelio dydžio ir pobūdžio bei santykio su konkrečiomis investicijomis (pvz., nuosavybės dalies įmonėje), investicijų valdymo, priegios prie atitinkamos informacijos ir tikimybės, kad bus daroma reikšminga įtaka). Jei įmonės turi daug tiekėjų arba šiuo atveju daug įmonių, į kurias investuoja, pagal EBPO Gaires jos skatinamos nustatyti pastangų prioritetus, pagrįstus rizikos vertinimu.³⁶ Prioritetų nustatymas lemia, kaip gali būti atliekami veiksmai ir kaip nukreipiami įmonės išsamaus patikrinimo išteklių, ir pripažįstama, kad ne visus neigiamus padarinius galima nustatyti ir į juos reaguoti iš karto. Investuotojai, atlikdami išsamius patikrinimus, turėtų siekti pirmenybę teikti didžiausiems poveikiams ir toliau stebėti atsakingo verslo elgesio riziką, vertinti sprendimus dėl prioritetų nustatymo ir remtis savo veiksmais, kiek įmanoma ir būtina laikui bėgant, kad apimtų platesnį įmonių, į kurias investuojama, ir veiksmų spektrą.

Kaip aptarta 2.1 skirsnyje, galimų neigiamų padarinių, sukeltų įmonių, į kurias investuojama, įvairovė yra didžiulė, todėl investuotojai taip pat gali kurti ir suformuluoti savo prioritetų nustatymo politiką. Ši politika turėtų būti tinkamai paaiškinta, įskaitant visus atsakingo verslo elgesio rizikos sunkumo vertinimo pagrindimus, suderinta su EBPO Gairių rekomendacijomis ir paskelbta išorėje (pavyzdžiui, metinėje viešojo ataskaitoje arba svetainėje).

³⁴ Jurisdikcijose, kuriose formali „įtaka“ neleidžiama, investuotojai turėtų stengtis laikytis rekomendacijos siekti užkirsti kelią ir sušvelninti tiek, kiek tai nepažeidžia šalies įstatymų. Daugiau informacijos rasite šio dokumento įvadinėje dalyje.

³⁵ Žr. EBPO Gairių daugiašalėms įmonėms (2011 m.) II skyriaus Bendroji politika 10 punktą ir Bendrosios politikos komentaro 22 punktą.

³⁶ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyriaus 12 punktą, Bendrųjų principų komentaras, 16 punktą.

Be poveikio sunkumo įvertinimo, šie kriterijai gali būti svarbūs sprendžiant, kaip išvengti esamo ar galimo neigiamo poveikio arba jį sušvelninti:

- Kokia yra įmonės, į kurią investuojama, svarba investuotojui, kuris greičiausiai bus informuotas apie klausimo reikšmingumą atitinkamai įmonei ir, atitinkamai, klausimo reikšmingumą investuotojui.
- Įvairių požiūrių į prevenciją ir švelninimą poveikis ištekliams.
- Ar kiti investuotojai jau imasi veiksmų dėl tos pačios įmonės tais pačiais klausimais, kad pastangos nebūtų dubliuojamos.
- Informacijos apie neigiamą poveikį stiprumas, o tai reiškia, kad reikia bandyti patikimai patikrinti, ar informacija apie galimą rimtą pavojų yra tikra.
- Praktiniai investuotojų galimybės keisti įmonių, į kurias investuojama, elgseną apribojimai (taip pat žr. *Sveto apribojimai*)

Sveto apribojimai

Nustačius atsakingo verslo elgesio riziką, investuotojo galimybei daryti įtaką atitinkamai įmonei – panaudoti savo vadinamąjį svertą atsakingo verslo elgesio rizikai sumažinti – gali turėti įtakos daugybė veiksnių. Pavyzdžiui:

- Net ir didžiausi instituciniai investuotojai daugelyje įmonių gali būti tik mažumos akcijų paketą turintys akcininkai.
- Įmonėse, kurių akcijomis prekiaujama viešai, įmonių nuosavybės struktūros ir įmonių valdymo taisyklės bei praktika kai kuriose šalyse gali trukdyti mažumos akcijų paketą turintiems akcininkams, ypač užsienio akcininkams, daryti įtaką. Pavyzdžiui, įmonės gali suteikti akcininkams ribotą informaciją ir prieigą prie valdymo. Tik išskirtinėmis aplinkybėmis akcininkai kaip visuma turi formalią galią nurodyti įmonės valdybai imtis konkretaus veiksmo.³⁷
- Galimybę daryti įtaką gali riboti turto klasės ypatybės. Pavyzdžiui, investuotojai į įmonių ar vyriausybės obligacijas gali turėti labai ribotas galimybes daryti įtaką obligacijas išleidusiai įmonei ar vyriausybei. Investuotojai į obligacijas gali įtraukti į paskolos sutartis susitarimus (sąlygas), kad obligacijų išleidimas riboja įmonės galimybes atlikti tam tikras investicijų rūšis. Obligacijų turėtojai turi teises įsipareigojimų nevykdymo arba bankroto atveju. Tačiau jų galimybės daryti nuolatinę įtaką kasdieniams įmonės veiksams yra ribotos. Individualaus obligacijų turėtojo įtaka vyriausybei yra dar labiau ribota.
- Pasyviųjų investicijų valdytojai gali reikalauti kliento sutikimo, kad išbrauktų įmones iš indekso.

³⁷ G20 / EBPO Bendrovių valdymo principai, II skyrius, Akcininkų teisės ir teisingas požiūris bei pagrindinės nuosavybės funkcijos.

- Daugeliu atvejų pardavimas gali būti neįmanomas dėl investicinio produkto ar strategijos pobūdžio. Jis taip pat nebus tinkamas visais atvejais; be ištraukusių investuotojų dažnai nėra kito balso, įtikinijančio įmonę keisti savo praktiką.
- Įmonės prieinamumas gali būti apribotas priklausomai nuo to, ar investuotojas turi vietinį biurą, ar personalą, turintį atitinkamų kalbų įgūdžių.
- Įmonė negali parodyti jokios valios užkirsti kelią neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti.

EBPO Gairėse pripažįstama, kad „[investuotojų] gebėjimas pakeisti [subjekto, su kuriuo jis palaiko verslo santykius]³⁸ elgesį, turi praktinių apribojimų. neigiamas poveikis yra naudingas sprendžiant, ką jis gali padaryti, kad įtikintų tą subjektą imtis veiksmų, bet nėra svarbus sprendžiant, ar investuotojas turėtų atlikti išsamius patikrinimus ir veiksmingai panaudoti bet kokią galimą svertą.³⁹ Pavyzdžiui:

- Privataus kapitalo, infrastruktūros ir nekilnojamojo turto fonduose generaliniai partneriai (GP) paprastai gali daryti didesnę įtaką nei mažumos akcijų paketą turintys akcininkai biržinėse įmonėse. GP, turintys didžiąją įmonės akcijų portfelio ar turto dalį, kontroliuoja įmonę. Bet kuriuo atveju RP, kurie yra atitinkamo fondo investuotojai, gali dirbti su GP, kad paveiktų portfelio įmones.
- Mažumos akcijų paketą turintys akcininkai gali ir patys turėti svertų įmonėje; tačiau yra atvejų, kai bendradarbiaujant su kitais akcininkais galima įgyti daugiau svertų, pavyzdžiui, per AIP bendradarbiavimo platformą.
- Investuotojai gali individualiai ir kolektyviai bendradarbiauti su reguliavimo institucijomis, politikos formuotojais ir pilietinės visuomenės organizacijomis, kad skatintų atsakingo verslo elgesio standartų, pvz., EBPO Gairių, įgyvendinimą.

³⁸ Žr. EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms (2011 m.), II skyriaus komentarą, 21 punktą.

³⁹ Taip pat žr. komentaro 20 punktą ir EBPO (2014) Išsamus patikrinimas finansų sektoriuje: neigiamas poveikis, tiesiogiai verslo santykiais susijęs su finansų sektoriaus operacijomis, produktais ar paslaugomis, <https://mneguidelines.oecd.org/rbc-financial-sector.htm>

13 langelis. Mažoji investuotojo dalyvavimas ir specifiniai NKC atvejai

Keletas NKC atvejų buvo sėkmingi išspręsti dėl investuotojų įsitraukimo. Pavyzdžiui, 2015 m. Nyderlandų NKC buvo iškelta byla, susijusi su farmacijos įmone „Mylan“ dėl poveikio žmogaus teisėms, susijusio su jų gaminiu, naudojamo mirtinoms injekcijoms JAV kalėjimuose, pardavimu. Savo galutiniame pareiškime dėl konkretaus atvejo NKC pažymėjo, kad „atrodo, kad dialogas ir kai kurių [investuotojų] atsiribojimas prisidėjo prie „Mylan“ elgesio pagerėjimo“.¹

Viena iš labiausiai žinomų NKC bylų, iškeltų JK NKC, buvo išspręsta, kai naftos žvalgyimo įmonė „Soco“ įsipareigojo nutraukti žvalgymą Virungos nacionaliniame parke Kongo Demokratinėje Respublikoje, įtrauktame į Pasaulio paveldo sąrašą. Didžioji šio sėkmingo rezultato dalis gali būti siejama su intensyviu „Soco“ investuotojų dalyvavimu tarpininkavimo procese JK NKC.²

Pastabos

¹ Nyderlandų NKC, (2016 m. balandžio mėn.) Galutinis pareiškimas Bartas Stapertas, advokatas prieš „Mylan“) www.oecdguidelines.nl/documents/publication/2016/4/11/bart-stapert-attorney-vs-mylan.

² JK NKC (2014 m. liepos mėn.) Galutinis pareiškimas po susitarimo, pasiekto pagal WWF International skundą prieš SOCO International plc. https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/847321/uk-NCP-final-statement-complaint-from-wwf-international-against-soco-international-plc.pdf

Pardavimo ir atmetimo svarstymas

Pagal EBPO Gaires, nustačius neigiamą poveikį, tinkamas atsakas gali apimti pardavimą po nesėkmingų bandymų sušvelninti riziką, kai investuotojas mano, kad sušvelninimas neįmanomas, kai investuotojų politika numato atmetimą, arba tiesiog dėl neigiamo poveikio sunkumo.⁴⁰ Taip gali būti, jei investuotojas turi ribotą svertą arba jam kitaip nepavyko užkirsti kelio neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti po ilgo įsitraukimo eskalavimo laikotarpio.

Kai kurie veiksniai, į kuriuos reikia atsižvelgti sprendžiant, ar pardavimas yra tinkamas atsakas, yra šie: investuotojo turimas svertas įmonei; kiek investuotojui svarbūs santykiai; poveikio sunkumas; ar santykių su įmone nutraukimas turėtų neigiamą poveikį. Šis sprendimas taip pat priklausys nuo turto klasės ir strategijos pobūdžio⁴¹ bei nuo to, ar pardavimas yra apdairus veiksmas, kaip suprantama pagal atitinkamos jurisdikcijos įstatymus dėl patikėtinio pareigos ar apdairaus investavimo.⁴²

Investuotojai taip pat turėtų nuspręsti, kas yra „pratęstas įsipareigojimas“ jų konkrečiomis aplinkybėmis, atsižvelgdami į tokius veiksnius kaip jų mastas ir išteklių lygis, investicijos dydis ir

⁴⁰ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyrius, 22 punktus.

⁴¹ Konkrečios bendrovės pardavimas gali būti neįmanomas, jei ta investicija laikoma pasyviuoju indeksu. Tačiau investuotojai gali apsvarstyti galimybę pasitraukti iš indekso ir investuoti į pakoreguotą arba pritaikytą indeksą, kuris neįtraukia rimtos investuotojo nustatytos rizikos.

⁴² Diskusijos apie tai, ar ASV investavimas yra suderinamas su patikėtinio pareiga, didžiąja dalimi priklauso nuo rūpestingumo pareigos interpretacijų ir ypač apdairios investavimo praktikos. Instituciniai investuotojai gali manyti, kad pardavimas prieštarauja jų pareigai investuoti apdairiai, nes tai reiškia nukrypimą nuo nustatytų rinkos lyginamųjų indeksų. Tačiau reguliavimo sistemos suteikia galimybę instituciniams investuotojams integruoti ASV veiksnį į savo investicijų valdymą. EBPO (2016), EBPO analizės ataskaita apie investicijų valdymą ir ASV veiksnį integravimą, http://www.oecd.org/environment/cc/Analytical_Report_on_Investment_Governance_and_the_Integration_of_ESG_Factors.pdf

neigiamo poveikio sunkumas. Paprastai kuo sunkesnis neigiamas poveikis, tuo greičiau investuotojas turės pastebėti pokyčius prieš priimdamas sprendimą, ar jis turėtų nutraukti santykius.

Remiantis EBPO Gairėmis, pardavimas daugeliu atvejų turėtų būti paskutinė išeitis arba taikomas tik esant didžiausiam neigiamam poveikiui⁴³. Tačiau kai kuriais atvejais atmetimas gali būti pirmasis atsakas į neigiamą poveikį. Pavyzdžiui, kai kurios investicinės įstaigos taiko atmetimo politiką labai žalingoms pramonės šakoms ar produktams, arba galintiems turėti sisteminių neigiamą poveikį (14 langelis).

14 langelis. Atmetimas ir pardavimas

Daugelis investuotojų taiko atmetimo arba pardavimo politiką, susietą su konkrečiu poveikiu arba standartais. Pavyzdžiui, kai kurie investuotojai taiko atmetimą įmonių, užsiimančių kasetinių ginklų, pėstininkų (sausumos) minų ir cheminių bei biologinių ginklų gamyba arba anglies gavyba atžvilgiu. Investuotojai taip pat gali peržiūrėti jų portfeluose esančių įmonių veiklą pagal tam tikrus standartus, pavyzdžiui, EBPO Gaires arba JT Pasaulinio susitarimo principus. Jei šiuos standartus pažeidžiančios įmonės nereaguoja į įsipareigojimą ir negerina savo elgesio, gali būti svarstomas pardavimas.

Kai kuriais atvejais investuotojai gali nuspręsti, kad įmonės, kurios daro neigiamą poveikį arba prisideda prie jo, arba rizikuoja tai padaryti, išliks jų portfelyje. Tam tikromis aplinkybėmis pardavimas gali būti ypač sunkus arba net neįmanomas (pvz., esant sujungtiems pasyviems portfeliams ir kitose situacijose, kai investicijų valdytojo klientai nesutinka, kad pardavimas yra tinkamas). Kitais atvejais, kai įmonė ir toliau naudoja svertą, gali būti netikslinga parduoti, nes tai gali atimti iš įmonės įsitraukusį investuotoją. Galiausiai, kai kuriais atvejais įmonė gali atstovauti esminiams verslo santykiams arba investicijoms. Pagal JT pagrindinius principus santykiai gali būti laikomi itin svarbiais, jei pagal juos teikiamas produktas ar paslauga, kuri yra būtina įmonės verslui ir kuriai nėra jokio pagrįsto alternatyvaus šaltinio. Kalbant apie investicijas, tai greičiausiai bus mažiau aktualu konkrečioms įmonėms, į kurias investuojama, bet gali būti aktualu tam tikro dydžio arba sektoriaus įmonių kategorijoms, kurios yra būtinos norint tinkamai diversifikuoti portfelį (pvz., didelę rinkos kapitalą turinčios energetikos įmonės).

2 paveiksle pavaizduota sprendimų priėmimo logika, atsižvelgiant į tai, kada nutraukti verslo santykius su įmone, kuri sukelia arba prisideda prie neigiamo poveikio. Vadovaujantis tokia logika, prieš tai turėtų būti atlikta analizė, ar verslo santykių nutraukimas (arba pardavimas) neprieštarautų investuotojų teisiniams ar reguliavimo reikalavimams (44 išnaša).

⁴³ Tinkamas reagavimas, susijęs su verslo santykiais, gali būti [...], kaip paskutinė išeitis, nutraukti ryšį su tiekėju arba po nesėkmingų bandymų sušvelninti poveikį, arba kai įmonė mano, kad sušvelninti neįmanoma, arba dėl neigiamo poveikio sunkumo. EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011), Bendrosios politikos komentaras, 22 punktas.

2 pav. Sprendimas, kada nutraukti verslo santykius

	Yra svertų	Trūksta svertų
Esminiai verslo santykiai	1 <ul style="list-style-type: none"> Sumažinkite piktnaudžiavimo tęsimosi / pasikartojimo riziką. Jei nepavyksta, pereikite prie 2 veiksmo 	2 <ul style="list-style-type: none"> Siekite padidinti svertą Jei nepavyksta, stenkitės sumažinti riziką, kad piktnaudžiavimas tęsis / kartosis Jei nepavyksta, apsvarstykite galimybę nutraukti santykius** arba parodykite pastangas sumažinti piktnaudžiavimą, pripažindami galimas pasilikimo pasekmes.
Neesminiai verslo santykiai	3 <ul style="list-style-type: none"> Stenkitės sumažinti riziką, kad piktnaudžiavimas tęsis / kartosis Jei nesiseka, imkitės veiksmų, kad nutrauktumėte santykius* 	4 <ul style="list-style-type: none"> Ivertinkite pagrįstas galimybes padidinti svertą, kad sumažintumėte riziką, kad piktnaudžiavimas tęsis / kartosis. Jei tai neįmanoma arba nepavyksta, apsvarstykite galimybę nutraukti santykius*

* Priimant sprendimus nutraukti santykius, turėtų būti atsižvelgta į patikimus bet kokio galimo neigiamo poveikio žmogaus teisėms vertinimus.

** Jei manoma, kad santykiai yra labai svarbūs, vertinant atitinkamą veiksmų eigą taip pat reikia atsižvelgti į poveikio sunkumą.

Tais atvejais, kai investuotojai nusprendžia toliau investuoti į įmonę, kuri sukelia arba prisideda prie neigiamo poveikio, jie turėtų pranešti apie situaciją įmonės viduje, nes atsiskaityti už savo išsamaus patikrinimo veiklą yra dalis investuotojo pareigos pagal EBPO Gaires (2.4 skirsnis). Jie taip pat turėtų toliau stebėti investicijas, pavyzdžiui, tvarkydami žinių duomenų bazę, ir persvarstyti savo sprendimą pasikeitus aplinkybėms arba kaip ilgalaikės investuotojo strategijos dalį, kad sistemingai reaguotų į visas EBPO Gairių rekomendacijas.

Kai kuriais atvejais tolesnis investavimas į įmonę, kuri, kaip nustatyta, sukelia neigiamą poveikį arba prisideda prie jo, gali kelti riziką investuotojų reputacijai arba galimą finansinę riziką⁴⁴. Tokiais atvejais investuotojai gali būti suinteresuoti viešai paaiškinti savo sprendimą išlikti investuotojais, kaip šis sprendimas atitinka jų atsakingo verslo elgesio politiką ir prioritetus, kokių veiksmų imamasi bandant panaudoti svertą poveikiui sušvelninti ir kaip investicijos bus toliau stebimos ateityje.

Realaus ir galimo neigiamo poveikio prevencijos ir švelninimo metodai pagal turto klases

2 ir 3 lentelėse pateikiamos naujos geros praktikos, kaip užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti turto savininkams ir valdytojams bei pagal turto klases. Kiekvienu atveju, kai turto savininkas paskiria išorinį investicijų valdytoją, jis turėtų užtikrinti, kad investicijų valdytojas taikys atitinkamą politiką ir procedūras, skirtas užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti. Jie taip pat turėtų nuolat stebėti, kaip investicijų valdytojas įgyvendina šią politiką ir procedūras.

2 lentelė. Siekimas užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti: turto savininkų ir investicijų valdytojų rekomenduojama praktika

Prieš verslo santykių užmezgimą	Po verslo santykių užmezgimo
---------------------------------	------------------------------

⁴⁴ Jungtinių Tautų pagrindiniai principai, 19 pagrindinis principas, komentaras. „Kol neigiamas poveikis tęsiasi ir įmonė išlieka santykiuose, ji turėtų sugebėti parodyti savo nuolatinės pastangas sušvelninti poveikį ir būti pasirengusi priimti bet kokias pasekmes – reputacijos, finansines ar teises – tęsiant ryšį.“

Siekti užkirsti kelią / sušvelninti	Turto savininkas	Aktyvus ir pasyvus investavimas: užtikrinkite, kad investicijų valdytojo politika ir sistemos siektų užkirsti kelią / sušvelninti atsakingo verslo elgesio riziką. Atitinkami reikalavimai gali būti įtraukti į sutartis su investicijų valdytojais.	Aktyvus investavimas ir pasyvus investavimas: stebėkite investicijų valdytoją, kad įsitikintumėte, jog buvo imtasi veiksmų siekiant užkirsti kelią / sušvelninti atsakingo verslo elgesio riziką.
	Investicijų valdytojas	Užtikrinkite, kad būtų sukurta politika ir sistemos, siekiant užkirsti kelią atsakingo verslo elgesio rizikai arba ją sušvelninti įmonėse, į kurias investuojama.	Aktyvioms strategijoms: Vykdykite atsakingo verslo elgesio rizika pagrįstą bendradarbiavimą su įmonėmis, siekdami užkirsti kelią atsakingo verslo elgesio rizikai / ją sušvelninti. Pasyvioms strategijoms: jei įmanoma, pertvarkykite investicinę priemonę, dalyvaukite iniciatyvose su atsakingo verslo elgesio tikslais.

3 lentelė. Siekimas užkirsti kelią neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti: praktika pagal turto klases ir investavimo strategija po investavimo

	Biržiniai nuosavybės vertybiniai popieriai		Fiksuotos pajamos		Privatus kapitalas, nekilnojamasis turtas, infrastruktūra	
	Aktyvus	Pasyvus	Įmonės	Vyriausybė	Fondas	Tiesioginis
Bendravimas su įmone, į kurią investuojama	Dalyvavimas individualioje ir (arba) bendradarbiavimo veikloje, jei tinkama, su eskalavimu, jei reikia, ilgesnį laikotarpį.	Dalyvavimas individualioje ir (arba) bendradarbiavimo veikloje su įmone, į kurią investuojama.	Dalyvavimas individualioje ir (arba) bendradarbiavimo veikloje, atsižvelgiant į formalių teisių daryti įtaką nebuvimą.	Dalyvavimas individualioje ir (arba) bendradarbiavimo veikloje, atsižvelgiant į formalių teisių daryti įtaką nebuvimą ir ribotą individualaus investuotojo galimybę daryti įtaką vyriausybėms.	Generalinių partnerių įsipareigojimas.	Įsipareigojimas.
Pardavimas	Jei užduotis nepavyksta, apsvarstykite galimybę parduoti.	Apsvarstykite, ar didelio poveikio atveju galima atsisakyti indekso, ir reinvestuokite į specialiai pritaikytus indeksus, kurie išvengtų nustatytos atsakingo verslo elgesio rizikos.	Apsvarstykite galimybę parduoti, jei įmanoma, esant dideliame poveikiui.			
Verslo santykiai	Jei užduotis yra nesėkminga ir pardavimas neįmanomas arba nelaikomas tinkamu, išsamiai apžvelkite priešastis, lėmusias sprendimą išlaikyti investicijas.					
Įtaka viešajai politikai	Aktyvus dalyvavimas individualioje ir (arba) bendradarbiavimo veikloje, siekiant paveikti viešąją politiką atsakingo verslo elgesio klausimais – pvz. įmonės atskleidimas, tarptautiniai kodeksai ir standartai.					

2.4 Išsamaus patikrinimo įgyvendinimas: atsiskaitymas stebint ir pranešant apie rezultatus

Investuotojas turėtų atsiskaityti, kaip jis sprendė neigiamą poveikį per savo veiklą ir savo verslo santykius, a) stebėdamas ir b) informuodamas apie rezultatus. Stebėjimas yra „žinojimo ir

parodymo“, kaip investuotojas valdo poveikį, „žinojimo“ dalis. Komunikacija yra „žinojimo ir parodymo“, kaip investuotojas valdo poveikį, „parodymo“ dalis. Žemiau esančiame langelyje siūlomi veiksmai, kurie gali apimti atsiskaitymą už išsamų patikrinimą.

Investuotojo veiksmai	Stebėjimas, kad viduje būtų atsiskaitoma už išsamaus patikrinimo procesus, ir ataskaitų teikimas fondų valdytojams. Tai gali apimti:
	→ paties investuotojo veiklos stebėjimą pagal investuotojo atsakingo verslo elgesio politiką arba kitus atsakingo verslo elgesio įsipareigojimus, pvz., pagal AIP;
	→ rizikos identifikavimo metodiką ir bendras neigiamo poveikio portfeliams išvadas;
	→ įmonių, į kurias investuojama, pastangų užkirsti kelią nustatytam neigiamam poveikiui ir jį sušvelninti stebėjimą.
	Bendravimas viešai ir su suinteresuotomis šalimis. Viešose ataskaitose gali būti pateikta informacija apie:
	→ investuotojo atsakingo verslo elgesio politiką, įskaitant išsamaus patikrinimo metodus;
	→ kaip investuotojo Atsakingo verslo elgesio politika ir išsamaus patikrinimo metodai įgyvendinami įvairiose turto klasėse;
	→ investuotojo vykdoma bendradarbiavimo veikla;
	→ įmonės, su kuriomis investuotojas yra bendradarbiavęs;
	→ bendradarbiavimo su konkrečiomis įmonėmis rezultatai;
→ sprendimai dėl pardavimo;	
→ investuotojo balsavimo įmonės, į kurią investuojama, akcininkų susirinkimuose protokolai ir balsavimo įmonėse, į kurias investuojama, gairės;	
→ investuotojo atsakingo verslo elgesio ateities planai ir tikslai.	

Svarbiausios aplinkybės investuotojams

Skaidrumo ir konfidencialumo pusiausvyra

EBPO Gairėse rekomenduojama įmonėms „atsiskaityti už tai, kaip jos sprendžia savo faktinį ir galimą neigiamą poveikį“.⁴⁵ Tai galima padaryti teikiant ataskaitas ir informuojant apie investuotojo įsipareigojimus bei atitinkamus išsamaus patikrinimo procesus. Tačiau tai turėtų būti daroma deramai atsižvelgiant į komercinį konfidencialumą ir kitus konkurencijos ar saugumo klausimus.

Pavyzdžiui, vidaus teisė kartais gali neleisti atskleisti tam tikros informacijos arba apibrėžti saugomos komercinės informacijos sritis. Investicijų valdytojų ir jų klientų sutartys taip pat gali neleisti atskleisti tam tikros informacijos (pvz., klientų tapatybes). Be to, tam tikros informacijos apie investuotojo akcijų paketą atskleidimas gali paskatinti kitus investuotojus veikti taip, kad sumažėtų tų investicijų vertė. Tai kelia ypač didelį susirūpinimą labai dideliems investuotojams.

Nepaisant to, investuotojai turėtų stengtis kiek įmanoma atsiskaityti už savo išsamaus patikrinimo procesus, kartu paisydami konfidencialumo dalykų. Tai gali apimti:

⁴⁵ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), Bendroji politika, 10 punktas.

- prieigos prie jautrios informacijos apribojimą informacijos teikėjo patvirtinta informacija;
- informacijos šaltinio anonimiškumą;
- jei įmanoma, pagrįsto paaiškinimo arba pagrindimo pateikimą, kodėl informacija nebuvo pasidalinta;
- naudojant trečiąsias šalis arba naujoviškas technologijas, leidžiančias atskleisti pagrindinę informaciją, kartu apsaugant komerciškai neskelbtinus duomenis, pavyzdžiui, atskleisti tam tikrą informaciją apibendrintai arba nenustačius konkrečių investuotojo ir to, į kurį investuojama, santykių.

Skaidrumo ir veiksmingo dalyvavimo pusiausvyra

Investuotojai gali atsižvelgti į tai, kaip ir kada ataskaitų teikimas pagerins rezultatus. Pavyzdžiui, investuotojas gali nuspręsti, kad tam tikras informacijos atskleidimas gali pakenkti jo veiksmų efektyvumui (pvz., kai atskleidimas apie užduotį gali kelti pavojų užduoties veiksmingumui).

Nefinansinės informacijos atskleidimo lūkesčiai įstatyme ir tarp paramos gavėjų

Teikiant ataskaitas taip pat gali tekti reaguoti į auditorijos, kuriai pranešama, prioritetus, taip pat į reglamentuojamus atskaitomybės įsipareigojimus. Pavyzdžiui, privalomas atsakingo verslo elgesio ataskaitų teikimas tampa vis dažnesnis (pvz., Prancūzijos energetikos pereinamojo laikotarpio ir ekologiško augimo įstatymo 173 straipsnis ir įvairių šalių reikalavimai, įpareigojantys investuotojus atskleisti atitinkamą politiką ir veiklą „vykdyk arba paaiškink“ pagrindu, pvz., pagal JK priežiūros kodeksą). Be ataskaitų teikimo taisyklių, investuotojams taip pat gali tekti formuoti savo ataskaitas, atsižvelgiant į savo klientų, naudos gavėjų / narių lūkesčius (pensijų fondo atveju) arba vadovaujantis savo politika, pavyzdžiui, reikalavimais atsakingo investavimo principų ataskaitų teikimo sistemai, taikomai pasirašiusiems JT AIP.

Rizikos mažinimas per skaidrumą

Aktyvus viešų ataskaitų teikimas apie išsamaus patikrinimo procesus, pagrindimą, kaip priimami prioritetų nustatymo sprendimai ir kodėl tam tikrais atvejais investuotojai gali nuspręsti išlaikyti savo investicijas įmonėse, kurios sukelia arba prisideda prie neigiamo poveikio, gali būti naudingi informuojant, kaip investuotojas siekia įgyvendinti EBPO Gairių rekomendacijas ir kodėl tam tikrais atvejais jis negalėjo visapusiškai to padaryti. Skaidrumas ir aiškus bendravimas šiais klausimais gali padėti parodyti, kad investuotojai sąžiningai ir pagal savo galimybes stengiasi taikyti EBPO Gairių rekomendacijas, taip pat gali padėti išvengti suinteresuotųjų šalių grupių kritikos ar įsitraukimo į konkrečius NKC mechanizmo pateikiamus atvejus (taip pat žr. 15 langelį ir toliau).

Konkretūs atsiskaitymo už poveikių sprendimą metodai

Aukšto lygio atsiskaitymo metodai, taikomi turto savininkų ir investicijų valdytojų atliekamam išsamiam patikrinimui, pateikti 4 lentelėje. Šie metodai nėra specifiniai tam tikroms turto klasėms ar investavimo strategijoms.

4 lentelė. Atsiskaitymas už išsamų patikrinimą: turto savininkų ir investicijų valdytojų praktika

Sąskaita	Turto savininkas	Pateikite informaciją naudos gavėjams ir, jei reikia, viešai, apie politiką, procedūras ir veiklą, kurios buvo imtasi siekiant nustatyti ir užkirsti kelią atsakingo verslo elgesio rizikai / sušvelninti ją. Nustatykite procedūras, skirtas patikrinti, ar buvo įgyvendinti išsamaus patikrinimo procesai ir ar buvo nustatyta atsakingo verslo elgesio rizika bei neigiamas poveikis ir į juos tinkamai reaguojama.
-----------------	-------------------------	--

Investicijų valdytojas	<p>Pateikite informaciją apie politiką, procedūras ir veiklą, kurios buvo imtasi siekiant nustatyti ir užkirsti kelią / sušvelninti Atsakingo verslo elgesio riziką klientui, kaip susitarta ir, jei reikia, viešai.</p> <p>Nustatyti procedūras, skirtas patikrinti, ar investicinė įstaiga įgyvendino išsamaus patikrinimo procesus ir ar buvo nustatyta Atsakingo verslo elgesio rizika bei neigiamas poveikis ir į juos tinkamai reaguojama.</p>
-------------------------------	--

2.5 Ištaisymui skirti procesai

Pagrindinis išsamaus patikrinimo tikslas yra išvengti faktinio neigiamo poveikio. Tačiau kai vis dėlto atsiranda neigiamas poveikis, ir įmonė jį sukėlė arba prie jo prisidėjo, tikimasi ištaisymo. Nors ištaisymas nėra formali išsamaus patikrinimo sudedamoji dalis pagal EBPO Gaires, jis yra pagalbinis elementas, būtinas išsamiam patikrinimui sudaryti ir papildyti.

Kaip minėta pirmiau, tais atvejais, kai investuotojas „sukelia“ arba „prisideda“ prie neigiamo poveikio, kuriam taikomos EBPO Gairės, tikimasi, kad investuotojas ištaisys poveikį ir atsiskaitys, kaip jis sprendžiamas.⁴⁶ Pavyzdžiui, jei investicinė institucija diskriminuoja vieną iš savo darbuotojų, būtų tikimasi, kad ji tai ištaisys (pvz., suteiks kompensaciją, atsiprašys, grąžins į pareigas). Kai kuriais atvejais investuotojai gali prisidėti prie įmonių, į kurias investuojama, daromo poveikio ir gali būti atsakingi už ištaisymą. Tokios situacijos gali susiklostyti, kai investuotojai turi didelę įmonės valdymo kontrolę, pavyzdžiui, tam tikrose tikrosiose bendrijose. Tačiau, atsižvelgiant į įmonių, į kurias investuojama, neigiamą poveikį, investuotojai dažniausiai bus tik tiesiogiai susiję su neigiamu poveikiu. Dėl to investuotojai neturėtų imtis veiksmų, nors jie gali dėti pastangas, siekdami įtikinti įmonę, į kurią investuojama, tai padaryti, nes tai yra jų atsakomybės dalis, siekiant užkirsti kelią ir sušvelninti.

Be to, nors daugeliu atvejų iš investuotojų nesitikima, kad jie ištaisys įmonių, į kurias investuoja, poveikį, tai neturėtų trukdyti jiems dalyvauti dialoge ar tarpininkavimo procesuose dėl atitinkamo neigiamo poveikio. Pavyzdžiui, dalyvavimas tokiuose tarpininkavimo procesuose gali padėti investuotojams nustatyti, kaip jie gali sustiprinti savo valdymo sistemas arba išsamaus patikrinimo procesus, susijusius su atsakingu verslo elgesiu. Toliau esančiame langelyje aprašoma, kokių veiksmų reikia imtis siekiant užtikrinti, kad būtų taikomi procesai, įgalinantys taisyti, jei investuotojas mano, kad jis sukėlė tokį poveikį arba prisidėjo prie jo (žr. 2.3 skirsnyje pateiktą „Santykio su poveikiu supratimas“).

Investuotojo veiksmai	<p>Investuotojo veiksmai Prireikus turėtų būti nustatyti ištaisymo procesai, kurie gali apimti:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➔ bendradarbiavimą su teisiniais ar valstybiniais neteisminiais mechanizmais. ➔ operatyvinio lygio skundų pateikimo mechanizmų sukūrimą.
------------------------------	--

Svarbiausios aplinkybės investuotojams

Skundų pateikimo mechanizmo sukūrimas

Žmogaus teisių skyrius numato, kad įmonės turėtų „pasirūpinti arba bendradarbiauti per teisėtus procesus šalinant neigiamą poveikį žmogaus teisėms, kai nustato, kad jos sukėlė tokį poveikį ar prisidėjo prie jo“,⁴⁷ kuris gali apimti tiek teisinius, tiek valstybinius neteisminius ir operatyvinio lygio skundų pateikimo mechanizmus. Skundų pateikimo mechanizmo sukūrimas gali būti išankstinio

⁴⁶ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, II skyrius, 14 punktą.

⁴⁷ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), IV skyrius Žmogaus teisės, 6 punktą.

įspėjimo apie Atsakingo verslo elgesio riziką sistema, taip pat gali būti naudojama kaip ištaisymo platforma tais atvejais, kai investuotojas iš tiesų sukelia neigiamą poveikį arba prisideda prie jo arba netinkamai atlieka išsamų patikrinimą. Skundų pateikimo mechanizmai turėtų atspindėti kriterijus, pateiktus EBPO Gairių žmogaus teisių skyriuje, kuris suderintas su JT pagrindinių principų 31 principu ir numato, kad skundų pateikimo mechanizmai turėtų atitikti pagrindinius kriterijus: teisėtumo, prieinamumo, nuspėjamumo, teisingumo, skaidrumo, suderinamumo su EBPO Gairėmis, turi būti grindžiami dialogu ir įsitraukimu, siekiant surasti sutartus sprendimus.⁴⁸

Bendravimas su Nacionaliniais koordinaciniais centrais

Nacionaliniai koordinaciniai centrai (NKC) yra diskusijų forumas, padedantis išspręsti problemas, kylančias dėl EBPO Gairių įgyvendinimo „specifiniais atvejais“.⁴⁹ Nacionaliniai koordinaciniai centrai palengvina ginčų sprendimą bendru sutarimu ir be priešiško, pvz., taikant tarpininkavimą arba taikinimą, kuriais visų pirma siekiama abipusio šalių susitarimo, o ne teisinio sprendimo. EBPO Gairėse aprašomi Nacionaliniai koordinaciniai centrai ir jų veiklos pagrindas, tačiau valstybėms narėms paliekama didelė veiksmų laisvė nuspręsti, kaip steigti savo NKC. Šiuo metu NKC organizacijoje ir veikloje daug skirtumų.⁵⁰

NKC negali taikyti sankcijų, tiesiogiai skirti kompensacijų ar versti šalių dalyvauti taikinimo ar tarpininkavimo procese. Tačiau NKC sistema gali duoti svarbių rezultatų. Baigę bylas, NKC turi pateikti galutines ataskaitas, kuriose gali būti pateiktos rekomendacijos. Kai kurie NKC taip pat nustato, ar įmonės elgesys atitiko EBPO Gaires. NKC gali imtis tolesnių veiksmų su šalimis dėl jų reagavimo į šias rekomendacijas.⁵¹ Be to, kai kurios vyriausybės atsižvelgia į NKC pareiškimus dėl ekonominių sprendimų, pvz. priimančius sprendimus dėl viešųjų pirkimų arba teikiant viešąją paramą įmonėms ekonominės diplomatijos ar eksporto kreditų forma.⁵²

⁴⁸ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011 m.), IV skyrius Žmogaus teisės, komentaras, 46 punktas.

⁴⁹ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms, 2011. Procedūrų gairės, C skyrius.

⁵⁰ Apskritai žr. EBPO (2016 m.) EBPO Gairių daugiašalėms įmonėms įgyvendinimas: Nacionaliniai koordinaciniai centrai 2000–2015 m., galima rasti adresu: <http://mneguidelines.oecd.org/OECD-report-15-years-National-Contact-Points.pdf>.

⁵¹ EBPO Gairės daugiašalėms įmonėms (2011), Komentaras dėl procedūrinių gairių, 36 punktas.

⁵² Pavyzdžiui, 25 šalys, kurios laikosi Gairių, praneša, kad į NKC pareiškimus atsižvelgiama peržiūrint jų paraišką Eksporto kredito agentūrai. Pagal Kanados 2014 m. įmonių atsakomybės strategiją, įmonės skatinamos dalyvauti NKC mechanizme ir „kaip nuobaudą įmonėms, kurios neįgyvendina geriausios ĮSA praktikos ir atsisako dalyvauti [...] NKC ginčų sprendimo procesuose, Kanados vyriausybė atšauks savo paramą užsienio rinkose“.

15 langelis. NKC specifinių atvejų procesai: ko tikėtis

NKC siūlo diskusijų forumą, padedantį verslo bendruomenei, darbuotojų organizacijoms, kitoms nevyriausybinėms organizacijoms ir kitoms suinteresuotoms šalims veiksmingai ir laiku bei pagal galiojančius teisės aktus spręsti iškilusius klausimus, susijusius su EBPO Gairių laikymusi.

Paprastai klausimus spręš šalies, kurioje kilo problemos, NKC. Pagal EBPO Gaires, kai problemų kyla dėl įmonės veiklos, kuri vykdoma keliose prisijungusiose šalyse arba dėl įmonių grupės, įsikūrusios skirtingose prisijungusiose šalyse, veiklos, dalyvaujantys Nacionaliniai koordinaciniai centrai turėtų konsultuotis, kad susitartų, kuris NKC imsis vadovauti pagalbai šalims. NKC turėtų konsultuotis su kitais NKC, kurie iš jų turėtų teikti tinkamą pagalbą, kai to paprašo vadovaujantis NKC.

Kiekvienas konkretus atvejo procesas prasideda pirminiu pateikimo įvertinimu. Atlikdamas šį vertinimą, NKC gali susisiekti su susijusia (-iomis) įmone (-ėmis), kad jos pateiktų informaciją arba atsakytų į iškeltus klausimus. Čia investuotojai, dalyvaujantys konkrečiau atvejo procese, turėtų pirmą galimybę suprasti pateikime iškeltas problemas ir į jas atsakyti.

Kai kurie Nacionaliniai koordinaciniai centrai skelbia pirminio vertinimo pareiškimus, kuriuose įvardijamos šalys ir aprašomi konkretaus atvejo faktai bei aplinkybės, kiti NKC to nedaro. Jei po pirminio vertinimo teikimas bus priimtas tolesniam nagrinėjimui, NKC pasiūlys šalims konfidencialiai tarpininkauti, kad šalys susitartų. Per šį procesą šalims suteikiama galimybė apsikeisti ir paaiškinti savo nuomones. Tai gali apimti vieną ar kelis šalių susitikimus, tarpininkaujant NKC. Kai kurie NKC naudojami profesionaliu tarpininku.

Konkrečiau atvejo procesas baigiamas galutiniu NKC pareiškimu arba ataskaita.

Jei NKC nusprendžia, kad iškelti klausimai neverti tolesnio svarstymo, pareiškime bent jau aprašomi iškelti klausimai ir NKC sprendimo priežastys.

Kai šalys susitaria, pareiškime aprašomi iškelti klausimai, procedūros, kurias NKC inicijavo padėdamas šalims ir kada buvo pasiektas susitarimas. Pareiškime pateikiama informacija apie susitarimo turinį tik tiek, kiek dalyvaujančios šalys su tuo sutinka.

Nepasiekus susitarimo arba kai šalis nenori dalyvauti procedūrose, pareiškime aprašomi iškelti klausimai, priežastys, kodėl NKC nusprendė, kad iškeltus klausimus verta nagrinėti toliau, ir procedūros, kurias NKC inicijavo padėdamas šalims. Tam tikrais atvejais pareiškime taip pat gali būti nurodytos priežastys, dėl kurių susitarimo nepavyko pasiekti.

Jei reikia, NKC gali teikti rekomendacijas dėl EBPO Gairių įgyvendinimo, kurios turėtų būti įtrauktos į galutinius pareiškimus, ir gali imtis tolesnių veiksmų su šalimis dėl jų reagavimo į šias rekomendacijas.

Daugelis NKC leidžia konkrečių atvejų šalims peržiūrėti galutinius pareiškimus ir pateikti atsiliepimus prieš juos paskelbiant.

Konkrečių atvejų, įtrauktų į NKC mechanizmą, apimant investuotojus, skaičius sparčiai auga. 2000–2010 m. konkretūs atvejai, susiję su finansinių paslaugų teikėjais, sudarė tik 8 % visų iškeltų bylų. Nuo 2011 m. šis skaičius išaugo iki 17 proc., o finansų sektorius buvo dominuojantis sektorius pagal konkrečias 2014–2015 m. pateiktas bylas.⁵³

Investuotojai turėtų bendradarbiauti vykdam NKC procedūras. Įsitraukimas gali būti naudingas investuotojams, nes šis procesas turi būti konstruktyvus. Juo siekiama skatinti šalių susitarimą gerinti verslo elgesį. Įsitraukimas į NKC procesą gali būti proga paaiškinti investuotojų pastangas atlikti išsamų patikrinimą ir aptarti galimus iššūkius, susijusius su Atsakingo verslo elgesio rizikos valdymu.

Nedalyvaudamas specifinėse NKC bylose, investuotojas netenka galimybės aptarti šiuos klausimus nepriešiškoje aplinkoje. Kaip aptarta pirmiau, NKC pareiškimai taip pat gali būti naudingas informacijos šaltinis investuotojams apie įmones, į kurias investuojama, kurios buvo įtrauktos į konkrečių atvejų procedūras (9 langelis). Informacija apie įsitraukimą į NKC procesą pateikta 15 langelyje.

Konkretūs atvejai, kuriuose dalyvauja investuotojai, gali turėti sudėtingų tarpvalstybinių aspektų. Kai konkretūs atvejai yra susiję su keliuose skirtingose šalyse iškylančiomis problemomis, dalyvaujančių šalių Nacionaliniai koordinaciniai centrai turi konsultuotis ir koordinuoti veiksmus konkrečiais atvejais (15 langelis).

Konkretūs procesų metodai, leidžiantys atlikti taisomuosius veiksmus

Geroji ištaisymo įgalinimo praktika nėra specifinė turto savininkams ir valdytojams ar konkrečioms turto klasėms ar investavimo strategijoms. 5 lentelėje pateikti bendri metodai, leidžiantys turto savininkams ir valdytojams taisomuosius veiksmus visų investicijų strategijų ir turto klasių atžvilgiu.

5 lentelė. Taisymo procesai: turto savininkų ir investicijų valdytojų praktika

Ištaisymas	Turto savininkas	Ir turto savininkai, ir investicijų valdytojai gali sukurti priemones, kad suinteresuotosios šalys galėtų atkreipti dėmesį į faktinį arba galimą neigiamą poveikį, susijusį su jų investicijomis. Investuotojai raginami bendradarbiauti su šalimis, kurios kelia susirūpinimą dėl investuotojų santykių su neigiamu poveikiu, pasitelkiant veiklos lygmens arba išorinius skundų mechanizmus.
	Investicijų valdytojas	

⁵³ EBPO (2016), 2015 m. EBPO Gairių daugiašalėms įmonėms metinė ataskaita.

IŠVADOS

Remiantis EBPO Gairėmis, investuotojai turi atlikti išsamų patikrinimą, kad nustatytų neigiamą poveikį, užkirstų kelią arba sušvelnintų neigiamą poveikį ir atsiskaitytų, kaip neigiamas poveikis sprendžiamas. EBPO Gairėse rekomenduojamas išsamaus patikrinimo procesas gali padėti investuotojams įvertinti neigiamo poveikio riziką klausimais, kuriems taikomos EBPO Gairės, ir į juos reaguoti. Išsamus patikrinimas taip pat gali padėti išvengti finansinės ir reputacijos rizikos bei patenkinti klientų ir naudos gavėjų lūkesčius. Instituciniai investuotojai turi unikalių savybių, kurios gali turėti įtakos jų išsamaus patikrinimo metodams. Pirma, investuotojai gali investuoti į daugybę įmonių įvairiose pramonės šakose ir geografinėse vietovėse. Taigi, jie gali būti susiję su neigiamu poveikiu jų verslo santykių kontekste. Investuotojai taip pat yra labai griežtai reglamentuojami ir visų pirma turi reaguoti į teisinius įsipareigojimus jurisdikcijose, kuriose jie veikia. Galiausiai, galimybė daryti įtaką įmonėms, į kurias investuojama, taip pat gali būti apribota dėl investuotojo investavimo strategijų pobūdžio ir kitų veiksnių.

Investuotojų ir atitinkamų jų portfelių ypatybės turės įtakos tam, *kaip* investuotojas atliks išsamų patikrinimą pagal EBPO Gaires, bet ne tam, ar bus tikimasi, kad jie atliks išsamų patikrinimą. Investuotojai vaidina svarbų vaidmenį skatindami atsakingą verslo elgesį įmonėse, į kurias jie investuoja. Iš tiesų tai įmonės tikisi jo pagal EBPO Gairių rekomendacijas. Investuotojai jau pasiekė svarbių rezultatų propaguodami atsakingą verslo elgesį įmonėse, į kurias investuojama. Tinkamai atlikdami išsamų patikrinimą, investuotojai ne tik pagerins savo rizikos valdymo procesus, bet ir padės skatinti atsakingą verslo elgesį visame pasaulyje.

1 PRIEDAS. TERMINOLOGIJA

EBPO Gairėse yra terminų, kurie taip pat dažnai vartojami institucinių investicijų kontekste. Tačiau šios bendros terminijos reikšmė ir taikymas EBPO Gairių kontekste ir institucinių investicijų kontekste skiriasi. Visų pirma, terminas „išsamus patikrinimas“, vienas iš pagrindinių lūkesčių pagal EBPO Gaires, yra įprastas terminas tiek investicijų, tiek kituose sektoriuose, tačiau jo reikšmė skiriasi nuo EBPO Gairėse pateiktos reikšmės. Kad būtų lengviau suprasti, šiame sąrašė pateikiamos skirtingos atitinkamų terminų reikšmės EBPO Gairių ir institucinių investicijų kontekste.

Rizika	
Terminai, vartojami pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms	<p>☞ „Rizika“ EBPO Gairių prasme reiškia realų arba galimą „neigiamą poveikį“ visais klausimais, kuriems taikomos EBPO Gairės (pvz., informacijos atskleidimas, žmogaus teisės, darbo ir pramonės santykiai, aplinka, kova su kyšininkavimu, kyšių siūlymu ir prievartavimu bei vartotojų interesai).</p> <p>Jame kalbama ne apie finansinę riziką, o apie neigiamo poveikio riziką, kai nesilaikoma EBPO Gairių (pvz., darbuotojų ar visuomenės sveikata ir sauga, neigiamas poveikis pragyvenimo šaltiniams ir kt.).</p>
Terminai, kuriuos dažniausiai vartoja instituciniai investuotojai	<p>☞ „Rizika“ investuotojams reiškia neigiamo poveikio įmonėms, į kurias investuojama, ir patiems investuotojams tikimybę. Šis poveikis paprastai yra finansinis ir susijęs su investicijų verte. Rizika taip pat gali būti susijusi su rizika, kad investuotojas nesilaikys taisyklių; tačiau tokia rizika paprastai taip pat yra susijusi su neigiamu finansiniu poveikiu investuotojams.</p> <p>Dažniausiai vartojamas terminas „rizika“ apima galimybę, kad atskira investicija neduos laukiamos grąžos, ir atskiros investicijos arba viso portfelio finansinių rezultatų nepastovumą, palyginti su lyginamuoju indeksu, pagal kurį vertinami rezultatai. „Rizika“ taip pat gali reikšti absoliutaus kapitalo praradimo tikimybę, t. y. ne tik nuostolį, palyginti su lyginamuoju indeksu.</p> <p>Kitos rizikos formos apima:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Rinkos riziką</i> (taip pat žinomą kaip sisteminė rizika): galimybę patirti nuostolių dėl veiksmų, turinčių įtakos visai rinkai. – <i>Kredito riziką</i>: riziką, kad obligacijų emitentas negalės sumokėti numatytų palūkanų mokėjimų. – <i>Sandorio šalies rizika</i>: rizika, kad kita sutarties šalis neįvykdys savo įsipareigojimų (pvz., pagal išvestinės finansinės priemonės sutartį). – <i>Valiutos rizika</i>: nuostolių rizika dėl valiutų kursų svyravimų.
Šio darbo terminų ir taikymo skirtumai	<p>Pagrindinis skirtumas tarp šių dviejų rizikos supratimų yra rizikos poveikio pobūdis. Pagal EBPO Gaires tai iš esmės reiškia ne įmonės, į kurią investuojama, riziką – neigiamo poveikio riziką (pvz., neigiamo poveikio žmogaus teisėms, darbui ir aplinkai riziką). Institucinių investicijų kontekste tai reiškia vidinio finansinio poveikio įmonei, į kurią investuojama, arba investuotojo įmonei riziką.</p> <p>☞ Siekiant aiškumo, šiame dokumente minima rizika, kurią instituciniai investuotojai paprastai supranta kaip „finansinę riziką“. Šiame dokumente „rizika“ minima taip, kaip ji suprantama pagal EBPO Gaires – kaip atsakingo verslo elgesio rizika arba „AVE rizika“. Atsakingo verslo elgesio rizika taip pat gali turėti finansinių pasekmių (neigiamų arba teigiamų) atitinkamai įmonei, todėl kartais Atsakingo verslo elgesio rizika taip pat yra finansinė rizika.</p>

Išsamus patikrinimas

<p>Terminai, vartojami pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms</p>	<p>☉ „Išsamus patikrinimas“ – tai procesas, kurio metu įmonės gali nustatyti, užkirsti kelią, sušvelninti ir atsiskaityti už tai, kaip jos sprendžia faktinį ir galimą neigiamą poveikį, nes tai yra neatskiriama verslo sprendimų priėmimo ir rizikos valdymo sistemų dalis.*</p> <p>Išsamus patikrinimas – tai nuolatinė, iniciatyvi ir reaktyvi bei į procesą orientuota veikla; jis turi būti vykdomas per visą veiklos, produktų ir paslaugų gyvavimo ciklą, nes keičiasi aplinkybės, o kartu ir neigiamas poveikis. Tai reiškia, kad išsamus patikrinimas neturėtų apsiriboti pirminiu galimų verslo santykių ar sandorio tyrimu, bet taip pat turėtų būti taikomas aktyviai, diegiant sistemingas priemones, skirtas nustatyti atsakingo verslo elgesio riziką ir užkirsti kelią galimam neigiamam poveikiui arba jį sušvelninti, taip pat per nuolatinį verslo santykių ir susijusių operacijų stebėjimą.</p> <p>Išsamus patikrinimas yra pagrindinis atsakingo verslo elgesio aspektas, nes tai yra procesas, kurio metu įmonės „žino ir parodo“, ką jos daro dėl savo neigiamo poveikio.</p> <p>* Šiame kontekste atsakingo verslo elgesio rizika ir neigiamas poveikis yra susiję su žala visuomenei ir aplinkai – „neigiamu poveikiu“, kaip aprašyta aukščiau.</p>
<p>Terminai, kuriuos dažniausiai vartoja instituciniai investuotojai</p>	<p>☉ „Išsamus patikrinimas“ paprastai investuotojų suprantamas kaip procesas, kuris atliekamas prieš investuojant, siekiant nustatyti galimą riziką ir įsipareigojimus.</p> <p>Šis terminas dažniausiai vartojamas kalbant apie nebiržines (privačios rinkos) investicijas – pvz. privataus kapitalo (PK) arba nekilnojamojo turto fondus. Kai renkama informacija prieš priimant sprendimą dėl investavimo, susijusio su biržinėmis (viešosios rinkos) investicijomis, pvz., akcijomis, kuriomis prekiaujama biržoje, dažniau vartojamas terminas „tyrimas“ (nors kartais šiame kontekste vartojamas ir terminas „išsamus patikrinimas“). Sąvoka „patikrinimas prieš investavimą“ kartais gali būti vartojama nurodant ankstyvą galimų įmonių ar vertybinių popierių, į kuriuos ketinama investuoti, identifikavimo etapą, prieš atliekant išsamesnius tyrimus. Visose šiose situacijose išsamus patikrinimas gali apimti Atsakingo verslo elgesio problemas.</p> <p>Išsamus patikrinimas taip pat reiškia finansinio patikimumo, vidinių sistemų vientisumo ir atitinkamų taisyklių laikymosi įvertinimą proceso metu, kai turto savininkas paskiria išorinį investicijų valdytoją valdyti tam tikrą jo turtą.</p> <p>Investuotojai taip pat atlieka kitų šalių, su kuriomis bendradarbiauja, išsamų patikrinimą – pavyzdžiui, investicinių indeksų teikėjų; arba sandorio šalių nebiržiniuose (privačiai sutartuose) sandoriuose. Investuotojas, atlikęs investiciją, vykdo savo investicijų „stebėjimą“. Kai kuriais atvejais tai apima atskirų įmonių stebėjimą. Turto savininkas, pvz., pensijų fondas ar draudimo įmonė, perdavęs savo investicijų valdymą vienam ar keliems turto valdytojams, stebi valdytojo (-ų) veiklą. Sąvoka „išsamus patikrinimas“ šiame kontekste nevartojamas.</p>
<p>Šio darbo terminų ir taikymo skirtumai</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pagrindiniai skirtumai tarp išsamaus patikrinimo reikšmės EBPO Gairių ir institucinių investicijų kontekste yra šie: pagal EBPO Gaires išsamus patikrinimas yra nuolatinis procesas; tuo tarpu investicinėje praktikoje jis atliekamas prieš tam tikras investicijas arba prieš paskiriant turto valdytoją. • Pagal EBPO Gaires tai ne tik problemų nustatymo procesas, bet ir aktyvus jų valdymas bei apskaita; tuo tarpu investicinėje praktikoje aprašomi procesai, naudojami tiesiog problemoms nustatyti, dažnai prieš sudarant sandorį. • Pagal EBPO Gaires išsamiu patikrinimu siekiama išvengti atsakingo verslo elgesio rizikos ir į ją reaguoti; kadangi investavimo praktikoje juo siekiama nustatyti finansinę riziką, kaip apibrėžta pirmiau). <p>☉ Šiame dokumente aptariamas tik išsamus patikrinimas, kaip jis suprantamas pagal EBPO Gaires, o visos nuorodos į išsamų patikrinimą turėtų būti suprantamos pagal EBPO Gaires.</p>

Svertų sistema

<p>Terminai, vartojami pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms</p>	<p>☉ „Svertas“ – tai privalumas, suteikiantis galios daryti įtaką. EBPO Gairių kontekste jis reiškia įmonės gebėjimą pakeisti kitos šalies praktiką, sukeliančią arba prisidedančią prie neigiamo poveikio.</p> <p>Nustačius, kad verslo įmonė yra tiesiogiai susijusi su neigiamu poveikiu per verslo santykius, pagal EBPO Gaires tikimasi, kad ji naudosis savo svertą, kad paveiktų neigiamą poveikį sukeliančią subjektą, kad išvengtų arba sušvelnintų tą poveikį, veikdama viena arba prireikus bendradarbiaudama su kitais subjektais.</p>
<p>Terminai, kuriuos dažniausiai vartoja instituciniai investuotojai</p>	<p>☉ „Svertas“ investuotojams – tai (i) įvairių finansinių priemonių arba skolinto kapitalo, pavyzdžiui, maržos, naudojimas siekiant padidinti galimą investicijų grąžą ir (ii) skola, naudojama įmonės turtui finansuoti. Laikoma, kad įmonė, turinti žymiai daugiau skolų nei nuosavo kapitalo, turi didelį svertą.</p> <p>Žodis „svertas“ taip pat vartojamas šnekamoja „įtakos“ prasme.</p>
<p>Šio darbo terminų ir taikymo skirtumai</p>	<p>Šnekamoji sverto prasmė institucinių investicijų kontekste turi tą pačią reikšmę kaip ir EBPO Gairių kontekste, tai yra įtakos reikšmę.</p> <p>Tačiau EBPO Gairių kontekste finansinis svertas yra skirtas pakeisti neteisėtą šalies praktiką, sukeliančią neigiamą poveikį arba prisidedantį prie jo, o investicinio sverto tikslas – paveikti galimą investicijų grąžą.</p> <p>Be to, investicijų kontekste „svertas“ gali būti naudojamas apibūdinti įmonės finansavimo būklę, o ne įtakos veiksmą.</p> <p>☉ Šiame dokumente svertas turėtų būti suprantamas pagal EBPO Gaires.</p>

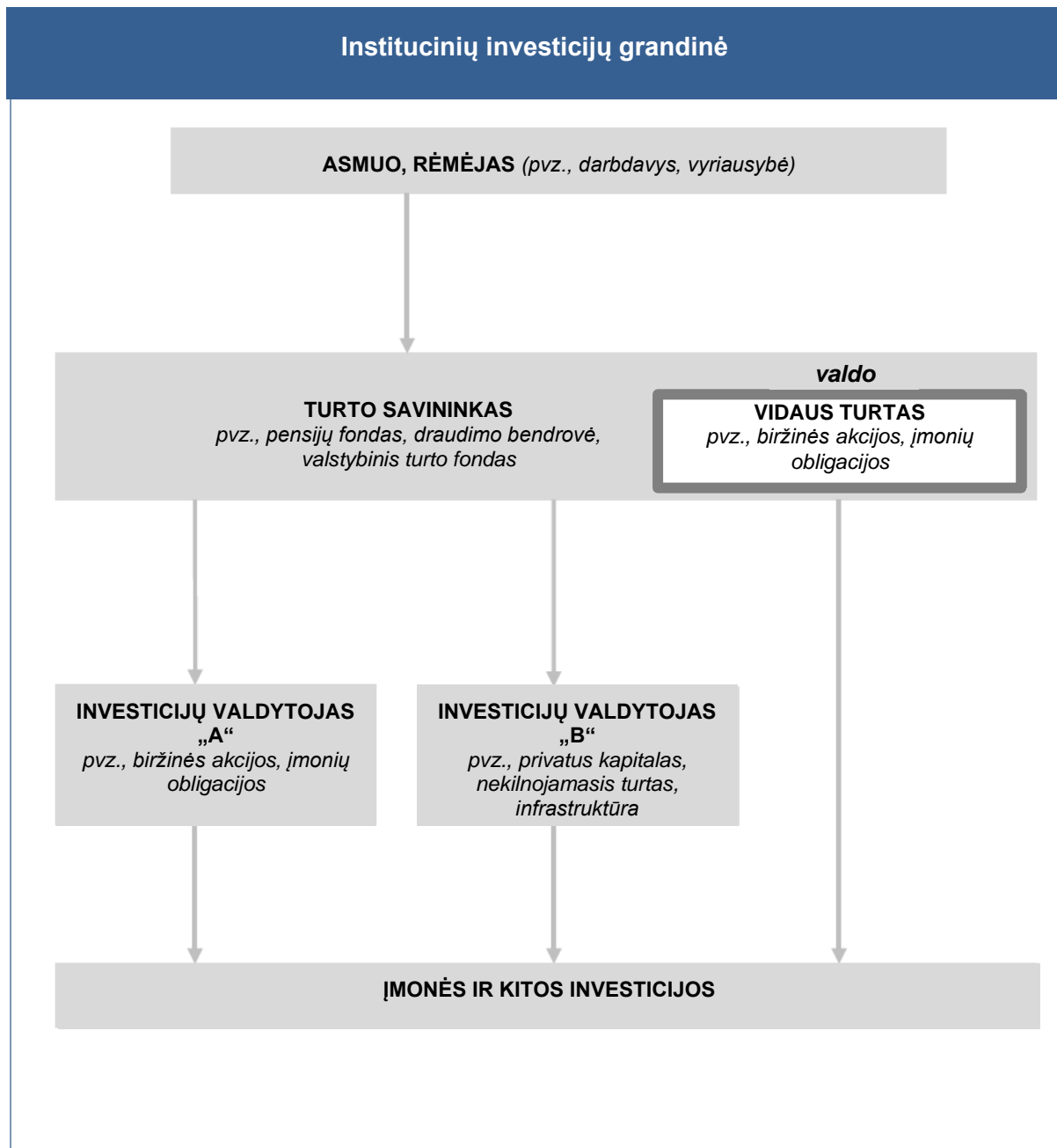
Atsakingas verslo elgesys

<p>Terminai, vartojami pagal EBPO Gaires daugiašalėms įmonėms</p>	<p>☉ Pagal EBPO Gaires „atsakingas verslo elgesys“ reiškia, kad verslas turėtų a) teigiamai prisidėti prie ekonominės, aplinkosaugos ir socialinės pažangos, siekdamas tvaraus vystymosi, ir b) savo veikla turėtų vengti neigiamo poveikio ir jį pašalinti bei siekti užkirsti kelią neigiamam poveikiui, verslo ryšiais tiesiogiai susijusiam su jų veikla, produktais ar paslaugomis, arba jį sušvelninti.</p>
<p>Terminai, kuriuos dažniausiai vartoja instituciniai investuotojai</p>	<p>☉ „Aplinkosaugos, socialiniai ir valdymo“ (ASV) kriterijai – tai įmonės veiklos kriterijų rinkinys, kurį naudoja socialiai sąmoningi investuotojai, tikrindami investicijas.</p> <p>Aplinkosaugos kriterijais atsižvelgiama į tai, kaip įmonė veikia kaip natūralios aplinkos prižiūrėtoja. Socialiniai kriterijai tiria, kaip įmonė valdo santykius su savo darbuotojais, tiekėjais, klientais ir bendruomenėmis, kuriose ji veikia, ir dažnai apima žmogaus ir darbo teises. Valdymas susijęs su įmonės valdymu – vadovavimu jai, vadovų atlyginimais, auditu ir vidaus kontrole bei akcininkų teisėmis. Investuotojai, norintys įsigyti vertybinių popierių, kurie buvo patikrinti pagal ASV kriterijus, gali tai padaryti per socialiai atsakingus fondus arba naudodamiesi ASV paslaugų teikėjais.</p>
<p>Šio darbo terminų ir taikymo skirtumai</p>	<p>Atsakingo verslo elgesio ir ASV kriterijų taikymo sritys yra susijusios. Abi jos yra susijusios su socialiniais ir aplinkosaugos klausimais, tačiau atsakingo verslo elgesio kriterijai yra platesni ir būdingi EBPO Gairėse daugiašalėms įmonėms išdėstytiems standartams bei rekomendacijoms. ASV kriterijai pirmiausia gali būti naudojami finansinei rizikai, o ne Atsakingo verslo elgesio rizikai nustatyti (žr. aukščiau).</p>

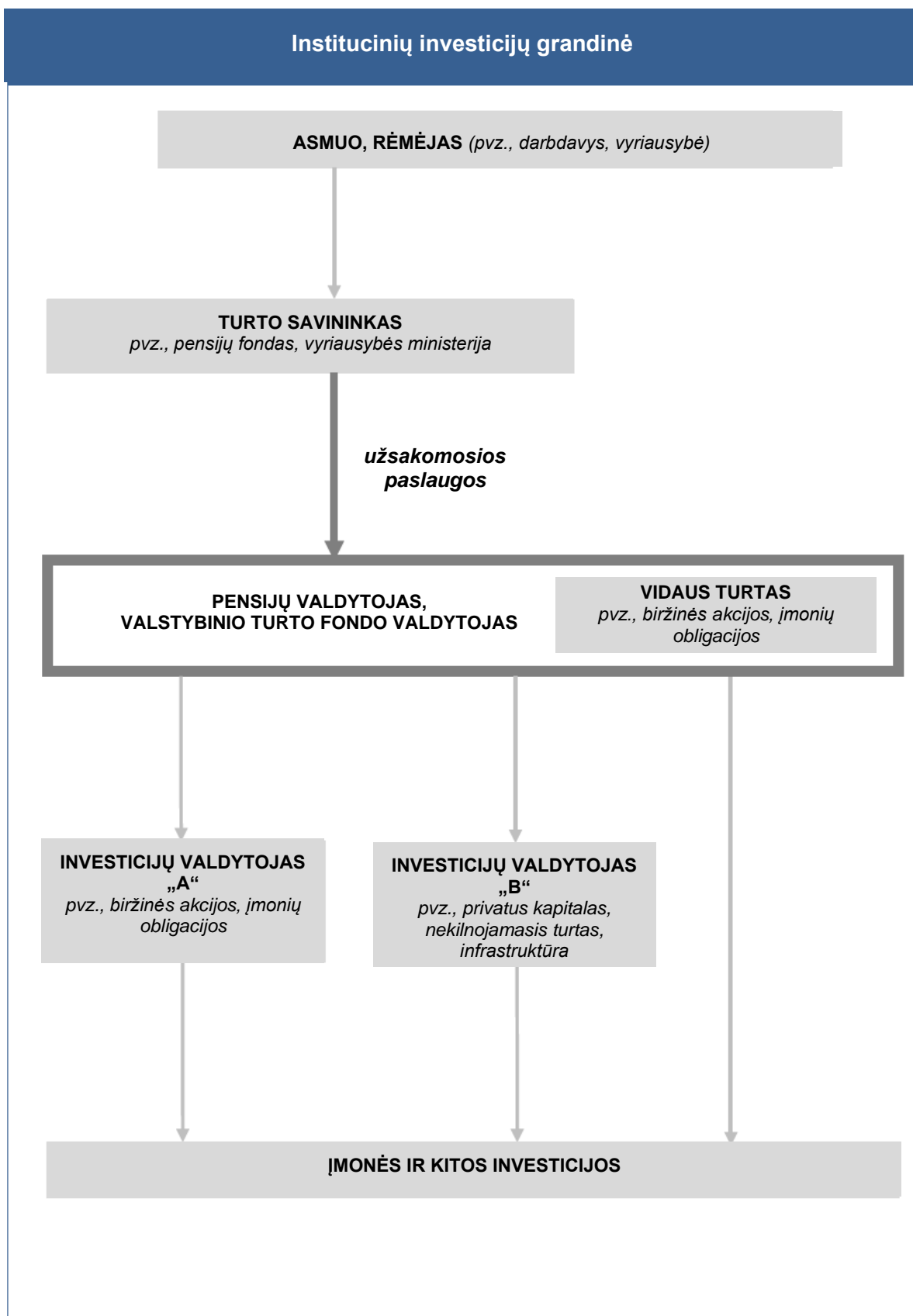
2 PRIEDAS. BENDROSIOS INVESTICINĖS VERTĖS GRANDINĖS

Šios schemos pateikiamos siekiant parodyti bendrąsias investicinės vertės grandines skaitytojams, kurie galbūt nėra susipažinę su jomis. Pavaizduotos vertės grandinės buvo supaprastintos siekiant aiškumo.

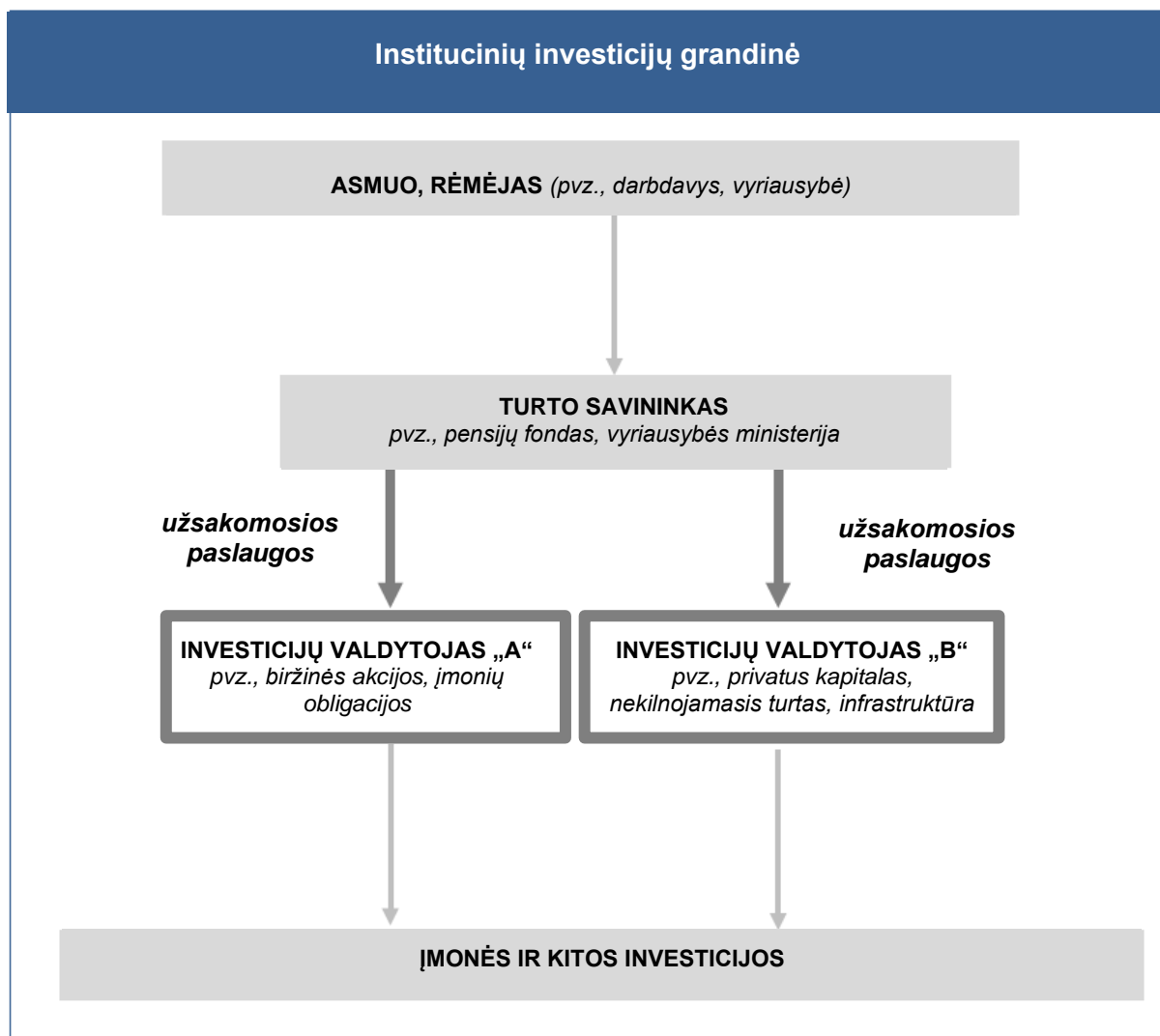
A2.1 pav. Turto savininkas dalį turto valdo viduje

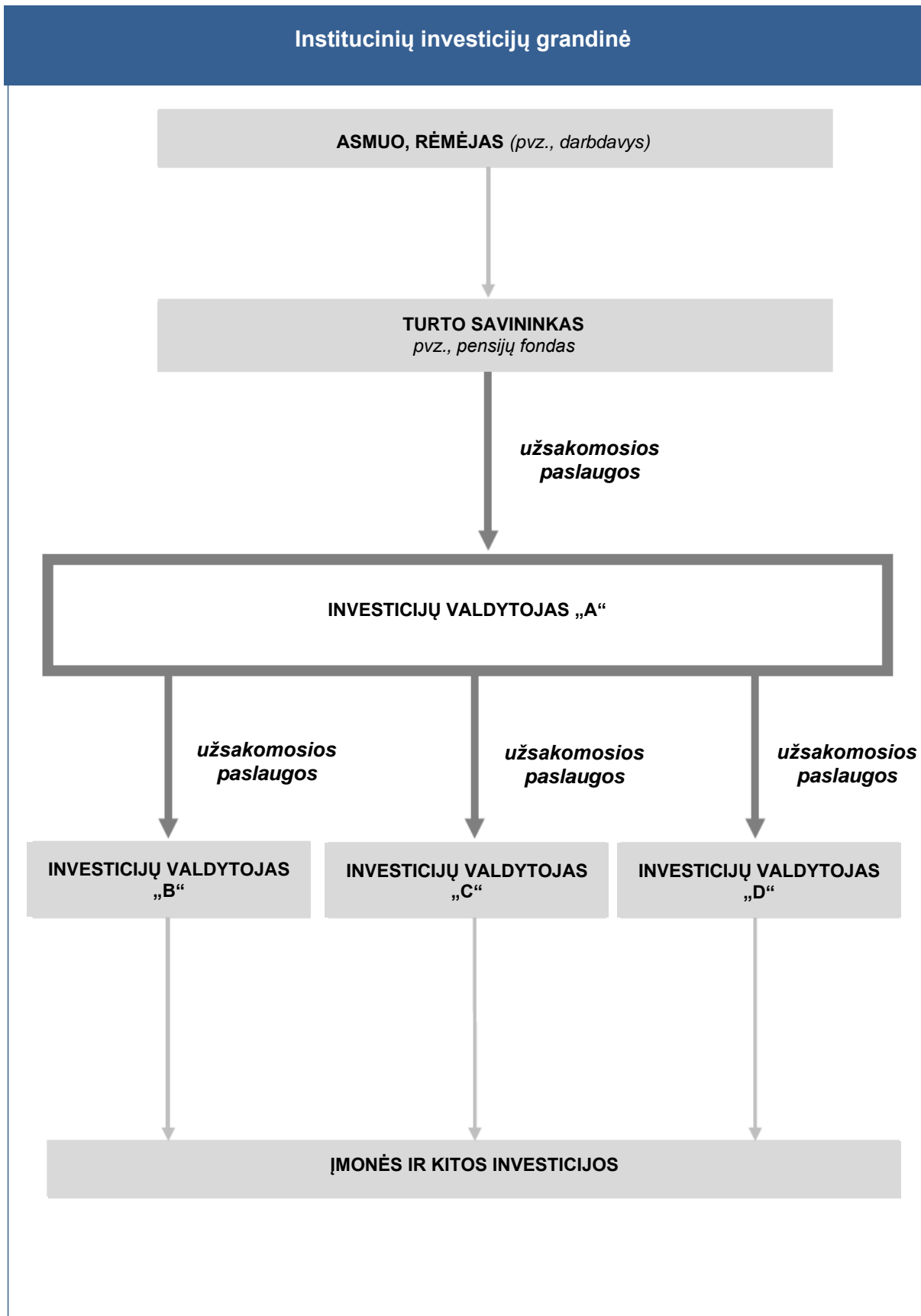
A2.2. pav. Turto savininkas perduoda visą portfelį valdyti vienam valdytojui

A2.3 pav. Turto savininkas perduoda visą portfelį valdyti keletui valdytojų

A2.4 pav. Turto savininkas perduoda turtą valdyti, naudodamas „fondų fondų“ struktūras

3 PRIEDAS. TURTO KLASĖS IR INVESTAVIMO STRATEGIJOS

Šiame sąrašė pateikiami turto klasių ir strategijų aprašymai bei jų charakteristikos prieš ir po investavimo. Aprašymai buvo supaprastinti siekiant aiškumo.

BIRŽINIAI NUOSAVYBĖS VERTYBINIAI POPIERIAI – PAGRINDINĖS AKTYVIOS INVESTICIJOS	
Investuotojas perka įmonių, kuriomis prekiaujama biržoje, akcijas. Didelis investuotojas gali turėti kelių šimtų įmonių akcijų skirtinguose aktyviai valdomuose portfeluose.	
<p>⊗ Savybės prieš investavimą</p> <p>Investiciniai sprendimai yra pagrįsti įmonės ir jos perspektyvų tyrimais, ypač pelno perspektyva, akcijų kaina ir (kartais) dividendų mokėjimu. Tyrimai grindžiami finansine analize, dažniausiai naudojant informaciją iš specializuotų duomenų teikėjų arba pardavimo pusės analitikų (brokerių); įmonės strategijos, produktų, rinkų, tyrimų ir plėtros planų, vadovų komandos ir konkurentų analize; ir bendra rinkos aplinka – pvz. palūkanų normomis, augimo perspektyvomis, vartotojų tendencijomis ir kt. Šis procesas paprastai apima dialogą su vadovybe, siekiant informuoti investuotoją apie įmonę. Atsakingo verslo elgesio klausimai, kurie yra ypač svarbūs, gali būti nagrinėjami tyrimo procese (pvz., dideli įsipareigojimai aplinkosaugos srityje arba įmonės patirtis sprendžiant suinteresuotųjų šalių problemas, kurios yra labai svarbios jos verslui, pvz., gamtos išteklių įmonės gebėjimas valdyti vietines aplinkos ir bendruomenės problemas, siekiant efektyviai vykdyti projektus). Investuotojai, daug dėmesio skiriantys atsakingam verslo elgesiui, šiame išankstinio investavimo etape išsamiau ištiria įmonės atsakingo verslo elgesio politiką ir veiklos rezultatus.</p>	<p>⊗ Savybės po investavimo</p> <p>Investuotojas stebi įmonę ir jos veiklą, siekdamas nuspręsti, ar toliau laikyti akcijas, parduoti jas ar padidinti investicijas. Paprastai tai apima dialogą su vadovybe. Investuotojai, daug dėmesio skiriantys atsakingam verslo elgesiui, gali surengti susitikimus su įmone, skirtus tik atsakingo verslo elgesio klausimams, be to, aptarti ypač svarbius klausimus kituose susitikimuose.</p> <p>Aktyvių investuotojų pirkimo ir pardavimo sprendimai turi įtakos įmonės akcijų kainai. Tai turi įtakos vadovų atlyginimams, kurie yra susieti su akcijų kaina ir įmonės galimybe plėstis įsigyjant, kuri finansuojama iš akcijų. Prekybos sprendimai – arba tokių sprendimų numatymas – gali turėti įtakos įmonės valdymui.</p> <p>Investuotojas turi teisę balsuoti įmonės metiniuose visuotiniuose akcininkų susirinkimuose tokiais klausimais kaip vadovų atlyginimai, ataskaitų tvirtinimas, susijungimai ir įsigijimai, akcininkų sprendimai aplinkosaugos ir socialiniais klausimais.</p> <p>Toks rinkos įtakos ir formalių teisių derinys iš esmės suteikia aktyviam investuotojui galimybę daryti įtaką įmonės elgesiui.</p>

BIRŽINIAI NUOSAVYBĖS VERTYBINIAI POPIERIAI – PASYVIOS INVESTICIJOS

Investuotojas perka visų investicinių indeksų įmonių akcijas. Indeksą sudaro keletas įmonių, atrinktų taip, kad atspindėtų visos akcijų rinkos sudėtį ir finansinius rezultatus. Vienas iš plačiausiai naudojamų pasaulinių indeksų, MSCI All World Index, turi 2 477 sudedamąsias dalis (www.msci.com/resources/factsheets/index_fact_sheet/msci-acwi.pdf). Didžiausi pasyvūs investuotojai turi daug daugiau įmonių nei šis skaičius, patys didžiausi – iki maždaug 10 000.

⊗ Savybės prieš investavimą

Investuotojas pasirenka indeksą pagal konkrečią rinką, kurios rezultatus jis nori pakartoti. Investuotojas patikrina, ar indekso sudarymo metodika atitinka jo poreikius (pvz., kaip nustatomi atskirų įmonių svoriai), ir atlieka išsamų indekso teikėjo patikrinimą (pvz., ar jis atitinka taisykles).

Investuotojas perka akcijas proporcingai jų svoriui indekse. Investiciniai sprendimai yra pagrįsti vien šiais svoriais, o ne konkrečiais atskirų įmonių tyrimais. Prieš investuojant investuotojo ir įmonės kontaktas nevyksta.

Pasyvios investicijos pastaraisiais metais tapo daug populiareesnės dėl mažų sąnaudų ir efektyvumo, nes tai yra būdas pasiekti pagrindinį daugumos investuotojų tikslą – bent jau atitikti visos rinkos rezultatus.

Specializuoti ASV arba tvarumo indeksai – pvz. atspindintys įmonių anglies dioksido pėdsako intensyvumą – dabar yra prieinami. Didėjant klimato kaitos pasekmių supratimui, mažo anglies dioksido pėdsako indeksai sulaukia vis didesnio turto savininkų dėmesio. Tačiau bendresni ASV indeksai nėra plačiai naudojami pagrindinių investuotojų.

⊗ Savybės po investavimo

Investuotojas gali stebėti įmones ir palaikyti dialogą su vadovybe prioritetiniais atvejais. Investuotojas turi įprastą mažumos akcijų paketą turinčio akcininko teises. Investuotojas perka ir parduoda akcijas tik tam, kad atspindėtų įmonės svorio pokyčius indekse. Jei įmonė pašalinama iš indekso, nes jos rinkos kapitalizacija nukrenta per žemai, investuotojas visiškai parduoda savo akcijų paketą.

ĮMONĖS OBLIGACIJOS – PAGRINDINIS AKTYVUS VALDYMAS

Investuotojas perka įmonių išleistas obligacijas. Didelis investuotojas gali turėti kelių šimtų įmonių išleistų obligacijų skirtinguose aktyviai valdomuose portfeluose.

⊗ Savybės prieš investavimą

Investiciniai sprendimai yra pagrįsti įmonės ir jos perspektyvų tyrimais, ypač jos pajamų perspektyva ir tikimybe, kad ji neįvykdys savo skolinių įsipareigojimų. Tyrimai apima panašias sritis, kaip ir aktyviai valdomų vertybinių popierių biržoje, ir kartais gali apimti dialogą su vadovybe.

⊗ Savybės po investavimo

Investuotojas stebi įmonę ir jos veiklą, siekdamas nuspręsti, ar toliau laikyti obligacijas, parduoti jas ar padidinti investicijas. Tai gali apimti dialogą su vadovybe. Investuotojas neturi balsavimo teisės metiniuose visuotiniuose akcininkų susirinkimuose. Obligacijų savininko galimybės daryti įtaką įmonei yra ribotos. Prekybos sprendimai neturi įtakos įmonės akcijų kainai.

ĮMONIŲ OBLIGACIJOS – PASYVIOS INVESTICIJOS

Investuotojas perka visas investicinio indekso obligacijas. Indeksą sudaro keletas obligacijų, parinktų taip, kad atspindėtų visos obligacijų rinkos sudėtį ir finansinius rezultatus.

⊕ Savybės prieš investavimą

Investuotojas perka obligacijas proporcingai jų svoriui indekse. Investiciniai sprendimai yra pagrįsti vien šiais svoriais, o ne konkrečiais atskirų įmonių tyrimais. Prieš investuojant investuotojo ir įmonės kontaktas nevyksta.

⊕ Savybės po investavimo

Investuotojas vargu ar stebės įmonę. Investuotojas negali parduoti atskirų obligacijų indekse. Investuotojas neturi balsavimo teisės metiniuose visuotiniuose akcininkų susirinkimuose. Investuotojo galimybės daryti įtaką įmonei yra ribotos.

PRIVATUS AKCINIS KAPITALAS – FONDAI

Privataus akcinio kapitalo fondus valdo specializuoti investicijų valdytojai (žinomi kaip Generaliniai partneriai – GP). GP pritraukia kapitalą iš turto savininkų, žinomų kaip ribotos atsakomybės partneriai (RP), kad galėtų įsteigti fondus. GP perka nebiržinių įmonių akcijas.

⊕ Savybės prieš investavimą

Investicinius sprendimus priima GP ir jie yra pagrįsti įmonės ir jos perspektyvų tyrimais, ypač jos uždarbio perspektyva ir investuotojo akcijų verte. Tyrimai apima panašias sritis, kaip ir aktyviai valdomų vertybinių popierių biržoje, ir visada apima dialogą su vadovybe.

⊕ Savybės po investavimo

GP stebi įmonę ir jos veiklą, kad nustatytų, kada parduoti įmonę. Tai visada apima dialogą su vadovybe. Individuali privataus kapitalo įmonė gali būti pagrindinė akcininkė ir turėti bent vieną vietą valdyboje. Pagrindinis akcininkas kontroliuoja įmonę. Kiti didžiausi investuotojai taip pat turi vietas valdyboje.

RP neturi tiesioginio ryšio su portfelyje esančiomis įmonėmis. Kai kuriais atvejais jie gali nežinoti, kurios įmonės yra fonde. Jie turi ribotas galimybes daryti įtaką fondui po to, kai buvo nustatytos sutarties sąlygos. Didžiausios fondo RP priklauso ribotos atsakomybės partnerių patariamajam komitetui (RPPK). RPPK sudaromos siekiant konsultuoti GP konkrečiais klausimais per fondo gyvavimo laikotarpį, įskaitant interesų konfliktus ir esminius fondo valdymo dokumentų pakeitimus, kai reikia RP sutikimo ar patvirtinimo. GP taip pat gali pasirinktinai konsultuotis su savo RPPK, kad gautų RP nuomonės veiklos ar su investicijomis susijusiais klausimais. RP stebi GP ir reguliariai su jais susitikinėja. RP negali nurodyti GP imtis konkrečių veiksmų (pvz., bendradarbiauti su portfelio įmonėmis atsakingo verslo elgesio klausimais). Tačiau jie gali paskatinti GP imtis atitinkamų veiksmų ir užduoti klausimus apie tai, kas buvo padaryta konkrečiose situacijose.

PRIVATUS AKCINIS KAPITALAS – TIESIOGINĖS INVESTICIJOS

Didelio turto savininkai gali tiesiogiai investuoti į privatų kapitalą: jie investuoja tiesiogiai į nebiržinę įmonę, o ne per fondą.

⊕ Savybės prieš investavimą

Investuotojas atlieka išsamų įmonės tyrimą. Tyrimai apima panašias sritis, kaip ir aktyviai valdomų vertybinių popierių biržoje, ir visada apima dialogą su vadovybe.

⊕ Savybės po investavimo

Investuotojas gali būti pagrindinis akcininkas ir paprastai turi bent vieną vietą įmonės valdyboje. Kaip pagrindinis akcininkas, jis kontroliuoja įmonę.

INFRASTRUKTŪRA – FONDAI

Infrastruktūros fondus valdo specializuoti investicijų valdytojai (žinomi kaip generaliniai partneriai – GP). GP pritraukia kapitalą iš turto savininkų, žinomų kaip ribotos atsakomybės partneriai (RP), kad sukurtų fondą. GP perka nebiržinių įmonių, kurios valdo ir eksploatuoja infrastruktūros turtą, pvz., uostus, oro uostus, mokamus kelius, ligonines, mokyklas ir vėjo bei saulės jėgaines, akcijas. Kiekviena įmonė gali turėti ir eksploatuoti vieną ar daugiau infrastruktūros objektų.

🔍 Savybės prieš investavimą

Sprendimus dėl investicijų priima GP ir jie yra pagrįsti įmonės / turto ir jos perspektyvų tyrimais, ypač perspektyva, kaip ji uždirbs iš naudotojų mokesčių ir investuotojo akcijų vertės. Tyrimas visada apima dialogą su vadovybe.

🔍 Savybės po investavimo

GP stebi įmonę / turtą ir jo veiklą, kad nustatytų, ar/kada parduoti. Tai visada apima dialogą su vadovybe. Individuali investuojanti į infrastruktūrą įmonė gali būti pagrindinė akcininkė ir turėti bent vieną vietą valdyboje. Kiti didžiausi investuotojai taip pat turi vietas valdyboje. Investuotojai, turintys vietas valdyboje, tiesiogiai kontroliuoja įmonę.

RP neturi tiesioginio kontakto su portfelyje esančiomis įmonėmis / turtu. Jie turi ribotas galimybes daryti įtaką fondui po to, kai buvo nustatytos sutarties sąlygos.

INFRASTRUKTŪRA – TIESIOGINĖS INVESTICIJOS

Didelio turto savininkai gali tiesiogiai investuoti į privatų kapitalą: jie investuoja tiesiogiai į nebiržinę įmonę, o ne per fondą.

🔍 Savybės prieš investavimą

Investuotojas atlieka išsamų įmonės tyrimą.

🔍 Savybės po investavimo

Investuotojas gali būti pagrindinis akcininkas ir paprastai turi bent vieną vietą įmonės valdyboje. Todėl jis gali daryti didelę įtaką įmonei.

NEKILNOJAMASIS TURTAI – FONDAI

Nekilnojamojo turto fondus valdo specializuoti investicijų valdytojai (žinomi kaip generaliniai partneriai – GP). GP pritraukia kapitalą iš turto savininkų, žinomų kaip ribotos atsakomybės partneriai (RP), kad sukurtų fondą. GP perka nebiržinių įmonių, kurios vysto ir valdo nekilnojamąjį turtą, akcijas – pvz. biurų, mažmeninės prekybos, logistikos, gyvenamųjų namų. Kiekviena įmonė gali turėti ir eksploatuoti vieną ar daugiau nekilnojamojo turto objektų.

🔍 Savybės prieš investavimą

Fondo valdytojo investiciniai sprendimai yra pagrįsti įmonės / turto ir jos perspektyvų tyrimais, ypač pajamomis iš nuomos ir galimu kapitalo vertės padidėjimu.

🔍 Savybės po investavimo

Investuotojas stebi įmonę / turtą ir jo veiklą, kad nustatytų, ar reikia tobulinti veiklą ir ar / kada parduoti. Tai visada apima dialogą su vadovybe, tiesiogiai atsakinga už turtą. Individuali investuojanti į nekilnojamąjį turtą įmonė gali būti pagrindinės veiklą vykdančios įmonės akcininkė ir turėti bent vieną vietą valdyboje. Kiti didžiausi investuotojai taip pat turi vietas valdyboje. RP neturi tiesioginio kontakto su portfelyje esančiomis įmonėmis ar turtu. Jie turi ribotas galimybes daryti įtaką fondui po to, kai buvo nustatytos sutarties sąlygos.

NEKILNOJAMASIS TURTAS – TIESIOGINĖS INVESTICIJOS

Didelio turto savininkai gali investuoti tiesiogiai į nekilnojamąjį turtą: investuoja tiesiogiai į atskirą turtą, o ne per fondą.

⊕ Savybės prieš investavimą

Investuotojas atlieka išsamų įmonės tyrimą.

⊕ Savybės po investavimo

Jei investuotojas yra pagrindinis savininkas, jis gali turėti didelę įtaką valdant turtą.

VALSTYBĖS OBLIGACIJOS – PAGRINDINIS AKTYVUS VALDYMAS

Investuotojas perka vyriausybės išleistas obligacijas..

⊕ Savybės prieš investavimą

Investiciniai sprendimai grindžiami šalies ir jos perspektyvų tyrimais, ypač jos ekonomikos perspektyvomis ir tikimybe, kad ji neįvykdys skolinių įsipareigojimų. Tyrimai kartais gali apimti dialogą su šalies vyriausybe ar centriniu banku.

⊕ Savybės po investavimo

Investuotojas stebi šalį ir jos veiklą, siekdamas nuspręsti, ar toliau laikyti obligacijas, parduoti ar padidinti investicijas. Tai gali apimti dialogą su vyriausybe arba centriniu banku. Individualaus investuotojo galimybės daryti įtaką šaliai yra labai ribotos.

VALSTYBĖS OBLIGACIJOS – PASYVIOS INVESTICIJOS

Investuotojas perka visas investicinio indekso obligacijas. Indeksą sudaro keletas obligacijų, parinktų taip, kad atspindėtų visos vyriausybės obligacijų rinkos sudėtį ir finansinius rezultatus.

⊕ Savybės prieš investavimą

Investuotojas perka obligacijas proporcingai jų svoriui indekse. Investiciniai sprendimai grindžiami vien šiais svoriais, o ne konkrečiais atskirų šalių tyrimais. Prieš investuojant investuotojas ir vyriausybė ar centrinis bankas nekontaktuoja.

⊕ Savybės po investavimo

Mažai tikėtina, kad investuotojas stebės šalį. Investuotojas negali parduoti atskirų obligacijų indekse. Individualaus investuotojo galimybės daryti įtaką šaliai yra labai ribotos.

Vertimas iš anglų į lietuvių kalbą. Vertėja Indrė Baranauskaitė dėl baudžiamosios atsakomybės pagal LR BK 235 str. už melagingą ar žinomai neteisingą vertimą įspėta.

mneguidelines.oecd.org

